

Zavod
Republike
Slovenije
za šolstvo

**POROČILO O SPREMLJAVI NEOBVEZNIH IZBIRNIH
PREDMETOV
ŠOLSKO LETO 2014/2015**

Avtorji:

dr. Fani Nolimal, splošni del

dr. Liljana Kač, drugi tuji jezik

Radovan Krajnc, računalništvo

Gorazd Fišer, tehnika

Gorazd Sotošek, šport

dr. Inge Breznik, umetnost

Zbrala in uredila:

dr. Ada Holcar Brunauer

Primož Plevnik

KAZALO

1.	Uvod	4
	1.1 Časovni načrt spremljanja.....	4
	1.2 Cilji spremljave za ugotavljanje doseganja ciljev.....	4
	1.3 Metode raziskovanja.....	4
2.	Rezultati in interpretacija splošnih ugotovitev neobveznih izbirnih predmetov	5
	2.2 Splošni podatki.....	5
	2.3 Opredelitev predmetov.....	6
	2.4 Splošni cilji predmeta.....	8
	2.5 Standardi znanja.....	10
	2.6 Didaktična priporočila.....	12
	2.7 Organizacijski, kadrovski in materialni vidiki.....	15
	2.8 Sintezne ugotovitve	17
3.	Predlogi za spremembe pri uvajanju neobveznih izbirnih predmetov..	21
4.	Poročilo o spremljavi neobveznega izbirnega predmeta drugi tuji jezik	23
5.	Poročilo o spremljavi neobveznega izbirnega predmeta računalništvo.	47
6.	Poročilo o spremljavi neobveznega izbirnega predmeta šport	59
7.	Poročilo o spremljavi neobveznega izbirnega predmeta tehnika	63
8.	Poročilo o spremljavi neobveznega izbirnega predmeta umetnost	71
9.	Priloge - vprašalniki o izvajanju neobveznih izbirnih predmetov	82

Kratice

- NIP – neobvezni izbirni predmet
- N2TJ – neobvezni izbirni predmet drugi tuji jezik
- NRA – neobvezni izbirni predmet računalništvo
- NŠP – neobvezni izbirni predmet šport
- NTE – neobvezni izbirni predmet tehnika
- NUM – neobvezni izbirni predmet umetnost
- UN – učni načrt

1. UVOD

Na podlagi Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o OŠ (ZOsni-I, Ur. list RS 63/2013, 20. a člen) so se pričeli v šolskem letu 2014/15 v razširjenem programu osnovne šole izvajati neobvezni izbirnimi predmeti: drugi tuj jezik (2TJ), umetnost (NUM), računalništvo (NRA), šport (NŠP) ter tehnika (NTE), za katere so bili predhodno (december 2013), na seji Strokovnega sveta RS za splošno izobraževanje, potrjeni učni načrti. Neobvezni izbirni predmeti (NIP) so bili umeščeni v drugo vzgojno-izobraževalno obdobje (VIO), 2TJ pa tudi še v tretje. S tem je bil začetek učenja 2TJ pomaknjen iz 7. v 4. razred. Drugi tuji jezik, ki se je pred tem, kot obvezni predmet v 3. VIO, poskusno uvajal na 159 osnovnih šolah, je bil tako tudi v tretjem VIO umeščen v razširjeni program, kar je veljalo, z izjemo učencev v poskusu, za vse generacije učencev drugega in tretjega VIO od šolskega leta 2014/15 dalje.

Zavod RS za šolstvo – kot predlagatelj učnih načrtov – je izvajal spremljavo uvajanja učnih načrtov (v nadaljevanju UN) v letih uvajanja predmetov v šolski sistem.

Metodologijo spremljave z instrumentarijem so oblikovali člani ožje skupine na ZRSŠ za oblikovanje in spremljavo UN neobveznih izbirnih predmetov (v nadaljevanju NIP): dr. Inge Breznik, Gorazd Fišer, dr. Liljana Kač, Radovan Krajnc, dr. Fani Nolimal, mag. Katica Pevec Semec in Gorazd Sotošek.

1.1. Časovni načrt spremljanja

Spremljava uvajanja UN NIP v šolski sistem bo trajala 3 leta in je skladna z 22. členom prehodnih in končnih določb ZOsni-I (Ur. list RS 63/2013), ki predvideva postopno uvajanje pouka NIP, in sicer:

- 1. leto spremljave v š.l. 2014/15 za učence 4.r.,
- 2. leto spremljave v š.l. 2015/16 za učence 5.r. ter
- 3. leto spremljave v š.l. 2016/17 za učence 6.r.

1.2. Cilji spremljave za ugotavljanje doseganja ciljev

Cilj spremljave vseh NIP je ugotavljanje realizacije učnih načrtov (evalvacija UN) in zagotavljanje višjega nivoja izbirnosti na šolah.

1.3. Metode raziskovanja

S ciljem, da bi spoznali organizacijske in metodično-didaktične značilnosti pouka NIP, smo uporabili naslednje metode:

- opazovanje pouka s pomočjo opazovalnega obrazca,
- anketiranje učiteljev,
- anketiranje učencev,
- analizo dokumentov: letna priprava na pouk, dnevna priprava na pouk, preizkusi znanja.

2. REZULTATI IN INTERPRETACIJA

Uresničljivost in ustreznost učnih načrtov NIP

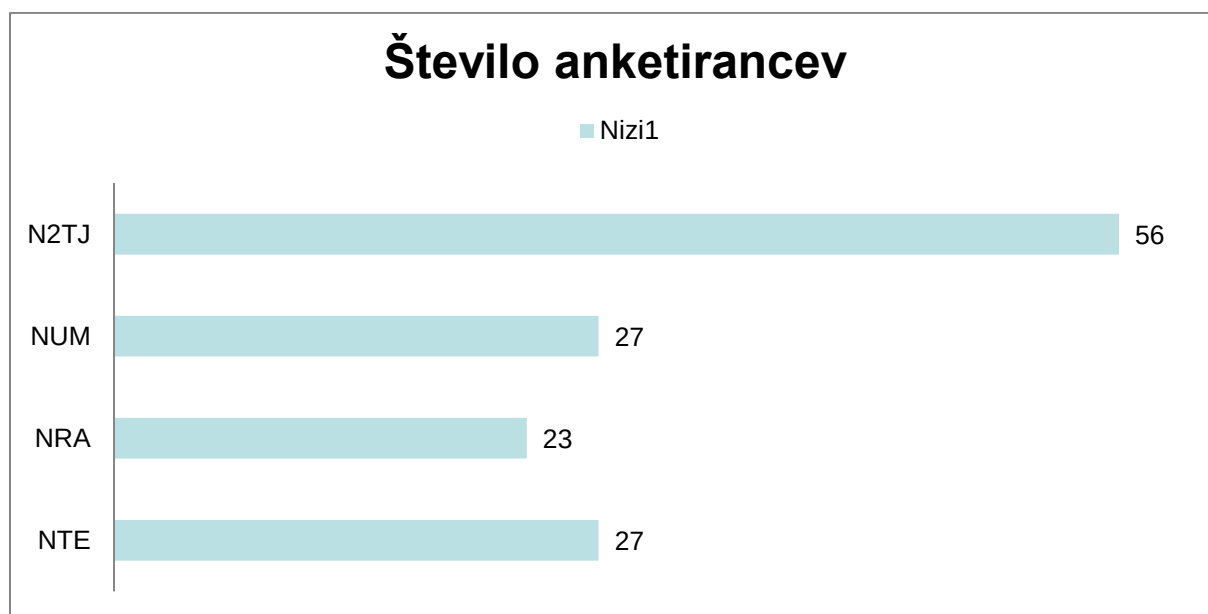
Osrednji del anketnega vprašalnika je bil namenjen vprašanjem o uresničljivosti in ustreznosti učnih načrtov za neobvezne izbirne predmete. Vprašanja so se nanašala na posamezna poglavja iz učnih načrtov, po katerih prikazujemo rezultate in interpretacijo podatkov, in sicer:

- splošni podatki (spol, stopnjo in smer izobrazbe, število učnih skupin, delovne izkušnje, naziv),
- opredelitev predmeta,
- splošni cilji predmeta,
- operativni cilji in vsebine,
- standardi znanja,
- didaktična priporočila ter
- organizacijski, kadrovski in materialni vidiki izvajanja predmeta.

2.1. Splošni podatki

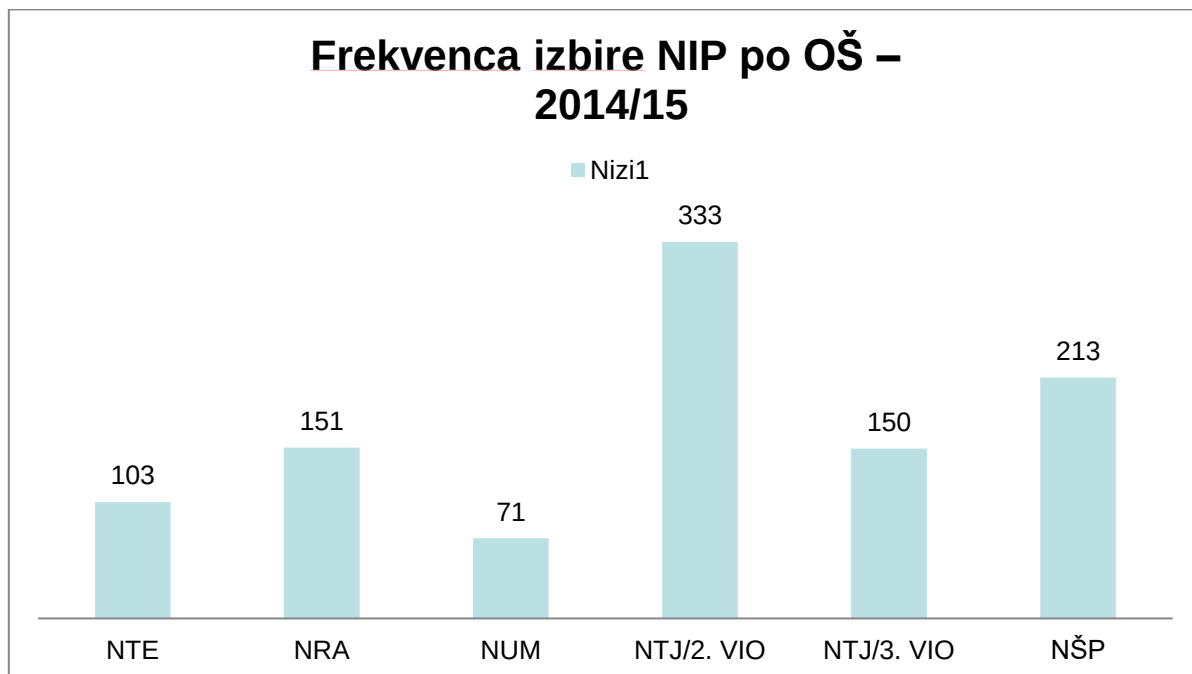
V splošnih podatkih smo pridobili spol, stopnjo in smer izobrazbe, število učnih skupin, delovne izkušnje in naziv anketirancev.

Graf 1 prikazuje število anketirancev pri NIP, ki so odgovarjali na vprašanja v anketnem vprašalniku. Pri drugem tujem drugi jeziku je bilo teh učiteljev 56, pri umetnosti 27, pri računalništvu 23 in pri tehniki 27.

Graf 1: Število anketirancev

Graf 2 prikazuje frekvenco izbire NIP po OŠ – 2014/15. NTE so v šolskem letu 2014/15 v vseh osnovnih šolah izbrali 103 učenci, NRA 151 učencev, NUM 71 učencev, drugi tuji jezik v 2. VIO 333 učencev, drugi tuji jezik v 3. VIO 150 učencev in NŠP 213 učencev.

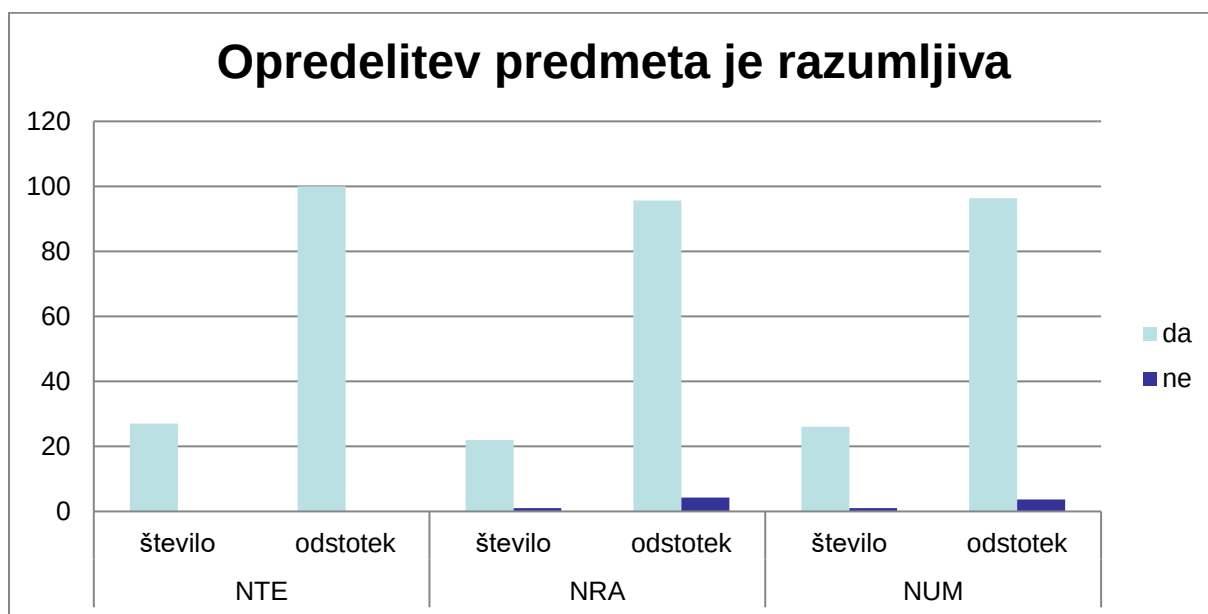
Graf 2: Frekvenca izbire NIP po OŠ – 2014/15

2.2. Opredelitev predmetov

S pomočjo štiristopenjske lestvice (1 = sploh se ne strinjam, 2 = se ne strinjam, 3 = se strinjam, 4 = popolnoma se strinjam) so anketiranci ocenili stopnjo strinjanja z naslednjima postavkama: razumljivost vsebinske opredelitve predmetov in umestitev predmetov v predmetnik.

Razumljivost vsebinske opredelitve predmetov

Graf 3 prikazuje povprečja ocen učiteljev glede vsebinskih opredelitev predmetov. Večina anketiranih učiteljev se strinja z vsebinskimi opredelitvami predmeta, saj so v povprečju njihove ocene nad 3 od najvišje možne 4. Pri NTE je opredelitev predmeta razumljiva vsem učiteljem, pri NIR 95,7% in pri NUM 96,3%.

Graf 3: Opredelitev predmeta je razumljiva

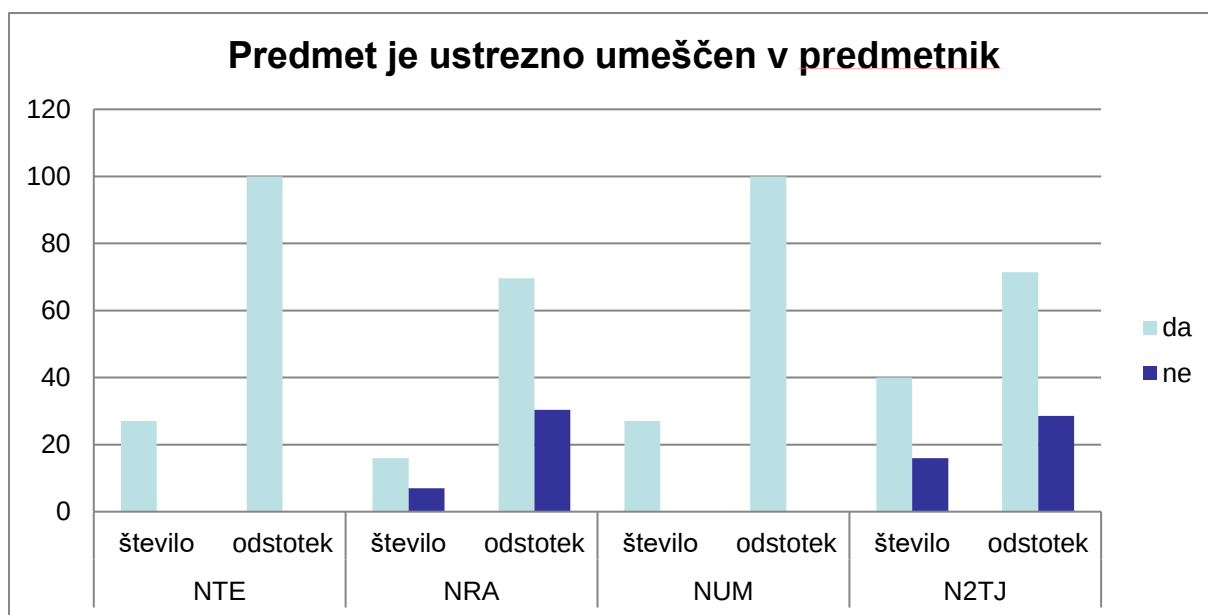
Umestitev predmetov v predmetnik

Graf 4 prikazuje mnenja vprašanih glede umestitve NIP v predmetnik. Na vprašanje, ali je umestitev predmeta v predmetnik ustrezna (graf 4), so pritrdilno odgovorili vsi vprašani pri NTE in NUM, pri NRA je bilo teh 69,6% ter pri NTJ2 71,4 %, medtem ko se pri NTJ2 28,6 % vprašanim umestitev ne zdi neustrezna, pri NRA pa je takšnih odgovorov bilo 30,4%.

Anketiranim se zdi neustrezna umestitev predmeta v predmetnik zaradi:

- statusa predmeta, ki je izbiren, kar pomeni zadnje ure v urniku,
- kombiniranih skupin,
- utrujenosti učencev,
- manj resnega odnosa učencev do izbirnih predmetov.

Prav tako anketirani neustreznost umestitve oz. statusa predmeta povezujejo z dejstvom, da je na manjših šolah v socialno šibkem okolju težko izvajati kvaliteten pouk po celotni vertikali. Pri NTJ2 so bili nekateri anketiranci mnenja, da je za oblikovanje učnih skupin previsok normativ (28 učencev), še zlasti zato, ker bo v skupinah potekal kombiniran pouk, kar pomeni, da bodo lahko v eni skupini učenci 4., 5. in 6. razreda oz. 7., 8. in 9. razreda z različnim predznanjem. V štirih od 16 odgovorov anketiranih so podali predloge za spremembo statusa predmeta v obvezni predmet.

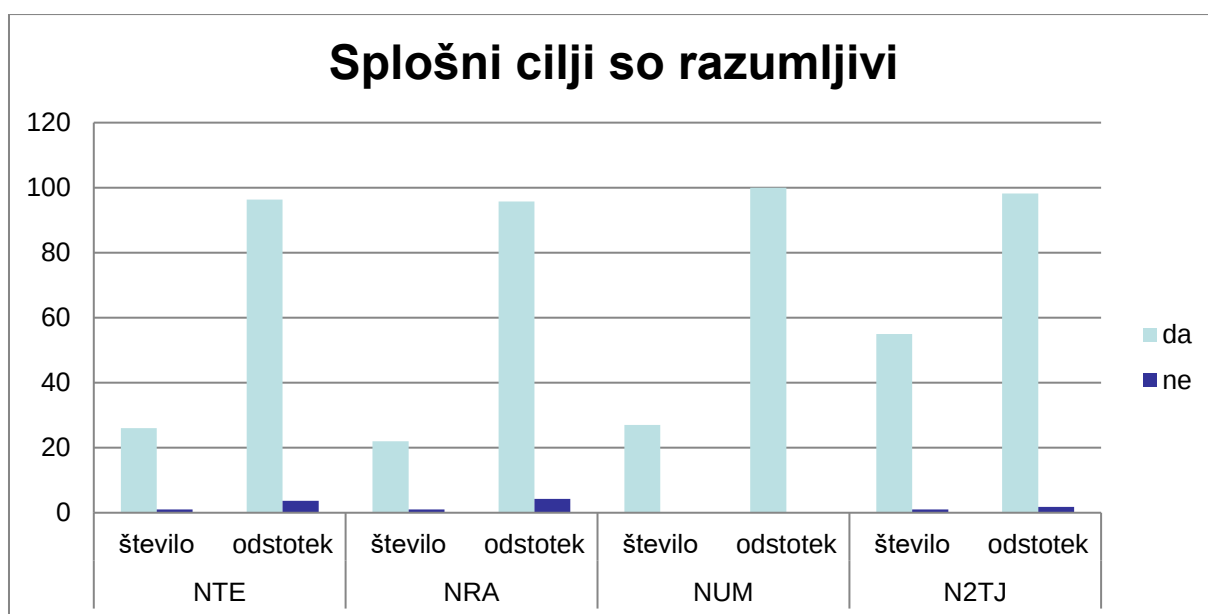
Graf 4: Predmet je ustrezno umeščen v predmetnik

2.3. Splošni cilji predmeta

Grafi 5, 6 in 7 prikazujejo razumljivost in uresničljivost splošnih ciljev ter opredelitev ustreznih znanj in veščin.

Razumljivost splošnih ciljev

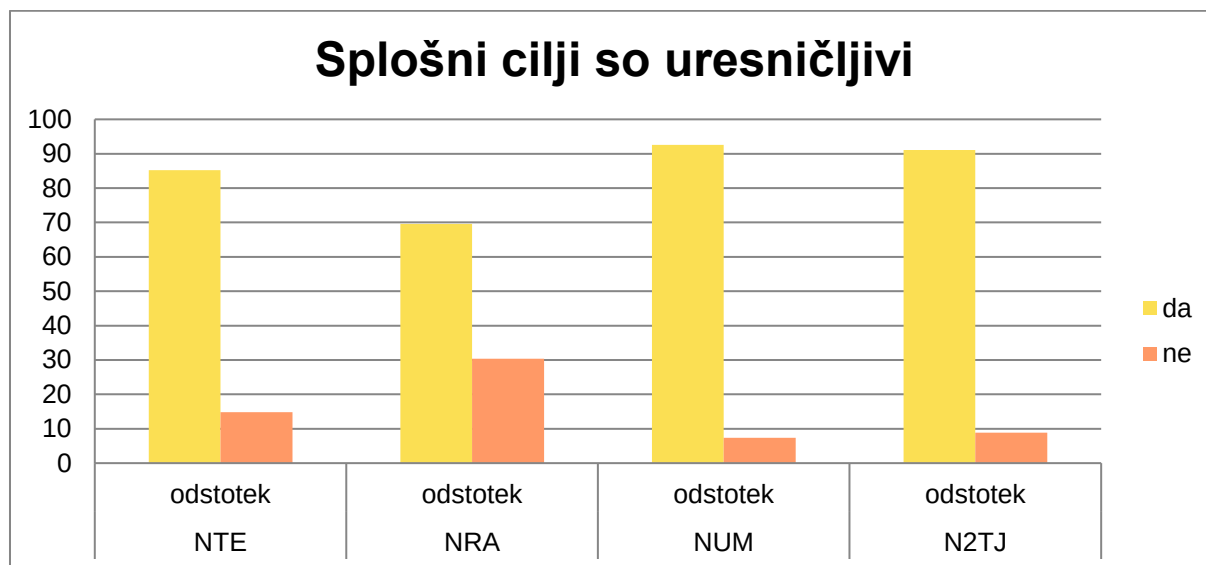
Graf 5 prikazuje mnenja vprašanih glede razumljivosti splošnih ciljev NIP. Na vprašanje, ali so splošni cilji pri NIP razumljivi, so pritrdilno odgovorili vsi učitelji pri NUM. Pri N2TJ jih je pritrdilno odgovorilo 98,2 % vprašanih, pri NTE 96,3 % in pri NRA 95,7 % vprašanih.

Graf 5: Splošni cilji so razumljivi

Uresničljivost splošnih ciljev

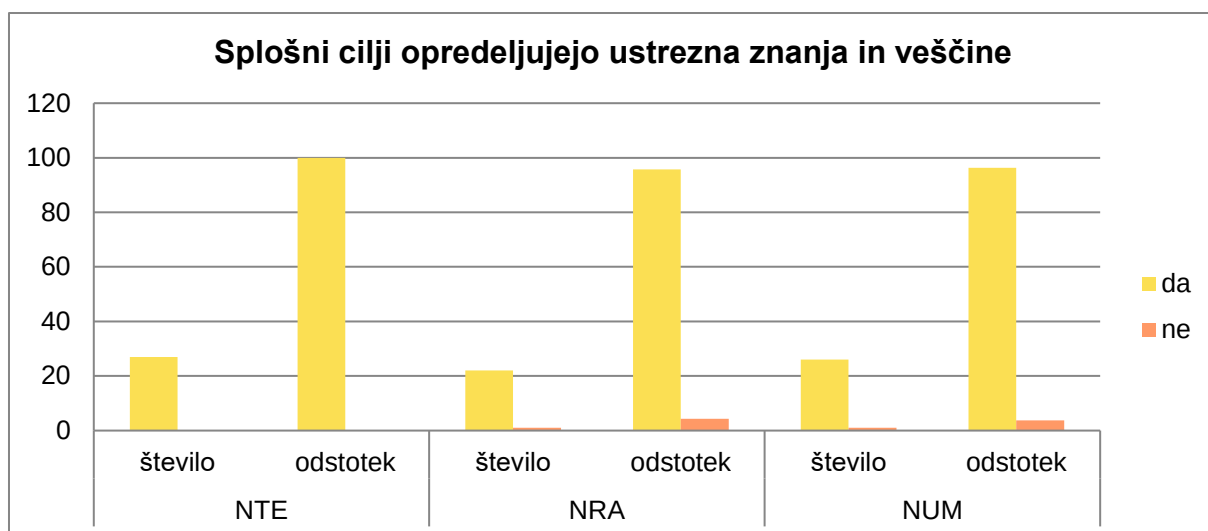
Graf 6 prikazuje mnenja vprašanih glede uresničljivosti splošnih ciljev NIP. Na vprašanje, ali so splošni cilji pri NIP uresničljivi, je pritrdilno odgovorilo 92,6% vprašanih pri NUM, 91,1% vprašanih pri N2TJ, 85,2% vprašanih pri NTE in 69,6% vprašanih pri NRA. Učitelji, ki menijo, da splošni cilji niso povsem uresničljivi, navajajo, da niso dovolj razumljivi, da so zapisani preohlapno, da so prezahtevni, da jih je v prevelikih skupinah težko doseči in da jih je preveč.

Graf 6: Uresničljivost splošnih ciljev

Opredelitev ustreznih znanj in veščin

Graf 7 prikazuje mnenja vprašanih glede opredelitve znanj in veščin v splošnih ciljih. Na vprašanje, ali splošni cilji opredeljujejo ustrezna znanja in veščine pri NIP, so pritrdilno odgovorili vsi vprašani pri NTE, pri NRA je bilo teh učiteljev 95,7% in pri NUM 96,3%.

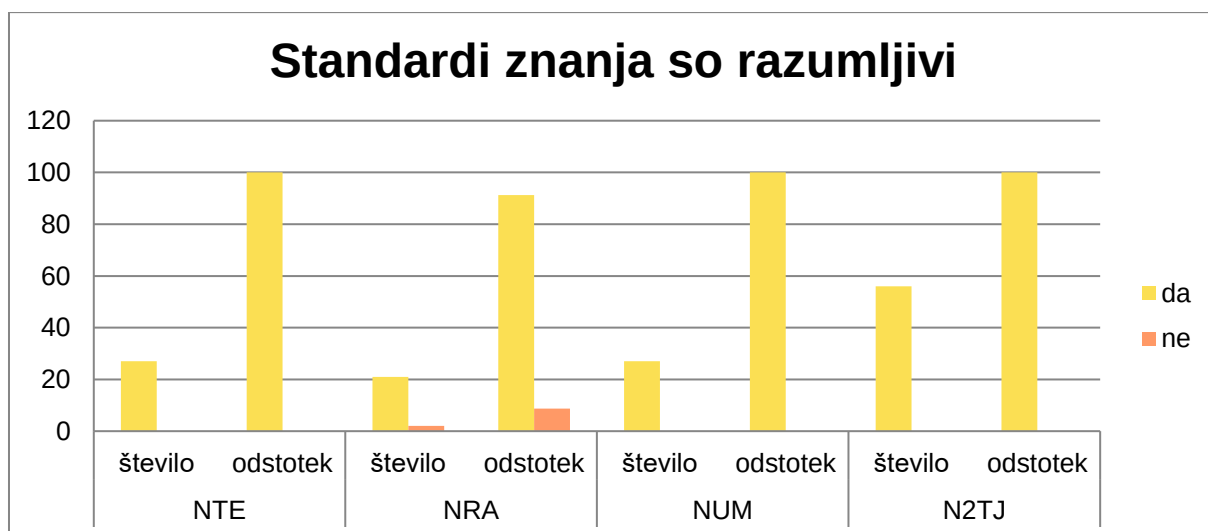
Graf 7: Opredelitev ustreznih znanj in veščin

2.4. Standardi znanja

Grafi 8, 9 in 10 prikazujejo razumljivost standardov znanja, njihovo uresničljivost in razloge za neuresničljivost.

Razumljivost standardov znanja

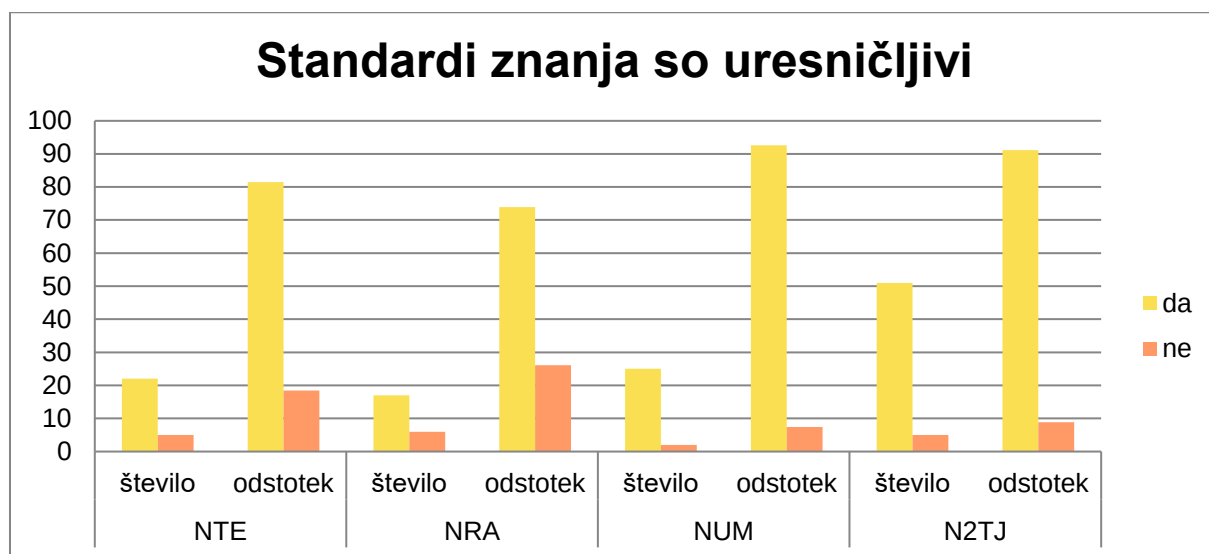
Graf 8 prikazuje mnenja vprašanih glede razumljivosti standardov znanja. Na vprašanje, ali so standardi znanja razumljivi, so pritrdilno odgovorili vsi vprašani pri NTE, NUM in N2TJ. Pri NRA je bilo teh učiteljev 91,3%.

Graf 8: Razumljivost standardov znanja

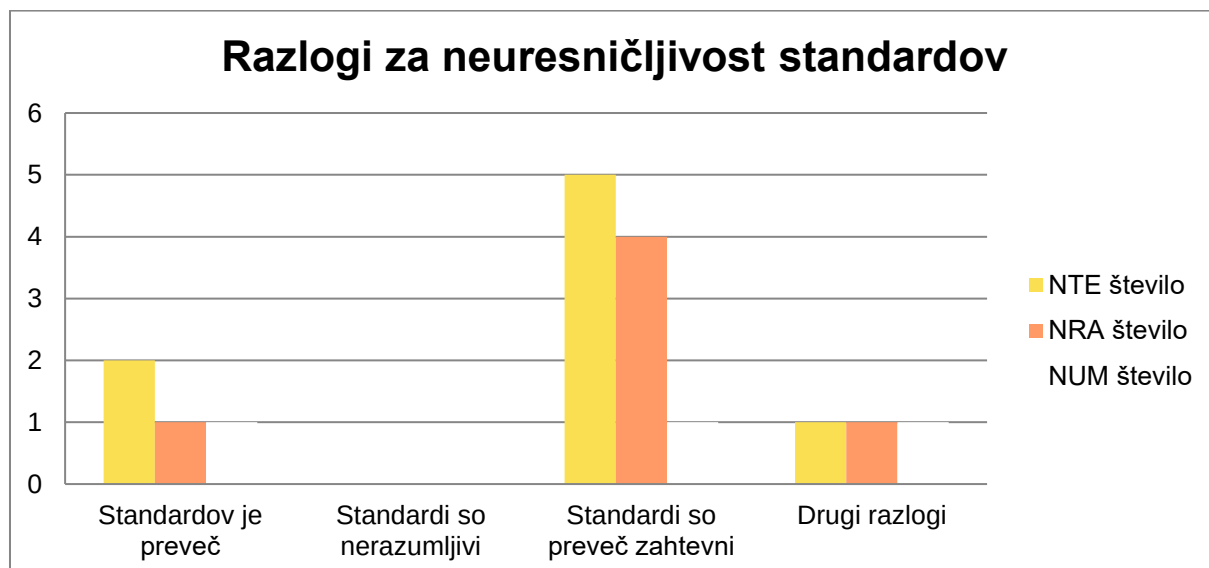
Uresničljivost standardov znanja

Graf 9 prikazuje mnenja vprašanih glede uresničljivosti standardov znanja. Na vprašanje, ali so standardi znanja uresničljivi, je pritrdilno odgovorilo 81,5% vprašanih pri NTE, 73,9% vprašanih pri NRA, 92,6 vprašanih pri NUM in 91,1% vprašanih pri N2TJ.

Graf 9: Uresničljivost standardov znanja
Razlogi za neuresničljivost standardov znanja

Graf 10 prikazuje razloge za neuresničljivost standardov znanja. Učitelji so v anketi zapisali, da nekateri standardi znanja niso uresničljivi zaradi prevelikih skupin, nehomogenega predznanja učencev, prevelikega števila in zahtevnosti standardov, premajhnega obsega ur, prevelikih učnih skupin, neugodne umestitve ur v urnik in zaradi razlik v učnih zmožnostih učencev.

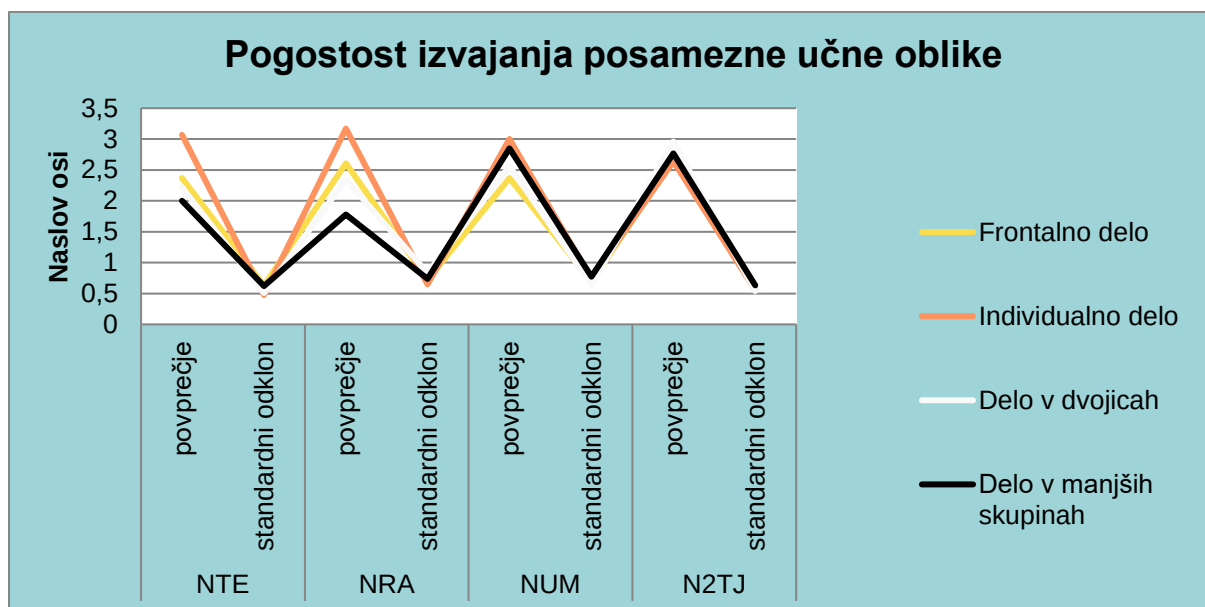

Graf 10: Razlogi za neuresničljivost standardov znanja

2.5. Didaktična priporočila

Učitelji so z oceno od 1 do 4 (1 = nikoli, 2 = občasno, 3 = pogosto, 4 = vedno) ocenili, kako pogosto pri NIP vključujejo določene didaktične pristope in načine, kako pogosto diferencirajo didaktične elemente ter kaj in kako preverjajo in ocenjujejo.

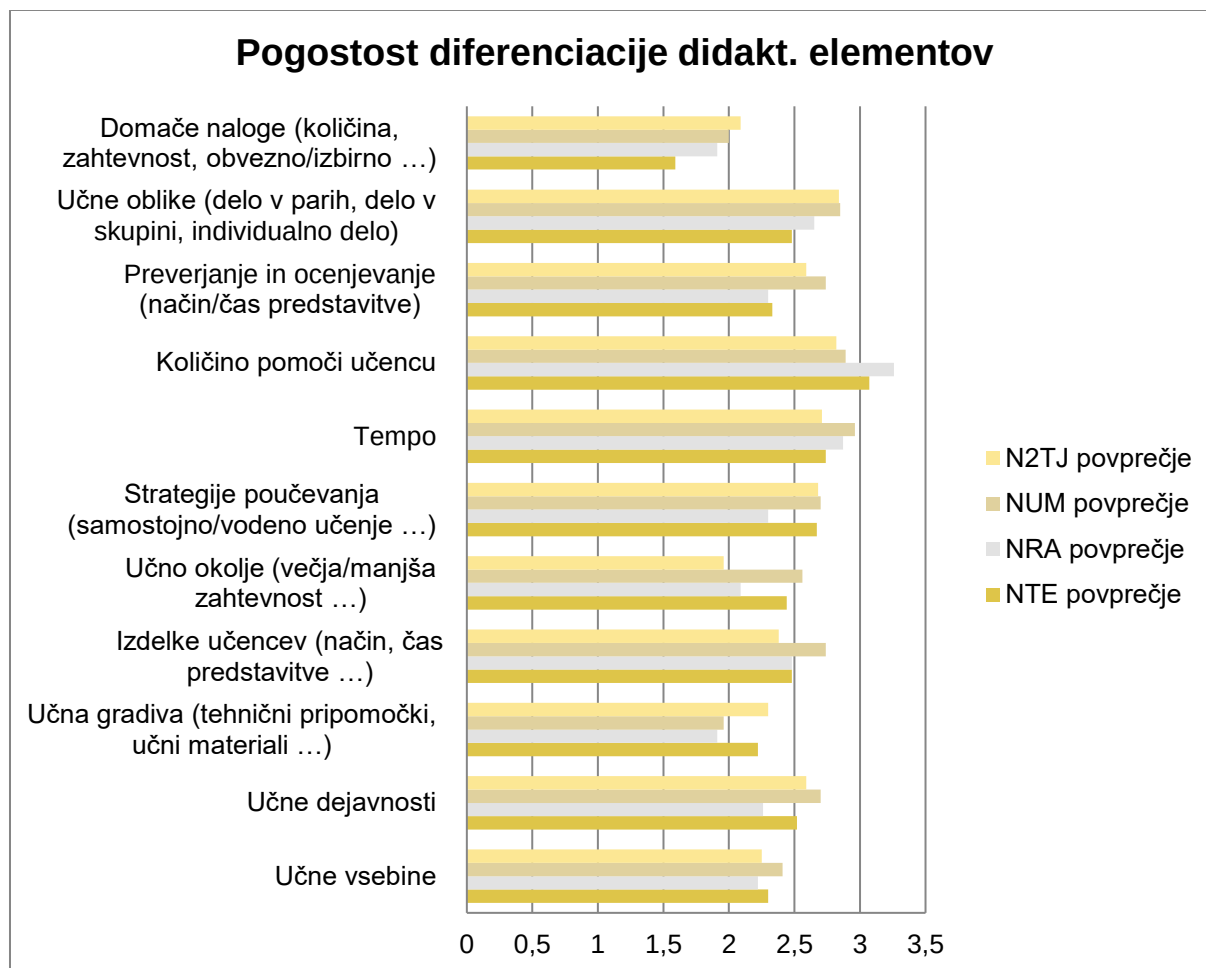
Graf 11 prikazuje, kako pogosto se pri NIP izvajajo posamezne učne oblike. Iz grafa je razvidno, da je frontalno delo najpogostejše prisotno pri N2TJ (2,64), sledijo mu NRA (2,61) in NUM (2,56). Najmanj frontalnega dela je pri NTE (0,62). Učenci delajo individualno najpogostejše pri NRA (3,17), sedijo pa jim NUM (3) in N2TJ (2,64). Najredkeje delajo učenci individualno pri NTE (0,47). Delo v dvojicah je najpogostejše prisotno pri N2TJ (2,96), sledijo mu NUM (2,56) in NRA (2,35). V dvojicah delajo najredkeje pri NTE (0,5). Delo v manjših skupinah je najpogostejše prisotno pri NUM (0,77), sledijo mu N2TJ (0,63) in NRA (0,73). Najredkeje delajo učenci v skupinah pri NTE (0,62).

Graf 11: Pogostost izvajanja posamezne učne oblike

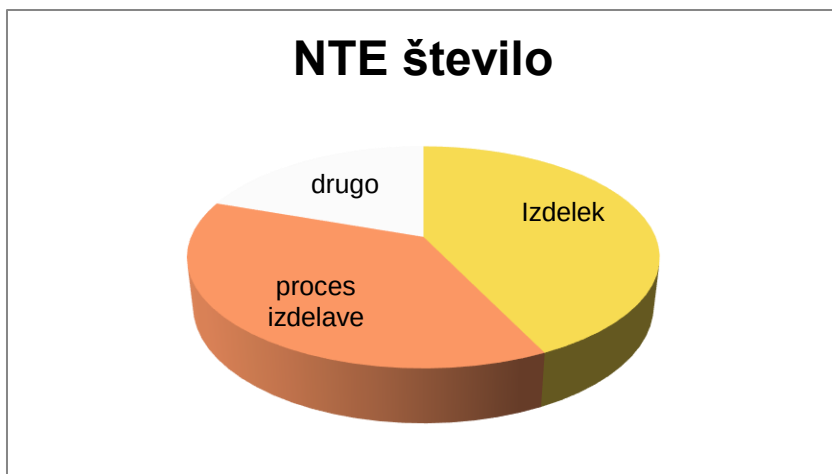
Graf 12 prikazuje, kako pogosto se pri NIP izvaja diferenciacija didaktičnih elementov. Domače naloge (količino, zahtevnost, ...) diferencirajo najpogostejše pri N2TJ (2,09), sedijo jim NUM (2), NRA (1,91) in NTE (1,59). Učne oblike (delo v parih, delo v skupini, individualno delo) se diferencirajo najpogostejše pri NUM (2,85), sledijo jim N2TJ (2,84), NRA (2,65) in NTE (2,48). Diferenciacija preverjanja in ocenjevanja (način in čas predstavitve) se izvaja najpogostejše pri NUM (2,74), sledijo mu N2TJ (2,59), NTE (2,33) in NRA (2,3). Tempo se najpogostejše diferencira pri NUM (2,96), sledijo mu NRA (2,87), NTE (2,74) in N2TJ (2,71). Različne strategije poučevanja, kjer je prisotno samostojno oz. vodeno učenje, so najpogostejše prisotne pri NUM (2), sledijo mu N2TJ (2,68), NTE (2,67) in NRA (2,3). Učno okolje (večja/manjša zahtevnost ...) se najpogostejše diferencira pri NUM (2,56), sledijo mu NTE (2,44), NRA (2,09) in N2TJ (1,96). Diferenciacija učnih izdelkov (način, čas predstavitve, ...) se najpogostejše izvaja pri NUM (2,74), sledita mu NRA in NTE (2,48) ter N2TJ (2,38). Diferenciacija učnih

gradiv (tehnični pripomočki, učni materiali, ...) se najpogosteje izvaja pri N2TJ (2,3), sledijo mu NTE (2,22), NUM (1,96) in NRA (1,91). Učne dejavnosti se najpogosteje diferencirajo pri NUM (2,7), sledijo mu N2TJ (2,59), NTE (2,52) in NRA (2,26). Učne vsebine najpogosteje diferencirajo NUM (2,41), sledijo mu NTE (2,3), N2TJ (2,25) in NUM (2,41).

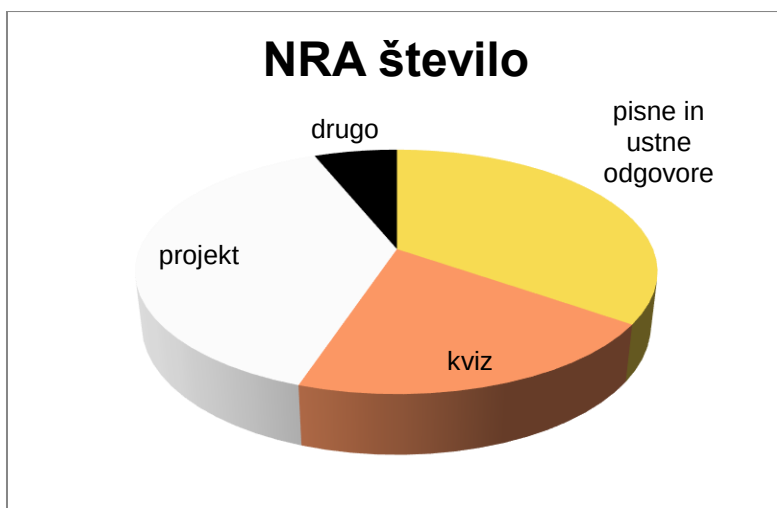
Graf 12: Pogostost diferenciacije didaktičnih elementov

Graf 13 prikazuje, katere načine in oblike preverjanja in ocenjevanja učitelji uporabljajo najpogosteje pri NTE. 34% učiteljev najpogosteje preverja in ocenjuje znanje učencev s pomočjo izdelkov, 38% učiteljev ocenjuje proces izdelave, 28% učiteljev pa vključi v oceno še druge kriterije: funkcionalnost izdelka, odnos do dela, gradiv in sošolcev ter varnost pri delu, ureditev prostora in poznavanje gradiv, orodij ter strojev.

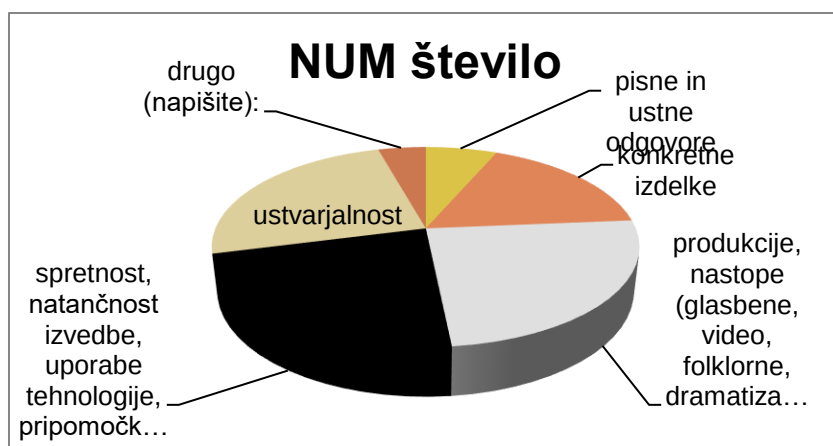
Graf 13: Preverjanje in ocenjevanje pri NTE

Graf 14 prikazuje, katere načine in oblike preverjanja in ocenjevanja učitelji uporabljajo najpogosteje pri NRA. 39% učiteljev najpogosteje preverja in ocenjuje znanje učencev s pomočjo projektov, 35% s pomočjo pisnih in ustnih odgovorov ter 20% s pomočjo kvizov. En učitelj ocenjuje domače naloge in eden sodelovanje pri pouku.

Graf 14: Preverjanje in ocenjevanje pri NRA

Graf 15 prikazuje, katere načine in oblike učitelji uporabljajo najpogosteje pri NUM. 25% učiteljev najpogosteje ocenjuje umetniške produkcije in nastope (glasbene, video, folklorne, ..), 23% učiteljev praktične izvedbe, in 17% učiteljev izdelke, kjer lahko prikažejo svojo ustvarjalnost. 17% učiteljev ocenjuje konkretne izdelke, 6% učiteljev pa naloge v katerih se pričakujejo pisni in ustni odgovori učencev. Drugih oblik in načinov preverjanja in ocenjevanja je 4%.

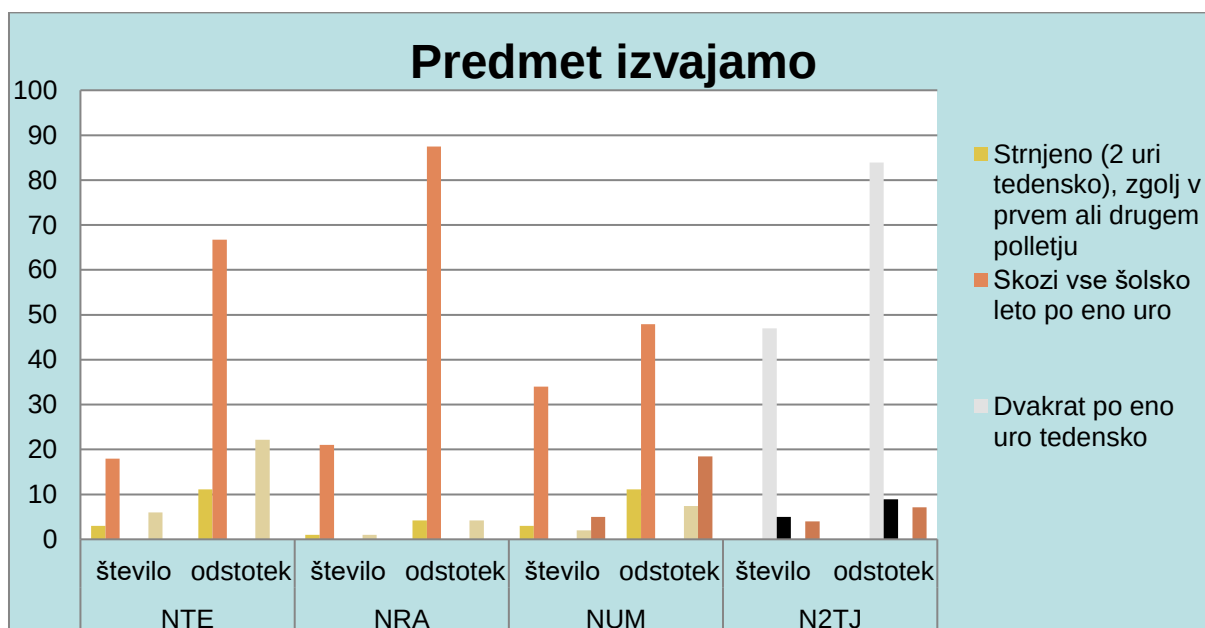

Graf 15: Preverjanje in ocenjevanje pri NUM

2.6. Organizacijski, kadrovski in materialni vidiki

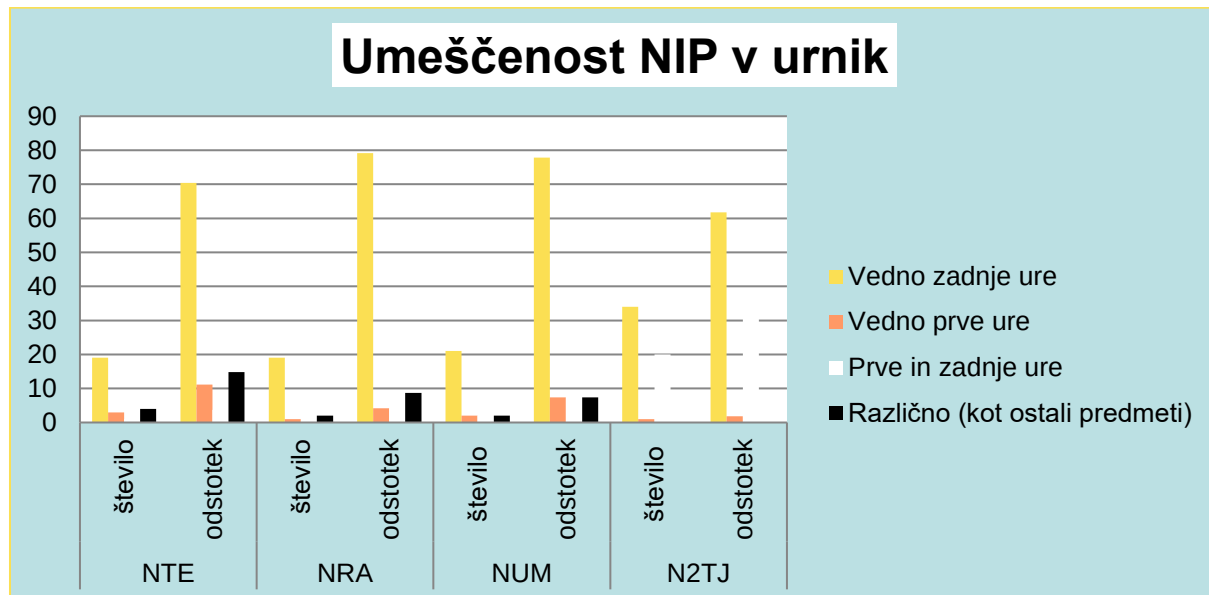
V tem sklopu anketnih vprašanj smo pridobili odgovore učiteljev glede tedenskega ritma pouka, umeščenosti predmeta v tedenski urnik, velikost skupin, uporabo IKT pri pouku in ustreznost znanj za poučevanje učiteljev.

Graf 16 prikazuje izvajanje NIP. Pri NTE 66,7% učiteljev predmet izvaja skozi vse leto po eno uro tedensko, 22,2% strnjeno (2 uri tedensko) in 11,1% dvakrat po eno uro tedensko. Pri NRA 87,5% učiteljev predmet izvaja skozi vse leto po eno uro tedensko, 4,2% strnjeno (2 uri tedensko) in prav tako 4,2% dvakrat po eno uro tedensko. Pri NUM 47,9% učiteljev predmet izvaja skozi vse leto po eno uro tedensko, 11,1% strnjeno (2 uri tedensko) in 7,4% dvakrat po eno uro tedensko. Pri N2TJ 83,9% učiteljev predmet izvaja dvakrat po eno uro tedensko skozi vse leto, 8,9% strnjeno (2 uri tedensko), 7,1% pa drugače.

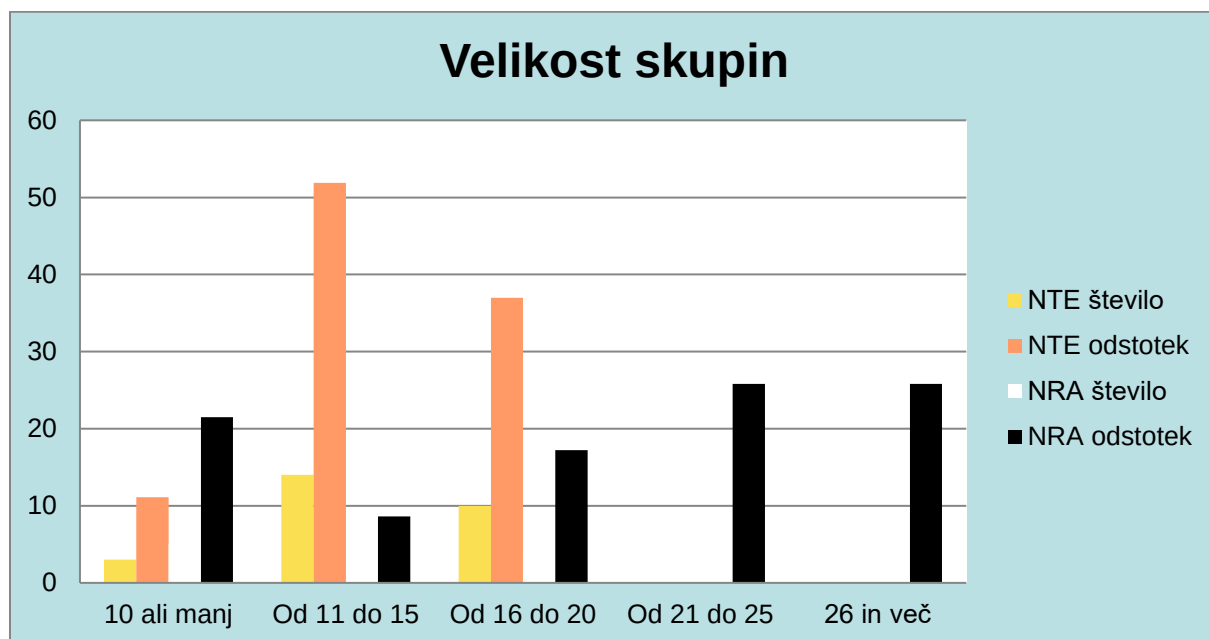
Graf 16: Izvajanje NIP

Graf 17 prikazuje umeščenost NIP v urnik. Večina NIP je umeščena v zadnje ure urnika, pri NRA se predmet izvaja zadnjo uro v 79,2%, pri NUM v 77,8%, pri NTE v 70,4% in pri N2TJ v 61,8%. Prve ure se vedno izvaja NTE v 11,1%, NRA v 1%, NUM v 2% in N2TJ v 1,8%.

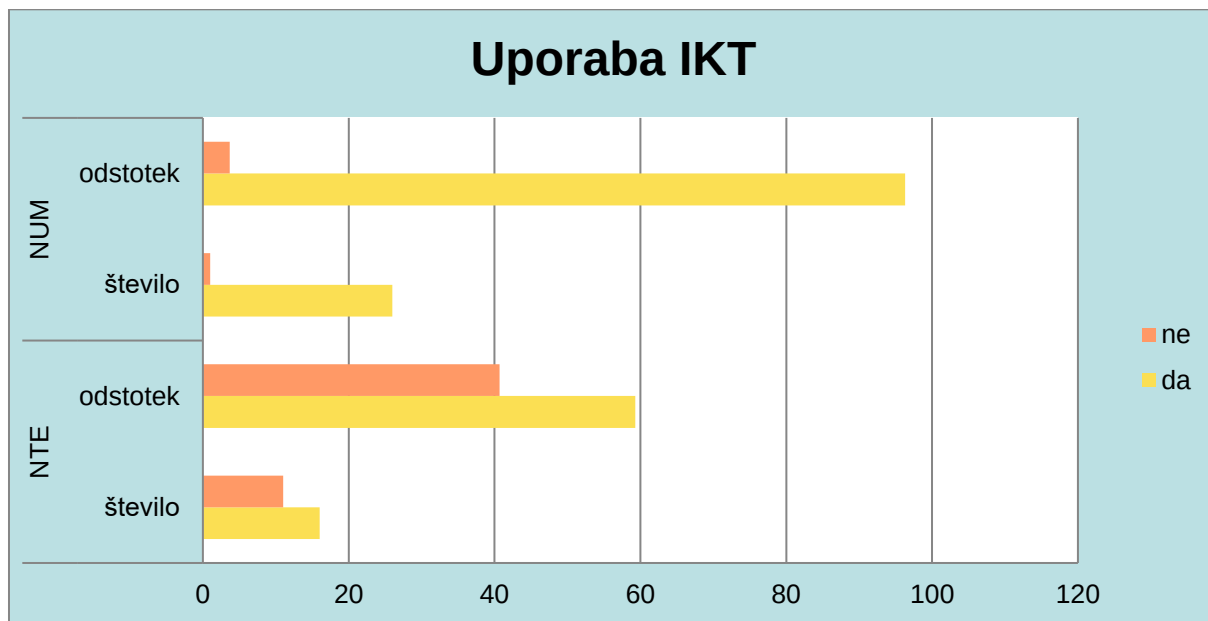
Graf 17: Umeščenost NIP v urnik

Graf 18 prikazuje velikost skupin pri NTE in NRA. Pri NTE je v skupini 10 ali manj učencev v 11,1%, od 11-15 učencev v 51,9%, 16-20 učencev v 37%. Pri NRA je v skupini 10 ali manj učencev v 21,5%, od 11-15 učencev v 8,6%, 16-20 učencev v 17,2%, od 21-25 učencev v 25,8% ter 26 in več učencev v 25,8%.

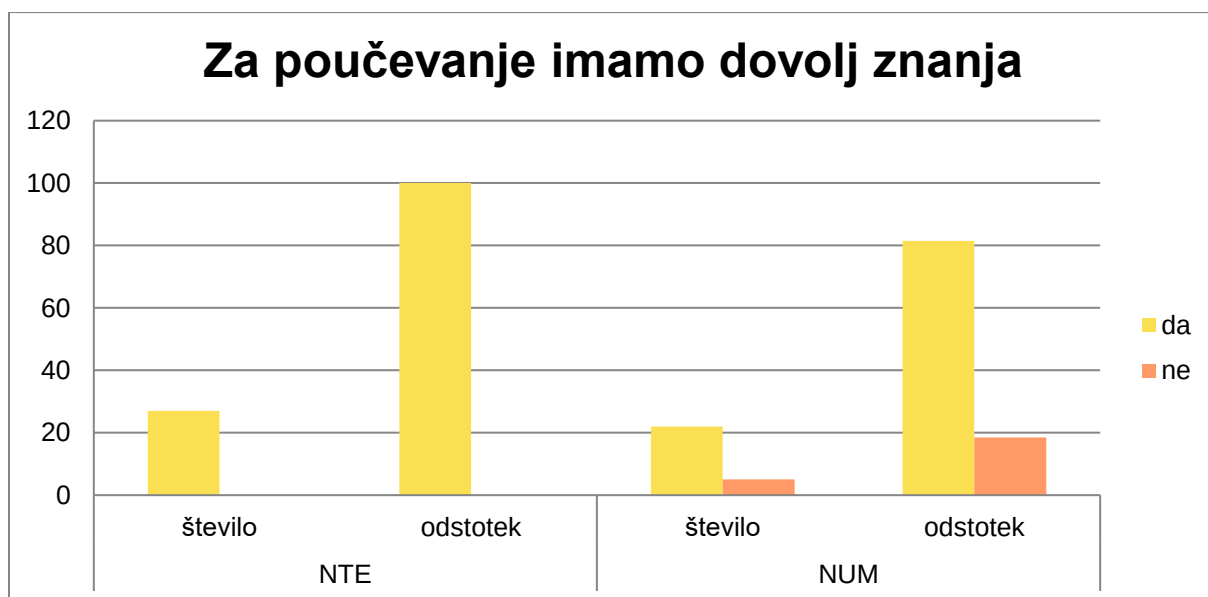
Graf 18: Velikost skupin pri NTE in NRA

Graf 19 prikazuje porabo IKT pri NUM in NTE. 96,3% učiteljev pri NUM uporablja IKT, pri NTE je teh učiteljev 59,3%.

Graf 19: Uporaba IKT pri NUM in NTE

Graf 20 prikazuje znanje učiteljev za poučevanje NTE in NUM. Vsi učitelji pri NTE so mnenja, da imajo dovolj znanja za poučevanje predmeta, pri NUM pa je teh učiteljev 81,5%.

Graf 20: Znanje učiteljev za poučevanje NTE in NUM

2.7.Sintezne ugotovitve

Kot pozitivno oz. pohvalno so učitelji, ki poučujejo NIP izpostavili interes in možnost vsestranskega razvoja učencev ter njihovo motiviranost za delo.

Ugotovitve spremljave NIP v splošnem kažejo, da je/so:

- opredelitve predmetov v UN jasne in razumljive,
- splošni cilji v UN ustrezni, razumljivi in uresničljivi ter da so v splošnih ciljih opredeljena ustrezna znanja in veščine,
- bili operativni cilji iz UN večinoma uspešno realizirani,
- standardi znanja v UN razumljivi in uresničljivi,
- predlagani pristopi in priporočila za uresničevanje ciljev v UN ustrezni,
- največkrat uporabljene oblike dela so bile individualno delo in delo v manjših skupinah,
- učitelji izvajali diferenciacijo pri izdelkih učencev, tempu, količini pomoči učencu, učnih oblikah ter preverjanju in ocenjevanju znanja,
- delo z učenci 4. razredov v primerjavi z učenci 6. razredov zelo drugačno (učenci so veliko bolj nesamostojni, potrebujejo več vodenja, prilagoditev ...).

Ob vem tem pa je treba izpostaviti, da so bile pa vendarle zaznane razlike v zahtevnosti UN za NIP, saj so pri NRA, kot sledi tudi iz predhodnih grafičnih predstavitev, v vseh zgoraj navedenih kategorijah (razumljivost, uresničljivost itd.), anketiranci izbrali nižje ocene in izpostavili več problemov, kot pri ostalih predmetih.

Zaznanih je bilo tudi več specifičnih ugotovitev, kot npr. pri NTE so učitelji izrazili, da jim poučevanje tega predmeta predstavlja užitek, da je predmet zelo priljubljen med učenci in zelo dobro sprejet s strani učiteljev. Učenci pri pouku radi ustvarjajo, nekaterim učencem pa so cilji prezahtevni. Nekateri učitelji so opozorili na veliko zahtevnost in nevarnost pri delu zaradi velikega števila otrok (do 20 otrok) pri delu z orodji in stroji.

Ugotovitve spremljave N2TJ kažejo, da:

- so učitelji ustrezno izobraženi za poučevanje tujega jezika (profesorji angleščine, nemščine, italijanščine, francoščine),
- se v 4. in 7. razredu poučujejo angleščina (kjer je nemščina prvi tuji jezik), francoščina, italijanščina in nemščina, največje število šol ima pouk nemščine, anketirani učitelji ne poučujejo hrvaščine ali madžarščine,
- ima večinoma en učitelj eno učno skupino,
- so učitelji izkušeni v poučevanju jezika, saj jih tri četrtine poučuje več kot šest let ter
- da imajo učitelji večinoma naziv mentor.

Glede uresničljivosti in ustreznosti UN za N2TJ kažejo odgovori učiteljev, da je/so:

- umestitev v predmetnik ustrezna, vendar ne kot izbirni predmet, kar še posebej velja za 3. VIO,
- slušne, interakcijske in govorne dejavnosti najpogostejše dejavnosti za doseg operativnih ciljev;

- operativni cilji so večinoma doseženi, zlasti slušna in govorna zmožnost;
- tematski učni sklopi primerni;
- trije najpogostejše uresničeni tematski sklopi: Jaz in drugi, Moj vsakdan, moja šola ter Moje okolje, živali;
- najbolj doseženi standardi znanja na področju poslušanja, branja in interakcije, na področju govorjenja in pisanja manj;
- glede didaktičnih pristopov in načinov učitelji najpogostejše preverjajo ali učenci razumejo učno snov, poučujejo po komunikacijskem pristopu, podpirajo na učenca osredinjeno učenje in poučevanje, spremljajo in dokumentirajo učni napredek učencev, v razredni komunikaciji z učenci govorijo v drugem tujem jeziku, uporabljajo konkretne didaktične pripomočke, lastna učna gradiva, večjezični pristop in podpirajo veččutno učenje;
- se pouk v 4. ali v 7. razredu razlikuje: četrtošolci imajo raje igralne in gibalne dejavnosti, bolj uživajo v veččutnem učenju, so bolj motivirani za učenje jezikov in si besedišče bolje zapomnijo, medtem ko so sedmošolci večjo pozornost usmerijo v jezikovno pravilnost, si bolj pomagajo z znanjem drugih jezikov in se več govorno sporazumevajo v tujem jeziku s sošolci;
- učenci občasno izvajajo dejavnosti, podprte z informacijsko komunikacijsko tehnologijo, predvsem za razvijanje medkulturne zmožnosti in iskanje informacij;
- oblike dela pri pouku pestre, največkrat je to delo v parih ali manjših skupinah;
- se diferenciacija izvaja občasno, predvsem z različnimi učnimi oblikami, količino pomoči učencu in prilagajanjem tempa pouka,
- načini ocenjevanja raznoliki, najpogostejša načina sta pisni način z zaprtimi in polodprtimi tipi nalog ter ustni način v obliki dialoga;
- težav z ocenjevanjem ni.

Glede organizacije pouka N2TJ odgovori učiteljev kažejo, da:

- pouk poteka večinoma dvakrat na teden po eno uro;
- pouk je na večini šol zadnje ure;
- prostor pouka je pester in raznolik: v učilnici za tuji jezik, v matični učilnici za 4. razred, v učilnici za nek drug predmet, tudi v računalniški učilnici, ob šoli ali izven kraja šole;
- učna gradiva so raznolika, to so učbeniki, spletna učna gradiva in aplikacije, lastna gradiva;
- večina učencev bo nadaljevala z učenjem drugo leto;
- večina učiteljev se zavzema za spremembo statusa predmeta – za obvezni predmet;
- večina učiteljev ima negativno mnenje o novosti zaradi statusa predmeta, predlagajo nižanje normativov in obvezni predmet.

Iz navedenih ugotovitev spremljave N2TJ sklenemo, da pouk z metodično-didaktičnega vidika poteka ustrezno, da pa so zaradi statusa predmeta kot neobvezni izbirni predmet organizacijske težave, ki se bodo z nadaljnjimi leti še povečevale. S tem bodo povezane tudi metodično-didaktične težave, saj je ustrezno poučevanje v tako heterogenih učnih skupinah izredno zahtevno in nemalokrat nemogoče, še zlasti zato, ker je poudarek na govorni komunikaciji in aktivnem sodelovanju vsakega posameznega učenca.

Ugotavljamo tudi, da nadaljevanje in kakovost učenja drugega tujega jezika ni toliko odvisna od učitelja in njegove usposobljenosti in zavzetosti, temveč bolj od števila prijav na vse ponujene predmete, meril za oblikovanje skupin, šolske jezikovne in kadrovske politike oz. odločitve ravnatelja ter nenazadnje od stališč drugih učiteljev in staršev do učenja in znanja drugega tujega jezika.

Pouk neobveznih izbirnih predmetov je v primerjavi z obveznimi predmeti na slabšem tudi zato, ker je z vidika učenca neugodno umeščen v urnik (prve jutranje ure do 8h ali največkrat 6. in 7. ure). Drugi tuji jezik je pri tem še dodatno na slabšem, ker obsega dve uri na teden (ostali NIP eno uro), kar je razlog, da se učenci zanj ne odločajo tako številčno kot za ostale predmete, še zlasti ne v 7. razredu, ko imajo na razpolago že drugi tuji jezik kot obvezni izbirni predmet. Učitelj po eni strani od učencev pri neobveznem izbirnem predmetu ne sme zahtevati preveč domačega učenja, saj mu grozi, da se učenci naslednje leto ne bodo prijavili za isti predmet. Po drugi strani pa so pričakovanja učencev in staršev o napredku v znanju velika. Ker se predmet ocenjuje, predstavlja to dejstvo za učitelja posebno občutljivost ter za učence dodatno zahtevo.

3 PREDLOGI ZA SPREMEMBE PRI UVAJANJU NEOBVEZNIH IZBIRNIH PREDMETOV

Učitelji, ki poučujejo NIP so izrazili naslednje predloge:

- potrebne bi bile manjše skupine/nizji normativ (NRA, NUM),
- predmet NRA je primernejši za nadarjene, starejše (programiranje, razumevanje algoritmov ...) in bi želeli bi več ur,
- UN za NUM je široko zastavljen in bi bila potrebna bolj konkretna predstavitev le-tega,
- bolje bi bilo, če bi bil N2TJ obvezen, problem bodo predstavljale kombinirane skupine, in storilnostno usmerjeni starši,
- NIP bi morali imeli ugodnejši termin v urniku,
- učitelji NUM pogrešajo avtentične, starosti primerne videoposnetke, filme, didaktične igre, lutke, oblačila, ...
- krivično se jim zdi, da otroci, ki živijo v zelo oddaljenih krajih, niso upravičeni do učenja nemščine, ker jih je premalo, zato menijo, da ne bi smelo biti omejitve števila učencev,
- normativi so nerealni (N2TJ ...) – spodnji (12) in zgornji (28), normativ za NRA in NTE naj se zmanjša na 20 učencev, tako kot velja za obvezni izbirni predmet računalništvo in kot velja za neobvezni izbirni predmet šport in tehnika. (Izdelava izdelkov s tako majhnimi otroki zahteva veliko angažiranost in potencialno nevarnost z vidika varstva pri delu. Že škarje so lahko nevarne za neprevidnega in nepredvidljivega otroka. Manjše število bi lahko rešili z delitvijo skupin po razredih (ločeno 4. razred, ločeno 5. razred, ...). Že poučevanje različnih učencev zelo oteži delo...
- problem so tudi pozne ure – učenci so utrujeni,
- letos je bilo čudovito, naslednje leto bo nočna mora vsakega učitelja,
- potrebno bi bilo razmisliti o smiselnosti ocenjevanja NRA, NUM in NTE,
- v učnem načrtu za NUM naj se pod poglavje opredelitev predmeta jasneje oz. enoznačno zapiše, da učitelj v enem šolskem letu pri predmetu NUM obravnava samo eno umetniško področje.

Predlogi za spremembe pri uvajanju drugega tujega jezika kot NIP

Z vidika kakovosti znanja tujega jezika je nujno, da se znanje nadgrajuje, kar se lahko zagotovi le z neprekinjenim poukom iz leta v leto. V nasprotnem primeru so vloženo delo, čas in stroški zapravljani. Vsakoletni izstopi ali vstopi učencev, združeni v prevelike in raznolike skupine kljub učiteljevemu skrbnemu diferenciranju ne učinkujejo spodbudno na znanje učencev. Kakovosten pouk tujega jezika lahko poteka samo kontinuirano v primerno velikih učnih skupinah, ki niso večje od 21 učencev. Kombinirane učne skupine iz različnih razredov in različnim znanjem tujega jezika so možne samo v zelo omejenih ali izjemnih razmerah.

Kot prvo najnujnejšo rešitev predlagamo spremembo normativov, kot drugo pouk v homogenih skupinah. Glede na to predlagamo

- Zmanjšani normativ oz. delitev učne skupine za drugi tuji jezik, če je v njej 21 učencev ali več.
- Zmanjšani normativ oz. delitev skupine za drugi tuji jezik, če so učenci iz različnih razredov ali na različni stopnji učenja z začetnim ali nadaljevalnim znanjem drugega tujega jezika
- Neprekinjen pouk drugega tujega jezika najmanj tri leta v isti skupini, od 4. do 6. razreda in od 7. do 9. razreda, ne glede na število učencev v skupini oz. najmanj 10 učencev.

4 POROČILO O SPREMLJAVI IZVAJANJA DRUGEGA TUJEGA JEZIKA KOT NEOBVEZNEGA IZBIRNEGA PREDMETA

Poročilo o spremljavi

IZVAJANJA DRUGEGA TUJEGA JEZIKA
KOT NEOBVEZNEGA IZBIRNEGA PREDMETA

Poročilo po prvem letu izvajanja za šolsko leto 2014/2015

Spremljavo je opravila projektna skupina na Zavodu RS za šolstvo v okviru naloge z naslovom:

Drugi tuji jezik v osnovni šoli: Spremljanje izvajanja drugega tujega jezika kot neobveznega izbirnega predmeta in proučitev uvedbe obveznega drugega tujega jezika od 4. razreda osnovne šole naprej.

Nosilki naloge: dr. Fani Nolimal, vodja Oddelka za osnovno šolstvo in dr. Liljana Kač, koordinatorica naloge in svetovalka za pouk nemščine

Sodelavke: mag. Simona Cajhen, svetovalka za francoščino,
Neva Šečerov, svetovalka za italijanščino,
Susanne Volčanšek in Suzana Ramšak, svetovalki za nemščino,
Maria Pisnjak, svetovalka za madžarščino
mag. Barbara Lesničar, svetovalka za angleščino

Podatke zbral in obdelal: Tomi Deutsch

Poročilo pripravila: dr. Liljana Kač

Zavod Republike Slovenije za šolstvo, oktobra 2015

1 UVOD

1.1 Uvedba drugega tujega jezika kot neobveznega izbirnega predmeta

Uvedba 2TJ kot neobveznega izbirnega predmeta (NIP) izhaja iz sprememb Zakona o OŠ (UL RS št. 63/2013). Na podlagi te spremembe je bil na Zavodu RS za šolstvo izdelan [učni načrt](#) za drugi tuji jezik od 4. do 9. razreda ter 19.12.2013 potrjen na SSSI. Tako je bil začetek učenja 2TJ pomaknjen iz 7. v 4. razred. Drugi tuji jezik, ki se je na 159 osnovnih šolah poučeval kot obvezni predmet¹ v tretjem vzgojno-izobraževalnem obdobju (VIO), je postal izbirni za vse osnovne šole kot del razširjenega programa v predmetniku osnovne šole (in ne del obveznega programa).

Drugi tuji jezik se že od leta 2001 poučuje kot izbirni predmet v 3. VIO v okviru obveznih izbirnih predmetov. Razlika z novo uvedenimi izbirnimi predmeti je v uvrščenosti v različna programa. Eni so v obveznem programu in sicer samo v 3. VIO (t. i. obvezni izbirni predmeti), drugi pa v razširjenem programu v 2. in 3. VIO (t. i. neobvezni izbirni predmeti). Skupna značilnost obeh vrst izbirnih predmetov je ta, da se ocenjujejo s številčnimi ocenami.

Drugi tuji jeziki kot obvezni izbirni predmeti od leta 2001 se izvajajo v 7., 8. in 9. razredu dve uri tedensko oziroma skupaj 204 ure. Nabor možnih jezikov s tem statusom je: angleščina, francoščina, hrvaščina, italijanščina, kitajščina, latinščina, madžarščina, makedonščina, nemščina, ruščina, srbsščina in španščina. [Učni načrti](#) za posamezne tuje jezike kot izbirne predmete so bili potrjeni večinoma v letu 2001.

V šolskem letu 2014/2015 se je pričelo s poukom drugega tujega jezika kot izbirnega predmeta (t. i. neobvezni izbirni predmeti ali NIP) v 4. in 7. razredih osnovnih šol.

Spremembe pri pouku tujih jezikov od šolskega leta 2014/2015 do 2016/2017 so prikazane v preglednici 1 (TJ1 = prvi tuji jezik, TJ2 = drugi tuji jezik).

Kot prikazuje preglednica 1, se v letu 2014/2015 drugi tuji jezik začne poučevati v 4. in 7. razredu, hkrati se ukine kot obvezni predmet v 7. razredu, na določenem deležu šol pa se začne izvajati prvi tuji jezik v drugem razredu. Drugi tuji jezik kot obvezni izbirni predmet se poučuje kot doslej. V letu 2015/2016 se drugi tuji jezik kot NIP obvezno ponudi v 4. in 5. razredu ter v 7. in 8. razredu. Kot obvezni predmet se poučuje na izbranih šolah le še v 9. razredu. Prvi tuji jezik se začne poučevati na večjem deležu šol in poskusno tudi v 3. razredu. V letu 2016/2017 se drugi tuji jezik kot NIP obvezno ponudi v vseh razredih od 4. do 9. razreda, prvi tuji jezik se obvezno poučuje v 2. razredu na vseh osnovnih šolah.

¹ Drugi tuji jezik kot *obvezni predmet* od 7. do 9. razreda se je začel postopoma uvajati v letu 2008/2009 ([Spletna stran](#) projekta uvajanja na ZRSŠ). [Učni načrt](#) za ta predmet je bil na SSSI potrjen 3.4.2008. Z zakonsko spremembo leta 2011 pa se postopno ukinja. Tako ima 159 osnovnih šol, ki izvajajo pouk obveznega drugega tujega jezika, pouk tega predmeta še v šolskem letu 2014/2015 v 8. in 9. razredu in v šol. letu 2015/2016 v 9. razredu.

Preglednica 1: Uvajanje sprememb pri pouku tujih jezikov od 2014/15 do 2016/17

Šol. leto	TJ1 obvezni predmet 2. razred OŠ	TJ1 neobvezni izbirni predmet 1. razred OŠ	TJ2 neobvezni izbirni predmet od 4. do 9. razreda OŠ (razširjeni program)	TJ2 kot obvezni predmet od 7. do 9. razreda (obvezni program)	TJ2 kot izbirni predmet (obvezni program)
2014/15	Začetek postopnega uvajanja Največ 15% OŠ (razpis)	/	Začetek izvajanja v 4. in 7. razredu (šola mora obvezno ponuditi, se ocenjuje)	Se ukine v 7. razredu. Izvaja se v 8. in 9. razredu	Kot doslej (nabor 12 jezikov).
2015/16	Največ 30% OŠ	Začetek izvajanja	Izvajanje v 4. in 5. ter 7. in 8. razredu	Se ukine v 7. in 8. razredu, izvaja se še v 9. razredu	Kot doslej (nabor 12 jezikov).
2016/17	Obvezno vsi učenci 2. razreda	Možno izvajanje na vseh OŠ	Izvajanje v 4., 5., 6., 7., 8. in 9. razredu	/	Kot doslej (nabor 12 jezikov).

V preglednici 2 so navedene spremembe glede pouka prvega tujega in drugega tujega jezika prikazane v predmetniku osnovne šole.

Preglednica 2: Vključenost novosti v predmetnik osnovne šole pri prvem tujem in drugem tujem jeziku

PREDMETNIK OSNOVNE ŠOLE

A OBVEZNI PROGRAM										skupaj ur predmeta
predmeti / število ur tedensko	1. r.	2. r.	3. r.	4. r.	5. r.	6. r.	7. r.	8. r.	9. r.	
SLOVENŠČINA	6	7	7	5	5	5	4	3,5	4,5	1.631,5
MATEMATIKA	4	4	5	5	4	4	4	4	4	1.318,0
TUJI JEZIK		2	2	2	3	4	4	3	3	796,0

B RAZŠIRJENI PROGRAM									
NEOBVEZNI IZBIRNI PREDMETI	1.r	2.r	3.r	4.r	5.r	6.r	7.r	8.r	9.r
PRVI TUJI JEZIK	2								
DRUGI TUJI JEZIK							2	2	2
DRUGI TUJI JEZIK ali UMETNOST, RAČUNALNIŠTVO, ŠPORT, TEHNIKA				2/1	2/1	2/1			

Vir: http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/podrocje/os/devetletka/predmetniki/Pred_14_OS_4_12.pdf

Iz predmetnika je razvidno, da se začetek pouka TJ1 prestavi za dve leti iz 4. v 2. razred. Tako ima učenec 140 ur pouka TJ več – namesto prejšnjih 656 ur pouka TJ1 sedaj 796 ur.

Drugi tuji jezik kot obvezni predmet se v 2016/2017 dokončno ukine, zato pa imajo učenci možnost učenja TJ kot izbirni predmet od 4. do 9. razreda – v primeru, če je dovolj prijav in šola lahko ta predmet začne izvajati. Tako ima sedaj učenec hipotetično možnost 414 ur več učenja TJ2 kot prej.

Drugi tuji jezik kot NIP so šole obvezne ponuditi in sicer enega ali več od naštetih: nemščina, italijanščina, francoščina, hrvaščina, madžarščina in angleščina (če je nemščina prvi tuji jezik).

Na podlagi števila prijav učencev na vse ponujene neobvezne izbirne predmete in ob upoštevanju določil o oblikovanju števila skupin ter meril za oblikovanje učnih skupin se šola odloči, katere izbirne predmete se bo dejansko izvajalo.

V letu 2014/2015 se je izmed možnih predmetov kot NIP na največ šolah poučevalo drugi tuji jezik. Število šol in učencev glede na posamezni jezik prikazuje preglednica 3.

Preglednica 3: Obseg pouka drugega tujega jezika kot NIP – število šol in učencev 2014/2015 (Vir: MIZŠ)

4. razred	Št. šol	Št. učencev
Nemščina	265	4.410
Italijanščina	28	453
Angleščina	25	284
Francoščina	13	185
skupaj	331	5.332

7. razred	Št. šol	Št. učencev
Nemščina	103	1.479
Francoščina	25	250
Angleščina	8	81
Italijanščina	8	71
Hrvaščina	5	43
Madžarščina	1	5
skupaj	150	1.929

Iz preglednice 3 je razvidno, da je pouk TJ2 kot NIP v prvem letu uvajanja potekal na 265 šolah v 4. razredih in na 103 šolah v 7. razredih. Izmed šestih možnih tujih jezikov je najpogostejše izbrana nemščina. Ta se v 4. razredu poučuje na dobri polovici osnovnih šol in v 7. razredu na približno na tretjini osnovnih šol. V manjšem številu šol se poučuje italijanščina, francoščina, angleščina, hrvaščina (na petih šolah) in madžarščina (samo na eni šoli).

1.2 Formalni okvir spremljanja pouka

Spremljava pouka 2TJ kot NIP je kot naloga umeščena v Letni delovni načrt ZRSS za leto 2015 z naslovom *Drugi tuji jezik v osnovni šoli: Spremljanje izvajanja drugega tujega jezika kot neobveznega izbirnega predmeta in proučitev uvedbe obveznega drugega tujega jezika od 4. razreda osnovne šole naprej*. Nosilki naloge sta dr. Fani Noliml kot vodja Oddelka za osnovno šolstvo in dr. Liljana Kač kot koordinatorica naloge in svetovalka za pouk nemščine. Sodelavke pri tej nalogi so Susanne Volčanšek in Suzana Ramšak, svetovalki za nemščino, mag. Simona Cajhen, svetovalka za francoščino, Neva Šečerov, svetovalka za italijanščino, Maria Pisanjak, svetovalka za madžarščino in mag. Barbara Lesničar, svetovalka za angleščino.

Spremljava ima dva **cilja** in sicer:

- 1) ugotoviti organizacijske in metodično-didaktične značilnosti poteka 2TJ kot NIP ter
- 2) izdelati študijo o ustrezni umestitvi 2TJ kot obveznega predmeta od 4. razreda dalje.

Cilja spremljave izhajata iz dejstva, da se prvič uvaja 2TJ kot izbirni predmet v razširjenem programu in sicer prvič v 4. razredu in dodatno v 7. razredu poleg izbirnega predmeta v obveznem predmetniku. V naboru tujih jezikov je šest predmetov in sicer: nemščina, italijanščina, francoščina, hrvaščina, madžarščina in angleščina. Odločitev za tak nabor je navedena v učnem načrtu, izhaja pa iz treh kriterijev: status manjšinskega jezika, status sosedskega jezika in status delovnega jezika v institucijah EU. Drugi tuji jezik kot NIP se v 4., 5. in 6. razred uvaja skupaj z drugimi predmeti: računalništvo, tehnika in tehnologija, šport in

umetnost. Vse osnovne šole so dolžne drugi tuji jezik ponuditi in - če je dovolj prijav in možnosti za oblikovanje učnih skupin - tudi izvajati.

Uvajanje poteka postopoma: v šolskem letu 2014/2015 v 4. in 7. razredih, v letu 2015/2016 v 5., 8. razredu ter v 2016/2017 v 6. in 9. razredu. Hkrati je predvideno, da se do leta 2016/2017 postopoma ukine pouk obveznega drugega tujega jezika v 7., 8. in 9. razredih na 159 osnovnih šolah. Spremembe so opredeljene v Zakonu o OŠ.

Problemi, ki bi se lahko pojavili ob uvajanju, so tako organizacijski kot metodično-didaktični. Zaradi vsakoletnega izstopa in vstopa učencev ter kombiniranega pouka se pričakuje večja raznolikost znanja med učenci znotraj ene učne skupine. Težave bi se lahko pojavile tudi pri ponudbi in izbiri določenega predmeta na šoli. Preučiti bi bilo tudi potrebno, ali bi bila bolj vodeno usmerjena razporeditev pouka določenega jezika po določenih regijah bolj smiselna. S spremljavo želimo tudi ugotoviti, kako izbirnost, status predmeta in ocene vplivajo na kakovost znanja in izbiro predmeta v prihodnjih letih.

Spremljava

1.1 2.1 Podatki o vzorcu in osnovni populaciji

Osnovno populacijo spremljave predstavlja 6938 učencev, ki se učijo 2TJ kot NIP v 4. in 7. razredu v šolskem letu 2014/2015, ter 384 šol oz. učiteljev angleščine, nemščine, italijanščine, francoščine, hrvaščine in madžarščine, ki poučujejo ta predmet kot NIP v 4. oz. 7. razredu.

Vzorec šol za opazovanje pouka in anketiranje učencev je bil izbran z enostavnim slučajnim vzorčenjem, anketiranje učiteljev pa je bilo opravljeno na celotni populaciji, ki izvaja pouk 2TJ kot NIP v šolskem letu 2014/2015, v okviru anketiranja vseh učiteljev NIP. Podatke o vzorcu in osnovni populaciji v spremljavi pouka 2TJ kot NIP prikazuje preglednica 4.

Preglednica 4 : Podatki o osnovni populaciji, vzorcu, instrumentariju in času zajema podatkov

Populacija	Št. enot (velikost vzorca)	Instrumentarij	Čas spremljave (zbiranja podatkov)
Učitelji in učenci	10 ur pouka nemščine	Opazovalni obrazec	Februar - junij 2015
	4 ure pouka francoščine		
	1 ura pouka italijanščine		
	1 ura pouka madžarščine		
Učitelji	1 učiteljica madžarščine v 7. r 9 učit. nemščine 1 učit. italijanščine v 4. r 3 učit. francoščine v 7. r in 1 učit francoščine v 4. r	Vprašalnik za učitelje	Maj, junij 2015
Učenci	6938 učencev 4 učenci 7. r madžarščine učenci 4. r in 9 učencev 7. r. francoščine	Vprašalnik za učence	Maj, junij 2015
Učitelji	331 učiteljev	Spletni vprašalnik za učitelje na /www.1ka.si/a/68536	15. junij do 5. julij 2015
Učitelji	44 učiteljev nemščine	Spletni forum na /skupnost.sio.si	3. do 17. junija 2015

1.2 2.2 Metode raziskovanja

S ciljem, da bi spoznali organizacijske in metodično-didaktične značilnosti pouka drugega tujega jezika kot NIP, smo uporabili naslednje metode:

- opazovanje pouka s pomočjo opazovalnega obrazca,
- anketiranje učiteljev,
- anketiranje učencev,
- analizo dokumentov: letna priprava na pouk, dnevna priprava na pouk, preizkusi znanja

Opazovanje pouka je potekalo v obdobju od meseca maja do meseca junija 2015 na vzorcu 15 šol, ki je bil izbran z enostavnim slučajnim vzorčenjem izmed vseh šol, ki izvajajo 2TJ kot NIP. Opazovanje pouka so na vseh izbranih šolah izvedle svetovalke za tuje jezike Zavoda RS za šolstvo. Enota opazovanja je bila ena šolska ura. Spremljava pouka je potekala tako, da je svetovalka najprej opazovala eno uro pouka. Opazovanju sta sledila razgovor z učiteljico oz. učiteljem in razgovor s tremi naključno izbranimi učenci. Pri spremljavi smo uporabili opazovalni obrazec, učno pripravo na opazovano uro, letno pripravo na pouk, preizkuse znanja, vprašalnik za učitelja in vprašalnik za učenca.

S spremljavo pouka na šoli smo pridobili bolj poglobljen vpogled v dejanski potek pouka ter tako iskali primernejše didaktične in organizacijske rešitve pri bodočem izvajanju pouka drugega tujega jezika v osnovni šoli.

Šest svetovalk za pouk francoščine, italijanščine, madžarščine in nemščine je v obdobju od februarja do junija 2015 skupaj opravilo 16 ur opazovanj pouka, od tega 10 ur nemščine, 4 ure francoščine, eno uro italijanščine in eno uro madžarščine. Od 16 ur jih je bilo 12 opravljenih v 4. razredih in 4 v 7. razredih.

V spremljavi je sodelovalo 15 učiteljev nemščine, italijanščine, francoščine in madžarščine. Pri pouku je bilo prisotnih skupaj 249 učencev oz. v povprečju 15 učencev v skupini. Skupine so bile velike od najmanj 4 učenci do 23 učencev v eni skupini.

Zbrani so podatki s 14 opazovalnih obrazcev, 11 vprašalnikov za učitelje in 70 vprašalnikov za učence. Poleg tega imamo tudi učiteljeve sprotne priprave na pouk, letne priprave in nekaj preizkusov znanja ter fotografske in video posnetke, saj smo ure z dovoljenjem učiteljev ponekod tudi snemali oz. fotografirali.

Zbirnik opazovanja pouka je v prilogi 1.

Čas zajema in velikost vzorca za opazovanje pouka prikazuje preglednica 5:

Preglednica 5: Opazovanje pouka – čas zajema podatkov in velikost vzorca

Tehnika raziskovanja	Čas zajema podatkov	Velikost vzorca
Opazovanje pouka	Februar - junij 2015	16 ur pouka na 15 šolah, od tega: 10 ur nemščine, 4 ure francoščine, 1 ura italijanščine in

		1 ura madžarščine
--	--	-------------------

Pri opazovanju pouka je bil uporabljen opazovalni obrazec, ki predvideva vnos naslednjih podatkov:

- I. datum, čas trajanja pouka, ime opazovalca,
- II. izbrani tuji jezik,
- III. osnovna šola, občina,
- IV. izobrazba in izkušnje učitelja,
- V. razred in število prisotnih učencev,
- VI. organizacija in prostor izvedbe pouka,
- VII. uporabljeno gradivo, tehnologija in viri,
- VIII. opis poteka pouka po dejavnostih,
- IX. ocena pouka s pomočjo petstopenjske lestvice: splošni vtis o uri, učni cilji, potek učne ure, interakcija učitelj-učenci in učenci-učenci, preverjanje ciljev in znanja,
- X. zapis ostalih opažanj.

Podatki od postavke 1 do 8 in 10 v opazovalnem obrazcu so bili vneseni opisno, ocena poteka pouka pod postavko 9 pa na osnovi petstopenjske lestvice, na kateri pomeni vrednost 1 sploh ne drži in vrednost 5 popolnoma drži ter dodatna postavka »ne morem oceniti«.

Prvi cilj smo spremljali tudi s pomočjo **anketiranja učiteljev**, ki je bilo izvedeno po opazovanju pouka in kot spletno anketiranje. Čas zajema podatkov, velikost vzorca in stopnja odzivnosti pri anketiranju učiteljev prikazuje preglednica 6.

Preglednica 6: Anketiranje učiteljev – čas zajema podatkov, velikost vzorca in stopnja odzivnosti

Tehnika raziskovanja	Čas zajema podatkov	Velikost vzorca	Stopnja odzivnosti	Odstotek odzivnosti
Anketiranje učiteljev	Februar - junij 2015	15 učiteljev iz 15 šol	11 vprašalnikov iz 15 šol	73,3 %
	3. do 17. junija 2015	331 učiteljev iz 384 šol	54 vprašalnikov iz 52 šol	13,5 %

Anketirana je bila celotna populacija učiteljev, ki uvajajo drugi tuji jezik kot izbirni predmet. Stopnja odzivnosti je bila 13,5 odstotnih točk. Razlog za tako majhen odziv je bil verjetno o neobveščenosti učiteljev o tem, pa tudi čas ob koncu šolskega leta ni bil ravno najbolj ugoden.

Uporabljen je bil anketni vprašalnik za učitelje, ki smo ga izdelali za potrebe spremljave. Vsebina anketnega vprašalnika za učitelje se nanaša na osnovne podatke o učitelju (šola, smer izobrazbe, izbrani drugi tuji jezik, število skupin, delovne izkušnje, naziv), na oceno o razumljivosti in uresničljivosti posameznih delov učnega načrta (opredelitev predmeta, splošni cilji predmeta, operativni cilji in vsebine, standardi znanja, didaktična priporočila), na organizacijske, kadrovske in materialne vidike izvajanja predmeta ter učiteljevo splošno mnenje o pouku drugega tujega jezika kot NIP.

Anketiranje učencev je potekalo po opazovanju pouka. Vprašalnike so reševali praviloma trije učence iz opazovanega razreda, v enem primeru vsi učenci enega razreda. Tako smo pridobili 70 rešenih vprašalnikov iz 11 šol.

Uporabljen je bil anketni vprašalnik za učence, ki smo ga izdelali za potrebe spremljave. Ima 11 postavk. Vsebina anketnega vprašalnika za učence se nanaša na podatke: 1. o razredu, 2. izbranem drugem tujem jeziku, 3. razlogi za izbor tega jezika (izbirni tip vprašanja), 4. mnenje, kje lahko ta jezik uporabiš, 5. dejavnosti pri pouku, ko ti je pouk zanimiv (izbirni tip), 6. dejavnosti pri pouku, ko ti je pouk NI zanimiv (izbirni tip), 7. načini učenja jezika (izbirni tip), 8. kako se najraje učiš ta jezik (izbirni tip), 9. težavnost učenja tega učenja, 10. samooceno doseženi ravni s pomočjo opisnikov za raven A1, 11. pogovor s starši o učenju drugega tujega jezika

Podatke pri postavkah od 1, 2 in 4 so učenci vnašali s kratkim odgovorom, podatke pri postavkah 3, 5, 6, 7, 8 so izbirali iz ponujenih odgovorov, podatke pri postavkah 9 in 10 pa so učenci vnašali na osnovi tristopenjske lestvice, na kateri pomeni prva ikona (smeško) »to znam odlično«, druga ikona »to znam dobro« in tretja ikona »tega še ne znam dovolj«.

3 REZULTATI IN INTERPRETACIJA

Anketiranje učiteljev

Podatki iz spletnih anketnih vprašalnikov so zbrani iz 56 odgovorov učiteljev. Rezultate in interpretacijo prikazujemo po sedmih vsebinskih sklopih, kot so bili zastavljeni v anketi: splošni podatki (kraj in občina šole, smer izobrazbe, izbrani drugi tuji jezik, število učnih skupin, delovne izkušnje, naziv), ocena razumljivosti in uresničljivosti posameznih delov učnega načrta (opredelitev predmeta, splošni cilji predmeta, operativni cilji in vsebine, standardi znanja, didaktična priporočila), organizacijski, kadrovski in materialni vidiki izvajanja predmeta ter splošno mnenje o pouku drugega tujega jezika kot NIP.

3.1 Splošni podatki

Kraj in občina šole

Anketiranci prihajajo iz različnih krajev Slovenije, največ iz OE Maribor in OE Ljubljana. Razporeditev po organizacijskih enotah Zavod RS za šolstvo prikazuje preglednica 7.

Preglednica 7: Kraj šole anketirancev po OE Zavoda RS za šolstvo

OE ZRSS	Št. odg.	OE ZRSS	Št. odg.
Maribor	13	Nova Gorica	5
Ljubljana	10	Novo mesto	2
Kranj	8	Murska Sobota	2
Celje	7	Slovenj Gradec	2
Koper	5	SKUPAJ	54

Smer izobrazbe

Večina anketiranih učiteljev TJ2 kot NIP je po izobrazbi profesorjev nemščine, francoščine in angleščine. Ena četrtnina jih odgovarja, da so po izobrazbi tudi profesorji slovenščine, sociologije ali drugih smeri (preglednica 8).

Preglednica 8: Smer izobrazbe anketiranih učiteljev TJ2

	število	Vpisi pod drugo	število
profesor angleščine	10	prof. slovenščine	4
profesor francoščine	11	prof. sociologije	3
profesor hrvaščine	0	profesor španščine	1
profesor italijanščine	6	profesor zgodovine	1
profesor madžarščine	0	učit. nemškega in angl. jezika	1
profesor nemščine	32	učiteljica nemščine	2
profesor razrednega pouka	4	univ. dipl. literarna komparativistka	1
drugo	14	univ.dipl.ped.	1

Izbrani drugi tuji jezik

Anketirani učitelji odgovarjajo, da v šolskem letu 2014/2015 v 4. razredih v največjem deležu poučujejo nemščino (51,8 %), približno po ena desetina angleščino, francoščino in italijanščino. Hrvaščine in madžarščine anketirani učitelji ne poučujejo v 4. razredu. V 7 razredih približno

ena tretjina anketiranih poučuje nemščino, 12,5 % francoščino in 7,1 % italijanščino. Razporeditev poučevanja določenega jezika prikazuje preglednica 9.

Preglednica 9: Izbrani drugi tuji jezik – število anketiranih učiteljev glede na jezik, ki ga poučuje

	v 4. razredu		v 7. razredu	
	število	odstotek	število	odstotek
angleščina	6	10,7	2	3,6
francoščina	6	10,7	7	12,5
hrvaščina	0	0,0	0	0,0
italijanščina	6	10,7	4	7,1
madžarščina	0	0,0	0	0,0
nemščina	29	51,8	18	32,1

Število skupin, v katerih anketirani učitelji poučujejo TJ2 kot NIP

Največ anketiranih učiteljev poučuje TJ2 v eni učni skupini (51,8 %), 30,4 % v dveh učnih skupinah, po 8,9 % tri ali več kot tri skupine (preglednica 10).

Preglednica 10: Število učnih skupin, ki jih imajo učitelji za pouk TJ2 kot NIP

	število	odstotek
ena skupina	29	51,8
dve skupini	17	30,4
tri skupine	5	8,9
več kot 3 skupine	5	8,9
skupaj	56	100,0

Delovne izkušnje s poučevanjem drugega tujega jezika

Približno ena tretjina anketiranih učiteljev ima s poučevanjem TJ2 od 11 do 15 let izkušenj, več kot 15 let ima približno ena četrtna izkušenj, do 10 let pa dobra tretjina učiteljev. Ti rezultati kažejo na to, da so anketirani učitelji razmeroma izkušeni, saj ima tri četrtine učiteljev najmanj 6 let izkušenj v poučevanju tujega jezika (preglednica 11).

Preglednica 11: Delovne izkušnje učiteljev s poučevanjem TJ2

	število	odstotek
do 5 let	14	25,0
od 6 do 10 let	11	19,6
od 11 do 15 let	17	30,4
od 16 do 20 let	9	16,1
od 21 do 30 let	5	8,9
več kot 31 let	0	0,0
skupaj	56	100,0

Pridobljen naziv učiteljev po Pravilnik o napredovanju

Anketirani učitelji imajo v največjem deležu naziv mentor (41,1 %), brez pridobljenega naziva je 26,8 % učiteljev, z nazivom svetovalec 21,4 % in svetnik 10,7 %. Glede na delovne izkušnje lahko sklepamo, da so brez naziva tisti učitelji, ki poučuje do 5 let, t. j. 25 %, kar se sklada z deležem učiteljev, ki nimajo naziva (26,8 %) (gl. Preglednico 12).

Preglednica 12: Pridobljeni nazivi učiteljev TJ2

	število	odstotek
brez naziva	15	26,8
mentor	23	41,1
svetovalec	12	21,4
svetnik	6	10,7
skupaj	56	100,0

Uresničljivost in ustreznost učnega načrta

Osrednji del anketnega vprašalnika je bil namenjen vprašanju o uresničljivosti in ustreznosti učnega načrta za drugi tuji jezik. Vprašanja so se nanašala na posamezna poglavja učnega načrta in sicer: opredelitev predmeta, splošni cilji, operativni cilji in vsebine, standardi znanja in didaktična priporočila.

3.2 Opredelitev predmeta

S pomočjo štiristopenjske lestvice (1 = sploh se ne strinjam, 2 = se ne strinjam, 3 = se strinjam, 4 = popolnoma se strinjam) je 56 anketiranih učiteljev ocenilo stopnjo strinjanja s petimi vsebinskimi postavkami, ki opredeljuje predmet drugi tuji jezik kot NIP. V preglednici 13 so prikazana povprečja njihovih ocen.

Preglednica 13: Ocene strinjanja z opredelitvijo predmeta TJ2 kot NIP

	Povprečne ocen
Uvedba 2TJ NIP daje vsem učencem v Sloveniji možnost učenja drugega tujega jezika v okviru formalnega osnovnošolskega izobraževanja in tako zagotavlja socialno pravičnejšo družbo.	3,05
Pouk 2TJ NIP ob upoštevanju učenčevega miselnega, socialnega razvoja in čustvovanja nadgrajuje komunikacijski pristop v dejavnostno in zmožnostno naravnani pristop k učenju in poučevanju.	3,23
Pouk 2TJ kot NIP sledi sodobnim didaktično-metodičnim usmeritvam ter uvaja osmišljene in uporabne učne vsebine (npr. v okviru medpredmetnih povezav).	3,32
2TJ kot NIP ima drugačno vlogo kot prvi tuji jezik: pri tem jeziku je večji poudarek na sporazumevalnih in učnih strategijah ter medjezikovni in medkulturni ozaveščenosti.	3,30
Je prispevek k večjezičnosti in večkulturnosti tako v lastnem okolju kot v Evropi in zunaj nje.	3,52

Kot je razvidno iz preglednice 13, se anketirani učitelji strinjajo z vsebinskimi opredelitvami predmeta TJ2 kot NIP, saj so v povprečju njihove ocene nad 3 od najvišje možne 4. Najvišjo povprečno oceno je dobila trditev, da je pouk TJ2 prispevek k večjezičnosti in večkulturnosti tako v lastnem okolju kot v Evropi in izven nje.

Umestitev predmeta v predmetnik

Na vprašanje, ali je umestitev predmeta v predmetnik ustrezna, se s tem strinja 71,4 % vprašanih, medtem ko se zdi neustrezna 28,6 % vprašanih. Anketiranim se zdi neustrezna umestitev predmeta v predmetnik zaradi statusa predmeta, ki je izbiren, kar pomeni zadnje ure v urniku, kombinirane skupine, utrujenost učencev, manj resen odnos učencev do izbirnih predmetov. Prav tako anketirani neustreznost umestitve oz. statusa predmeta povezujejo z

dejstvom, da je na manjših šolah v socialno šibkem okolju težko izvajati kvaliteten pouk po celotni vertikali. Nekateri so mnenja, da je za oblikovanje učnih skupin previsok normativ (28 učencev), še zlasti zato, ker bo v skupinah potekal kombiniran pouk, kar pomeni, da bodo lahko v eni skupini učenci 4., 5. in 6. razreda oz. 7., 8. in 9. razreda z različnim predznanjem. V štirih od 16 odgovorov anketiranih so predlogi za spremembo statusa predmeta v obvezni predmet.

3.3 Splošni cilji predmeta

Ustreznost opredelitve splošnih ciljev

Povprečne ocene na štiristopenjski lestvici glede ustreznosti splošnih ciljev pouka TJ2 prikazuje preglednica 14.

Preglednica 14: Ocena ustreznosti splošnih ciljev

	povprečje
Učenec se usposablja za osnovno sporazumevanje s tujimi govorci v vsakdanjih okoliščinah.	3,43
Učenec se usposablja za uporabo tega jezika pri pridobivanju podatkov iz različnih virov.	3,29
Učenec razvija sporazumevalno jezikovno zmožnost v drugem tujem jeziku, kot jo opredeljuje Skupni evropski jezikovni okvir.	3,34
Učenec v okviru pouka 2TJ kot NIP razvija medkulturno zmožnost in druge kompetence vseživljenjskega učenja.	3,41
Razvijanje jezikovne zmožnosti (slovnica in besedišče) je le ena od sestavin pouka.	3,38

56 anketiranih učiteljev se strinja z opredelitvijo splošnih ciljev predmeta, saj je povprečje ocen petih trditev nad 3,29.

Razumljivost splošnih ciljev

55 anketiranim učiteljem so splošni cilji v učnem načrtu razumljivi. En učitelj, kateremu splošni cilji niso dovolj razumljivi, navaja, da so ti cilji zapisani preohlapno za celih 6 let in ne po razredih.

Obseg splošnih ciljev

51 vprašanih trdi, da je obseg splošnih ciljev uresničljiv, medtem ko jih pet vprašanih dvomi v uresničljivost splošnih ciljev zaradi kombiniranih skupin, kjer so različno stari učenci z različno ravni znanja, zaradi previsokega normativa za skupino (nad 28 učencev), kar posledično pomeni premalo konverzacije z učenci, ki je na nižji stopnji ključnega pomena. En anketirani učitelj dvomi v uresničljivost ciljev zaradi vključenosti otrok s posebnimi potrebami.

3.4 Operativni cilji in vsebine

Razumljivost operativnih ciljev

Vsi anketirani učitelji menijo, da so operativni cilji iz učnega načrta razumljivi.

Zahtevnost operativnih ciljev

54 anketiranim učiteljem so operativni cilji ravno prav zahtevni, dvema prezahtevni.

Pogostost izvajanja dejavnosti za doseganje operativnih ciljev

Anketirani učitelji so z oceno od 1 do 4 ocenili, kako pogosto so njihovi učenci pri pouku drugega tujega jezika izvajali določeno jezikovno sporazumevalno dejavnost, ki se šteje kot operativni cilj. Odgovore prikazuje preglednica 15.

Preglednica 15: Ocena pogostosti izvajanja operativnih ciljev

	povprečje
Sprejemniško slušno dejavnost	3,25
Sprejemniško bralno dejavnost	2,68
Interakcijsko dejavnost	3,21
Tvorbno govorno dejavnost	3,18
Tvorbno pisno dejavnost	2,25
Dejavnost v okviru izbirnih ciljev (UN, stran 7)	2,52

Glede na odgovore učiteljev so pri pouku TJ2 kot NIP učenci najpogosteje izvajali tri dejavnosti in sicer slušno dejavnost (povprečna ocena 3,25), interakcijsko dejavnost (ocena 3,21) ter govorno dejavnost (ocena 3,18), kar je v skladu z didaktičnimi priporočili iz učnega načrta.

Ocena doseganja ciljev

Anketirani učitelji menijo, da pri pouku v prvem letu uvajanju TJ2 kot NIP dosegajo vse zastavljene operativne cilje, zlasti poslušanje in govorjenje.

Preglednica 16: Ocena doseganja operativnih ciljev

Cilji	Ocena
POSLUŠANJE : Učenci razumejo najbolj pogosta navodila pri pouku, zelo preprost opis osebe (ime, starost), opis predmetov (npr. v učilnici) in kratka sporočilo (npr. voščilo, pozdrav, preprosta vprašanja)	3,59
BRANJE: Učenci razumejo pogosta poimenovanja (npr. šolski predmeti, dnevi v tednu) in navodila pri pouku ter kratke opise slik. Znajo poiskati določeno informacijo (npr. urnih šolskih dejavnosti).	3,27
SPORAZUMEVANJE/INTERAKCIJA: Učenci v pogovoru pozdravijo in odzdravijo ter se zahvalijo, črkujejo svoje ime in naslov. Odgovarjajo na vprašanja (npr. koliko je ura, kam so namenjeni) in postavljajo preprosta vprašanja (npr. kaj rad ješ? Kateri šport ti je všeč?)	3,27
GOVORJENJE: Učenci deklamirajo (recitirajo), zapojejo izštevanko ali pesem. Na preprost način predstavijo sebe in druge (ime, kraj bivanja, starost, telefonsko številko).	3,61
PISANJE: Učenci prepišejo preproste besede in kratke povedi. Napišejo seznam (npr. spisek dnevnih dejavnosti)	3,05

Tematski učni sklopi

Anketirani učitelji so na štiristopenjski lestvici ocenili, v kolikšni meri so uresničili predvidene tematske učne sklope, kar prikazuje preglednica 17.

Preglednica 17: Ocena realizacije tematskih učnih sklopov

	Ocena
Jaz in drugi	3,61
Moj vsakdan, moja šola	3,30
Moje okolje, živali	3,09
Jaz in moj svet, zabava	2,89
Praznovanja	2,79
Stiki med kulturami, medkulturni vidik	2,50

Učitelji so pri pouku v povprečju najbolj uresničili prve tri tematske sklope. To so Jaz in drugi, Moj vsakdan, moja šola ter Moje okolje, živali.

Primernost vsebin

53 anketiranim učiteljem so vsebine primerne, trem učiteljem ne. Kot razloge za neprimernost navajajo počasnost otrok, veliko ponavljanja in utrjevanja z didaktičnimi igrami, dolgočasnost nekaterih vsebin (kot npr. pohišstvo v učilnici) ali neprimernost (kot npr. povedati svojo telefonsko številko je neprimerna vsebina, ker nimajo vsi svojega telefona)

3.5 Standardi znanja

Razumljivost standardov znanja

Vsem anketiranim učiteljem so standardi znanja razumljivi.

Uresničljivost standardov znanja

91 % vprašanih učiteljev se zdijo standardi znanja uresničljivi, 9 % neuresničljivi. Kot razloge za neuresničljivost navajajo premajhen obseg ur, prevelike učne skupine, neugodna umestitev ur v urnik, razlike v učnih zmožnostih učencev.

Ocena doseganja standardov znanja

Povprečne ocene učiteljev o doseganju standardov znanja kažejo (preglednica 18), da so v največji meri učenci dosegli standarde znanja na področju poslušanja (ocena 3,46), sledi branje (ocena 3,29), interakcija (ocena 3,13), govorjenje (3,04). Najmanj so učenci dosegli standarde znanja pri pisanju (ocena 2,63), kar je razumljivo, saj so to standardi, ki veljajo za tri leta učenja.

Preglednica 18: Ocena doseganja standardov znanja

Standardi znanja	Ocena
POSLUŠANJE: Učenci pri počasnem in razločnem govorjenem besedilu razumejo posamezne pogosto rabljene besede in najosnovnejše besedne zveze, ki se nanašajo nanje, na njihovo družino in neposredno življenjsko okolje	3,46
BRANJE: Učenci razumejo pomen posameznih pogosto rabljenih poimenovanj, besednih zvez in preprostih povedi.	3,29
SPORAZUMEVANJE/INTERAKCIJA: Učenci se lahko preprosto sporazumevajo, če je sogovornik pripravljen svoje izjave ponoviti počasneje ali jih pojasniti in če jim je pripravljen pomagati pri izražanju misli. Znajo postavljati vprašanja, ki se nanašajo na trenutne potrebe ali splošne teme, in odgovarjati nanje.	3,13
GOVORJENJE: Učenci znajo uporabljati preproste besedne zveze in povedi, s katerimi opišejo svoj kraj in ljudi, ki jih poznajo.	3,04
PISANJE: Učenci znajo pisati kratka, preprosta sporočila in razglednice, na primer s počitniškimi pozdravi. Izpolnjevati znajo obrazce, ki zahtevajo osebne podatke.	2,63

Ocene doseganja standardov po posameznih področjih sporazumevalne zmožnosti se ne skladajo povsem z pogostostjo izvajanja dejavnosti (gl. oceno doseganja operativnih ciljev). Ujemanje je na področju slušne zmožnosti, na področju govorne in bralne zmožnosti pa ne. Vzrok vidimo v bolj zahtevnih standardih na področju govorne in interakcijske zmožnosti kot na področju bralne zmožnosti. Pri bralni zmožnosti je standard manj zahteven (»Učenci razumejo pomen posameznih pogosto rabljenih poimenovanj, besednih zvez in preprostih povedi.«) kot pri interakciji, kjer morajo »znati postavljati vprašanja, ki se nanašajo na trenutne potrebe ali splošne teme, in odgovarjati nanje.« ali pri govorjenju, kjer »opišejo svoj kraj in ljudi, ki jih poznajo.«

3.6 Didaktična priporočila

Didaktični pristopi in načini

Učitelji so z oceno od 1 do 4 (1 = nikoli, 2 = občasno, 3 = pogosto, 4 = vedno) ocenili, kako pogosto pri pouku drugega tujega jezika vključujejo določene didaktične pristope in načine. Njihove povprečne ocene prikazuje preglednica 19.

Preglednica 19: Ocena uporabe didaktičnih pristopov in načinov

	povprečje
Preverjam, če učenci razumejo učno vsebino.	3,75
Komunikacijski pristop	3,52
Na učenca osredinjeno učenje in poučevanje	3,30
Spremljam in dokumentiram učni napredek učencev.	3,29
V razredni komunikaciji z učenci govorim v drugem tujem jeziku (pozdravi, dajanje navodil učencem ipd.).	3,23
Uporabljam konkretne didaktične pripomočke (lutke, žogice, igre, šampiljke, škatle, ...)	3,21
Uporabljam lastna učna gradiva.	3,11
Večjezični pristop (aktiviram učenčevo znanje in učenje drugih jezikov)	3,02
Veččutno učenje (hkratno vključevanje različnih čutil)	3,02
Medkulturno učenje in poučevanje	2,80
Učenci delajo domačo nalogo.	2,80
Uporabljam že izdelana in izdana učna gradiva (učbeniki, delovni zvezki, didaktično gradivo)	2,75
Celostno učenje (medpredmetno povezujem vsebine iz drugih šolskih predmetov)	2,64
Učenci samovrednotijo svoj napredek.	2,63
Učencem dajem domačo nalogo.	2,48
Avtentične naloge (realna komunikacijska situacija, npr. medkulturna izmenjava, ekskurzija v tujino ipd.)	2,39
Pri spremljanju napredka učencev vključujem tudi starše.	2,21

Iz preglednice 19 je razvidno, da anketirani učitelji po njihovi oceni pogosto ali vedno izvajajo pouk po naslednjih devetih pristopih oz. načinih: učitelji preverjajo, ali učenci razumejo učno snov (ocena 3,75), poučujejo po komunikacijskem pristopu (ocena 3,52), podpirajo na učenca osredinjeno učenje in poučevanje (ocena 3,30), spremljajo in dokumentirajo učni napredek učencev (ocena 3,29), v razredni komunikaciji z učenci govorijo v drugem tujem jeziku (ocena 3,23), uporabljajo konkretne didaktične pripomočke (ocena 3,21), lastna učna gradiva (ocena 3,11), večjezični pristop (ocena 3,02) in podpirajo veččutno učenje (ocena 3,02).

Anketirani učitelji pa ne tako pogosto, t. p. občasno, pri svojem poučevanju podpirajo medkulturno učenje in poučevanje (ocena 2,80), uporabljajo že izdelana in izdana učna gradiva (2,75), podpirajo celostno učenje tujih jezikov (ocena 2,64), učenčevo samovrednotenje napredka (2,63), uporabljajo avtentične naloge (2,39) ter pri spremljanju napredka učencev vključujejo tudi starše (2,21). Po oceni učiteljev ti bolj občasno kot pogosto dajejo učencem domačo nalogo (ocena 2,48), učenci domače naloge delajo ravno tako bolj občasno kot pogosto (2,80).

Način učenja glede na starost učencev

Na vprašanje, kakšen način učenja je bolj značilen za učence 4. in za učence 7. razreda, so anketirani učitelji označili sedem danih trditev. Največji delež vprašanih meni, da je za četrtošolce v primerjavi s sedmošolci pri učenju TJ2 značilno to, da imajo raje igralne in gibalne dejavnosti (60,7 % za 4. razred in 0,0 % za 7. razred), da bolj uživajo v veččutnem učenju (57,1 % VS 1,8%), so bolj motivirani za učenje jezikov (42,9 % vs. 7,1 %) in si besedišče bolje zapomnijo (37,5 % VS 21,4 %). Za sedmošolce pa je po mnenju anketiranih učiteljev bolj značilna večja skrb za jezikovno pravilnost (69,6 % za 7. razred in 3,6 % za 4. razred), bolj si pomagajo z znanjem drugih jezikov (55,4 % VS 3,6 %) in več se govorno sporazumevajo v tujem jeziku s sošolci (39,3 % VS 10,7 %).

Uporaba informacijsko komunikacijske tehnologije pri učencih

V anketnem vprašalniku so učitelji z oceno od 1 do 4 ocenili, kako pogosto njihovi učenci pri pouku TJ2 uporabljajo IKT. Učitelji so ocenili pet ponujenih dejavnosti, ki so del didaktičnih priporočil v učnem načrtu za uporabo informacijsko tehnologije. Ocene uporabe IKT prikazuje preglednica 20.

Preglednica 20: Uporaba IKT pri učencih

	povprečje
Za razvijanje medkulturne zmožnosti (učenci se z glasbo, videoposnetki, podcasti ipd. soočajo z izvirnimi okoliščinami, spoznavajo kulturo, običaje, navade, nebesedno komunikacijo drugih kulturnih skupnosti itd.),	2,82
Za iskanje informacij (na spletnih straneh, v elektronskih slovarjih ipd)	2,45
Za predstavljane in objavljane izdelkov učencev (grafično, slikovno, pisno, zvočno, večpredstavno),	2,16
Za razvijanje sporazumevalne zmožnosti v tujem jeziku (z uporabo spletnih storitev za komuniciranje, kot so npr. e-pošta, socialna omrežja, blogi, spletna telefonija idr.),	1,96
Za besedno glasovno in vizualno ustvarjalnost učencev (npr. s pomočjo spletnih aplikacij izdelava stripov, avatarjev, igrice, spletnih strani itd.),	1,95
Za sodelovalno ustvarjanje znanja (npr. v mrežnih projektih IEARN, E-twinning, mednarodnih šolskih partnerstvih).	1,41

Po oceni anketiranih učiteljev njihovi učenci pri pouku TJ2 občasno do pogosto uporabljajo IKT za razvijanje medkulturne zmožnosti (ocena 2,82), za iskanje informacij na spletu (ocena 2,45) ter za predstavljane in objavljane izdelkov učencev (ocena 2,16). Bolj občasno ali redko pa njihovi učenci uporabljajo IKT za razvijanje sporazumevalne zmožnosti v tujem jeziku (ocena 1,96), za besedno glasovno in vizualno ustvarjalnost (ocena 1,95) in za sodelovalno ustvarjanje znanja (ocena 1,41). Te ocene so pričakovane, saj tehnologija pri pouku ni vedno na razpolago, učitelji občasno poučujejo v računalnicah, mobilne naprave pa imajo samo na določenih šolah.

Oblike dela

Učitelji po njihovi oceni (od 1 do 4) občasno do pogosto pri pouku organizirajo delo v dvojicah (ocena 2,96) in delo v manjših skupinah (2,77), frontalno delo (2,68) in individualno delo (2,64), občasno tudi projektno delo (2,05). Iz teh ocen je razvidno, da so oblike dela v razredih raznolike in enakomerno zastopane ter da ne prevladuje nobena oblika.

Diferenciacija

Po oceni učiteljev (od 1 do 4) pouk diferencirajo glede na zmožnosti in druge posebnosti učencev največkrat z različnimi učnimi oblikami (ocena 2,84), količino pomoči učencu (ocena 2,82), s prilagoditvijo tempa pouka (ocena 2,71) in raznolikostjo strategij poučevanja (ocena

2,68). Manj pogosto ali bolj občasno diferencirajo pouk z raznolikimi učnimi dejavnostmi, s preverjanjem in ocenjevanjem (ocena 2,59), z izdelki učencev (2,38), učnimi gradivi (2,30), učnimi vsebinami (2,25), domačimi nalogami (2,09) in učnim okoljem (1,96).

Načini ocenjevanja znanja

Po oceni učiteljev ti najpogostejše ocenjujejo pisno in sicer z zaprtimi tipi nalog (ocena 2,98), s polodprtimi tipi nalog (ocena 2,75) in ustno v obliki dialoga (ocena 2,73). Manj pogosto ocenjujejo znanje svojih učencev z govorno predstavitvijo (2,57), pisno z odprtimi tipi nalog (ocena 2,46), ustno z recitacijami (2,43). Najredkeje anketirani učitelji ocenjujejo znanje učencev z glasnim branjem besedila in ustnim opisom postopka. Pogostost načina ocenjevanja prikazuje preglednica 21.

Preglednica 21: Pogostost načina ocenjevanja

	povprečje
Pisno ocenjevanje: zaprti tipi nalog (izbira med več možnostmi, alternativni tipi (pravilno/napačno), povezovanje slike z besedo itd)	2,98
Pisno: polodprti tipi nalog (npr. prenašanje podatkov v drugo obliko, pisno poimenovanje stvari, kratki odgovori na vprašanja)	2,75
Ustno: dialog (igra vlog, avtentični dialog, npr. razgovor o prostem času, intervju)	2,73
Ustno: govorna predstavitev (tudi s prosojnicami, slikami, plakatom, izdelkom, lutko)	2,57
Pisno: odprti tip nalog (kratki opisi slikovnih in grafičnih prikazov, oblikovanje besedila po predlogi kot npr. osebna izkaznica, vabilo za rojstnodnevno zabavo itd)	2,46
Ustno ocenjevanje: recitacija, deklamacija, petje pesmi	2,43
Ustno: glasno branje besedila	1,64
Ustno: opis postopka (npr. učenec poda ustna navodila za neko konkretno delo, za izdelavo predmeta)	1,61

Pod prostim vpisom drugih načinov ocenjevanja je pet dodatnih zapisov anketiranih učiteljev, da ocenjujejo tudi pisno s tipom naloge dopolnjevanje z možnimi odgovori, z izdelavo plakatov na določeno temo, s križankami, osmerkami ipd., slušno razumevanje na pisni in ustni način ter projektno delo.

Zadrede pri ocenjevanju

Na vprašanje o morebitnih zadregah učiteljev smo pridobili 11 odgovorov. 8 jih navaja, da nimajo težav pri ocenjevanju, dva navajata zadrege pri ocenjevanju pravopisnih napak pri NIP, zadrege zaradi različnega nivoja predznanja pri posameznih učencih, kjer ocenjuje napredek posameznega učenca in ne stopnjo doseganja znanja (1x), zadrege pri (ne)upoštevanju pri pisnih izdelkih pravilne rabe določnega člena (1x), en učitelj navaja, da ima vedno zadrege pri ocenjevanju, saj je to odgovorno delo (1x), en učitelj se sprašuje o smiselnosti številčnega ocenjevanja tega predmeta, ki si ga učenci izberejo prostovoljno, saj zaradi ocen niso nič bolj motivirani za učenje (1x).

3.7 Organizacijski, kadrovski in materialni vidiki

V tem sklopu anketnih vprašanj smo pridobili odgovore učiteljev glede tedenskega ritma pouka, umeščenosti predmeta v tedenski urnik, prostora pouka, uporabo učnih gradiv in virov znanja, njihovega napovedi nadaljevanja učenja v naslednjem letu, njihovega mnenja o tem, ali bi se učenci naučili več, če bi bil predmet obvezen ter kot zadnje njihovo splošno mnenje o pouku TJ2 kot NIP.

Tedenski ritem pouka

Od 56 odgovorov 47 učiteljev odgovarja, da pouk TJ2 izvaja dvakrat na teden po eno uro, 5 učiteljev strnjeno dve uri skupaj ter 4 učitelji poučujejo na oba načina, en teden dvakrat po eno uro, drugi teden strnjeno zaradi različnih turnusov pouka na šoli.

Umeščenost predmeta v urnik

Od 55 odgovorov 34 učiteljev odgovarja, da imajo pouk TJ2 vedno zadnje ure, 20 različno prve in zadnje ure, en učitelj ima vedno prve ure.

Prostor pouka

S štiristopenjsko lestvico (1 = nikoli, 2 = občasno, 3 = pogosto, 4 = vedno) so učitelji ocenili pogostost poteka pouka v določenem prostoru. Najpogosteje po oceni učiteljev pouk TJ2 poteka v posebni učilnici za tuji jezik (ocena 2,20) in v matični učilnici za 4. razred (ocena 2,09), lahko pa tudi v učilnici za nek drug predmet (ocena 1,84), občasno tudi v računalnici (ocena 1,61), na šolskem igrišču ali dvorišču (ocena 1,45), najredkeje v telovadnici (ocena 1,11). Pod rubriko drugo smo pridobili 7 zapisov, kjer tudi poteka pouk in sicer: izven šole (npr. obisk kulturne ustanove) (1x), na ekskurziji (npr. v Avstrijo) (2x), na hodniku (1x), šolskem vrtu (1x), v šolski knjižnici (1x), v zunanji letni učilnici (1x).

Učna gradiva in viri znanja

Na vprašanje, katera učna gradiva in vire znanja učitelje uporabljajo, smo dobili 47 odgovorov z navedbo naslovov. Izmed teh odgovorov jih 38 uporablja učbenike, 9 navaja, da uporabljajo samo lastna gradiva, pri 26 odgovorih pa beležimo poleg uporabe drugih virov (ali učbenik ali lastna gradiva) tudi uporabo spletnih gradiv kot npr. spletnih vaj, animiranih filmov, spletnih aplikacij, pesmic, slovarjev. Iz odgovorov ni razvidno, ali učitelji učbenike uporabljajo samo za svojo pripravo na pouk ali jih imajo tudi učenci. Izmed navedenih naslovov učbenikov so najpogosteje navedeni: Planetino 1 (12x), Der grüne Max (10x), Ich und Deutsch 1 (3x), Wegweiser (3x), Prima 1 (3x), Magica Italia (3x).

Nadaljevanje učenja v naslednjem letu

Skoraj vsi anketirani učitelji (53x) menijo, da bodo letošnji četrtošolci oz. sedmošolci naslednje leto nadaljevali učenje izbranega drugega tujega jezika. Kot razloge za nadaljevanje navajajo navdušenje, zanimanje učencev za jezik, spodbuda in želja staršev, zadovoljstvo učencev, razgiban in zabaven pouk, ker so se že prijavili, ker še ne vedo, da se jim bodo pridružili mlajši učenci, ker se radi učijo, ker vedo, da bodo jezik potrebovali, ker se učiteljica potruži kljub temu, da je to njihova 9. ura, ker so se veliko naučili, ker se učijo na drugačen način kot pri drugih predmetih, ker je pouk pester, ker je blizu Avstrija, ker so učenci bolj sproščeni, radi sodelujejo, pojejo, se gibljejo, delajo v skupinah, ker imajo močno motivacijo za učenje angleščine. Tisti trije, ki menijo, da učenci s poukom ne bodo nadaljevali, kot razloge za to navajajo več prijav za predmeta šport in računalništvo, čeprav so si učenci želeli jezika; ker bi radi tudi tehniko; ker jim je jezik kot obvezni izbirni predmet že dovolj; ker so vozači; ker imajo

še druge popoldanske obveznosti; ker se je treba jezika učiti, pri drugih izbirnih predmetih pa ne.

Mnenje o tem, ali bi se učenci naučili več, če bi bil predmet obvezen

Od 56 odgovorov učiteljev na vprašanje, ali bi se učenci naučili več, če bi bil predmet obvezen, se 37 učiteljev (66 %) strinja s tem. Svoje strinjanje utemeljujejo z bolj resnim odnosom učencev do učenja predmeta, če ima status obveznega predmeta (17x), z umeščenostjo v urnik obveznih predmetov, kar pomeni bolj ugodne pogoje za učence za kvalitetno učenje (8x), z izkušnjami pri poučevanju TJ2 kot obveznega predmeta (6x), z zagotovljeno kontinuiteto učenja vsaj tri leta (2x), z neustreznim in zavajajočim poimenovanjem predmeta kot NEOBVEZNI (tako dobesedno ga tudi učenci jemljejo) (1x), z višjim normativom za oblikovanje učne skupine v primerjavi z obveznimi izbirnimi predmeti (1x), z izbiro tega predmeta, ki ni odvisna samo od zanimanja učenca, ampak tudi od izbire predmeta sošolcev in od tega, da izbere predmet, kjer je manj učenja (1x) in manjši obseg ur – (samo ena ura tedensko), poleg tega imajo v tretji triadi že obvezne izbirne predmete (1x).

19 učiteljev meni, da se učenci predmeta ne bi naučili več, če bi bil obvezen. Svoje mnenje je utemeljilo 14 učiteljev in sicer z učenčevo notranjo motivacijo za učenje (11x), z učiteljevim pristopom in zavzetostjo (2x) ter z ocenjevanjem (1x).

Splošno mnenje o pouku TJ2 kot NIP

Od 56 zapisov glede splošnega mnenja o pouku TJ2 jih ima 14 pozitivno mnenje, 42 pa negativno. Negativno splošno mnenje utemeljujejo s predlogom za spremembo statusa predmeta v obvezni predmet (12x), z nedomišljenostjo oblikovanja učnih skupin (30x), previsokimi normativi za oblikovanje skupin (34x), s kombiniranim poukom (učenci treh različnih razredov in z različnim predznanjem v eni skupini) (38x), z neprimernostjo umestitve TJ2 kot neobvezni izbirni predmet skupaj z drugimi predmeti (9x), z ne zagotovljeno kontinuiteto učenja vsaj tri tudi če si učenec to želi, se lahko zgodi, da ne bo nadaljevanja učenja zaradi omejenega števila skupin na šoli in ponudbo drugih predmetov (23x).

Pozitivna mnenja so utemeljena z motiviranostjo učencev za učenje jezika (1x), z možnostjo učenja TJ2 (1x) in z bolj primerno zgodnejšo starostjo učencev za učenje tujega jezika (1x).

4 SKLEPI IN UGOTOVITVE

4.1 Povzetek ugotovitev iz anketnih odgovorov učiteljev

Z anketiranjem učiteljev smo želeli pridobiti mnenje učiteljev o metodično-didaktičnih značilnostih poučevanja drugega tujega jezika ter o organizacijskih vidikih. Na anketni vprašalnik za učitelje je v juniju 2015 odgovorilo 56 učiteljev drugega tujega jezika v osnovni šoli. Anketni vprašalnik je bil sestavljen iz treh delov: splošni podatki o učitelju, vsebine iz učnega načrta in organizacijski vidik.

Ugotavljamo naslednje:

Splošni podatki:

- odgovarjali so učitelji iz celotne Slovenije;
- učitelji so ustrezno izobraženi za poučevanje tujega jezika (profesorji angleščine, nemščine, italijanščine, francoščine);
- v 4. in 7. razredu se poučujejo angleščina (kjer je nemščina prvi tuji jezik), francoščina, italijanščina in nemščina, največje število šol ima pouk nemščine, anketirani učitelji ne poučujejo hrvaščine ali madžarščine;
- večinoma ima en učitelj eno učno skupino
- učitelji so izkušeni v poučevanju jezika, saj jih tri četrtine poučuje več kot šest let;
- učitelji imajo večinoma naziv mentor;

Učni načrt – odgovori učiteljev kažejo, da je/so:

- opredelitev predmeta ustrezna;
- umestitev v predmetnik ustrezna, vendar ne kot izbirni predmet, kar še posebej velja za 3. VIO;
- splošni cilji predmeta ustrezni, razumljivi in ravno prav obsežni (nekaj dvomov zaradi kombiniranih skupin v drugem letu uvajanja);
- operativni cilji predmeta so razumljivi in ravno prav zahtevni;
- slušne, interakcijske in govorne dejavnosti so najpogostejše dejavnosti za doseg operativnih ciljev;
- operativni cilji so večinoma doseženi, zlasti slušna in govorna zmožnost;
- tematski učni sklopi so primerni;
- trije tematski sklopi so najpogostejše uresničeni: Jaz in drugi, Moj vsakdan, moja šola ter Moje okolje, živali;
- standardi znanja so razumljivi in uresničljivi;
- najbolj doseženi standardi znanja na področju poslušanja, branja in interakcije, na področju govorjenja in pisanja manj;
- glede didaktičnih pristopov in načinov učitelji najpogostejše preverjajo, ali učenci razumejo učno snov, poučujejo po komunikacijskem pristopu, podpirajo na učenca osredinjeno učenje in poučevanje, spremljajo in dokumentirajo učni napredek učencev, v razredni komunikaciji z učenci govorijo v drugem tujem jeziku, uporabljajo konkretne didaktične pripomočke, lastna učna gradiva, večjezični pristop in podpirajo veččutno učenje;
- se pouk v 4. ali v 7. razredu razlikuje: četrtošolci imajo raje igralne in gibalne dejavnosti, bolj uživajo v veččutnem učenju, so bolj motivirani za učenje jezikov in si besedišče bolje zapomnijo, medtem ko so sedmošolci večjo pozornost usmerijo v jezikovno pravilnost, si bolj pomagajo z znanjem drugih jezikov in se več govorno sporazumevajo v tujem jeziku s sošolci;

- učenci občasno izvajajo dejavnosti, podprte z informacijsko komunikacijsko tehnologijo, predvsem za razvijanje medkulturne zmožnosti in iskanje informacij;
- oblike dela pri pouku so pestre, največkrat je to delo v parih ali manjših skupinah;
- diferenciacija se izvaja občasno, predvsem z različnimi učnimi oblikami, količino pomoči učencu in prilagajanjem tempa pouka,
- načini ocenjevanja so raznoliki, najpogostejša načina sta pisni način z zaprtimi in polodprtimi tipi nalog ter ustni način v obliki dialoga;
- težav z ocenjevanjem ni;

Organizacijski vidik:

- pouk poteka večinoma dvakrat na teden po eno uro;
- pouk je na večini šol zadnje ure;
- prostor pouka je pester in raznolik: v učilnici za tuji jezik, v matični učilnici za 4. razred, v učilnici za nek drug predmet, tudi v računalnici, ob šoli ali izven kraja šole;
- učna gradiva so raznolika, to so učbeniki, spletna učna gradiva in aplikacije, lastna gradiva;
- večina učencev bo nadaljevala z učenjem drugo leto;
- večina učiteljev se zavzema za spremembo statusa predmeta – za obvezni predmet;
- večina učiteljev ima negativno mnenje o novosti zaradi statusa predmeta, predlagajo nižanje normativov in obvezni predmet.

Iz navedenih ugotovitev sklenemo, da pouk drugega tujega jezika z metodično-didaktičnega vidika poteka ustrezno, da pa so zaradi statusa predmeta kot neobvezni izbirni predmet organizacijske težave, ki se bodo z nadaljnjimi leti še povečevale. S tem pa bodo povezane tudi metodično-didaktične težave, saj je ustrezno poučevanje v tako heterogenih učnih skupinah izredno zahtevno in nemalokrat nemogoče, še zlasti zato, ker je poudarek na govorni komunikaciji in aktivnem sodelovanju vsakega posameznega učenca.

Ugotavljamo tudi, da nadaljevanje in kakovost učenja drugega tujega jezika ni toliko odvisna od učitelja in njegove usposobljenosti in zavzetosti, temveč bolj od števila prijav na vse ponujene predmete, meril za oblikovanje skupin, šolske jezikovne in kadrovske politike oz. odločitve ravnatelja ter nenazadnje od stališč drugih učiteljev in staršev do učenja in znanja drugega tujega jezika.

Pouk neobveznih izbirnih predmetov je v primerjavi z obveznimi predmeti na slabšem tudi zato, ker je z vidika učenca neugodno umeščen v urnik (prve jutranje ure do 8h ali največkrat 6. in 7. ure). Drugi tuji jezik je pri tem še dodatno na slabšem, ker obsega dve uri na teden (ostali NIP eno uro), kar je razlog, da se učenci zanj ne odločajo tako številčno kot za ostale predmete, še zlasti ne v 7. razredu, ko imajo na razpolago že drugi tuji jezik kot obvezni izbirni predmet. Učitelj po eni strani od učencev pri neobveznem izbirnem predmetu ne sme zahtevati preveč domačega učenja, saj mu grozi, da se učenci naslednje leto ne bodo prijavili za isti predmet. Po drugi strani pa so pričakovanja učencev in staršev o napredku v znanju velika. Ker se predmet ocenjuje, predstavlja to dejstvo za učitelja posebno občutljivost ter za učence dodatno zahtevo.

4.2 Predlogi za morebitne spremembe pri uvajanju drugega tujega jezika kot NIP

Z vidika kakovosti znanja tujega jezika je nujno, da se znanje nadgrajuje, kar se lahko zagotovi le z neprekinjenim poukom iz leta v leto. V nasprotnem primeru so vloženo delo, čas in stroški zapravljeni. Vsakoletni izstopi ali vstopi učencev, združeni v prevelike in raznolike skupine kljub učiteljevemu skrbnemu diferenciranju ne učinkujejo spodbudno na znanje učencev. Kakovosten pouk tujega jezika lahko poteka samo kontinuirano v primerno velikih učnih skupinah, ki niso večje od 21 učencev. Kombinirane učne skupine iz različnih razredov in različnim znanjem tujega jezika so možne samo v zelo omejenih ali izjemnih razmerah.

Kot prvo najnujnejšo rešitev predlagamo spremembo normativov. V nadaljevanju pa bo potrebno poiskati celostno rešitev za poučevanje tujih jezikov v osnovnošolskih in srednješolskih programih.

Pri predlogu izhajamo iz določil Pravilnika o normativih in standardih za izvajanje programa osnovne šole (Uradni list RS, št. [57/07](#), [65/08](#), [99/10](#) in [51/14](#)) ([povezava](#)) in sicer iz normativov za oblikovanje kombiniranih oddelkov (27. člen: 21 učencev, če sta dva različna razreda in 14 učencev, če so trije različni razredi), iz normativov za oblikovanje oddelkov podaljšanega bivanja (28. člen: 24 učencev, če sta dva razreda in 21, če so trije ali več razredov), iz normativov za oblikovanje učnih skupin izbirnih predmetov (31. člen: 20 učencev v učni skupini) in delitev učnih skupin za neobvezna izbirna predmeta šport in tehnika (33.a člen: delitev skupin, če je v njej 21 ali več učencev).

Glede na to predlagamo

- 1) Zmanjšan normativ oz. delitev učne skupine za drugi tuji jezik, če je v njej 21 učencev ali več.
- 2) Zmanjšan normativ oz. delitev skupine za drugi tuji jezik, če so učenci iz različnih razredov ali na različni stopnji učenja z začetnim ali nadaljevalnim znanjem drugega tujega jezika

in sicer tako, da se v Pravilniku o normativih in standardih za izvajanje programa osnovne šole:

Členu 33a se v predzadnjem odstavku doda »drugi tuji jezik«

Učna skupina za izvajanje neobveznega izbirnega predmeta drugi tuji jezik, neobveznega izbirnega predmeta šport in neobveznega izbirnega predmeta tehnika se deli, če je v njej 21 ali več učencev.

Členu 33a se dodata dva nova odstavka (pred sedanjim zadnjim odstavkom):

Normativ za oblikovanje učne skupine za izvajanje neobveznega izbirnega predmeta drugi tuji jezik, v katerem so učenci iz dveh razredov in/ali v katerem so učenci z začetnim ali nadaljevalnim znanjem drugega tujega jezika, je 20 učencev, iz treh razredov in/ali z začetnim in nadaljevalnim znanjem drugega tujega jezika pa 18 učencev.

Kombinirane učne skupine za izvajanje neobveznega izbirnega predmeta se praviloma oblikujejo iz učencev zaporednih razredov.

6 POROČILO O SPREMLJAVI IZVAJANJA NEOBVEZNEGA IZBIRNEGA PREDMETA RAČUNALNIŠTVO

Poročilo o spremljavi izvajanja
NEOBVEZNEGA IZBIRNEGA PREDMETA RAČUNALNIŠTVO

Poročilo po prvem letu izvajanja za šolsko leto 2014/2015

Spremljavo je opravil pedagoški svetovalec za računalništvo in informatiko Radovan Krajnc.

Podatke zbral in obdelal: Tomi Deutsch

Poročilo pripravil: mag. Radovan Krajnc

Zavod Republike Slovenije za šolstvo, oktobra 2015

Metode raziskovanja

S ciljem, da bi spoznali organizacijske in metodično-didaktične značilnosti pouka neobveznega izbirnega predmeta računalništvo, smo uporabili naslednje metode:

- anketiranje učiteljev in pogovor na študijskih srečanjih,
- aktivno sodelovanje svetovalca za računalništvo pri pouku celo šolsko leto
- preizkus znanja in anketiranje učencev

Učitelji so izpolnili anketo, prav tako pa smo dobili povratne informacije o izvajanju pouka na študijskih srečanjih.

Svetovalac za računalništvo je sodeloval pri načrtovanju in izvajanju pouka, skozi celo šolsko leto, na OŠ Franc Rozman Stane.

Za učence smo pripravili spletni test za preverjanje znanja, kateremu smo dodali tudi vprašalnik o predmetu.

Izvedli smo dve hospitaciji pouka.

1.3 Analiza ankete učiteljev

1.3.1 Splošni podatki

V šolskem letu 2014-15 si je neobvezni izbirni predmet računalništvo izbralo 2529 učencev, na 149 šolah. Na 30 šolah je bilo število učencev večje od 21. Učitelji na teh šolah so poročali o težavah pri izvajanju pouka, kar bo opisano pri rezultatih ankete.

Na anketo je ob koncu šolskega leta odgovorilo 23 učiteljev. Vsi učitelji, ki so odgovorili na anketo so imeli ustrezno izobrazbo. 11 (47%) učiteljev si je ustrezno izobrazbo pridobilo z dodatnimi kvalifikacijami (DIRI, PAI).

1.3.2 Opredelitev neobveznega izbirnega predmeta računalništvo

Neobvezni izbirni predmet seznanja učence z različnimi področji računalništva. Predmet ne temelji na spoznavanju dela s posameznimi programi, ampak učence seznanja s temeljnimi računalniškimi koncepti in procesi. Učenci se pri računalništvu seznanjajo s tehnikami in metodami reševanja problemov in razvijajo algoritmičen način razmišljanja, spoznavajo omejitve računalnikov in njihov vpliv na družbo. Način dela pri predmetu spodbuja kreativnost, sodelovanje in poseben način razmišljanja ter delovanja. S spoznavanjem računalniških konceptov in razvijanjem postopkovnega načina razmišljanja učenci pridobivajo znanja, spretnosti in veščine, ki so veliko bolj trajna kot hitro razvijajoče se tehnologije. Ta znanja so neodvisna od tehnologij (Vir: učni načrt).

Da je opredelitev predmeta razumljiva je odgovorilo 22 (95,7%) učiteljev. En učitelj je mnenja, da bi bilo v učnem načrtu potrebno bolj jasno opredeliti cilje in vsebine za posamezen razred. Glede umeščenosti predmeta je 7 (30,4%) učiteljev mnenja, da bi predmet sodil v višje razrede.

1.3.3 Splošni cilji neobveznega izbirnega predmeta računalništvo

Pri neobveznem izbirnem predmetu računalništvo učenci in učenke:

- spoznavajo temeljne koncepte računalništva,
- razvijajo algoritmični način razmišljanja in spoznavajo strategije reševanja problemov,

- *razvijajo sposobnost in odgovornost za sodelovanje v skupini ter si krepijo pozitivno samopodobo,*
- *pridobivajo sposobnost izbiranja najustreznejše poti za rešitev problema,*
- *spoznavajo omejitve človeških sposobnosti in umetne inteligence,*
- *se zavedajo omejitev računalniških tehnologij,*
- *pridobivajo zmožnost razdelitve problema na manjše probleme,*
- *se seznanjajo z abstrakcijo oziroma poenostavljanjem*
- *spoznavajo in razvijajo zmožnost modeliranja,*
- *razvijajo kreativnost, natančnost in logično razmišljanje,*
- *razvijajo in bogatijo svoj jezikovni zaklad ter skrbijo za pravilno slovensko izražanje in strokovno terminologijo (Vir: učni načrt).*

16 (69,6%) učiteljev je navedlo, da so splošni cilji uresničljivi, 7 (30,4%) učiteljev pa je mnenja, da so cilji prezahtavni, da jih je preveč in da jih je v prevelikih skupinah težko doseči. Učitelji so mnenja, da so skupine prevelike, predznanje učencev je nehomogeno, poleg tega si v velikih skupinah en računalnik delita dva učenca.

En učitelj je na vprašanje kaj bi spremenil v splošnih ciljeh predmeta odgovoril, da večina učencev pride k predmetu računalniško nepismenih. Kot pogoj bi bilo potrebno navesti osnovno poznavanje računalnika (vklop, izklop, kaj je namizje, kako dostopamo na internet ...)

1.3.4 OPERATIVNI CILJI IN VSEBINE

Večina učiteljev je z učenci razvijala naslednje sklope: algoritmi, pogojni stavki, zanke in spremenljivke. Učenci so pri aktivnostih pridobivali spretnost reševanja problemov. V učnem načrtu cilji niso zapisani za posamezen razred, ampak za vsa tri leta skupaj. Vse cilje bi dosegel učenec, ki bi računalništvo obiskoval v 4., 5. in 6. razredu. Poudariti je potrebno, da snovalci učnih načrtov niso vedeli, da bodo možne kombinirane skupine, v katerih bodo lahko združeni učenci, ki so predmet obiskovali eno ali dve leti, skupaj z novinci.

Učitelji menijo, da vseh ciljev, ki so jih izbrali za 4. razred, vsi učenci niso dosegli. Navajali so več razlogov. Vsi razlogi, ki so jih podali učitelji so v tabeli 1. Največ učiteljev je kot razlog navajalo: nehomogenost skupine, nezmožnost abstraktnega razmišljanja učencev, preštevilčne (prevelike) skupine in slaba računalniška pismenost.

Tabela 1: Razlogi za nedoseganje ali delno doseganje ciljev.

Ker sem predmet izvajala šele 1 leto, časa za izpolnjevanje teh ciljev je 3 leta.
Ilažji primeri niso bili problem, težje je bilo pri malce zahtevnejših algoritmih,,, imela sem 26 učencev...18 računalnikov in vsak učenec svoj problem.... ura pa traja samo 45 min
Nekateri učenci so težko sledili in je bilo potrebno z njimi veliko delati, da so uspešno zaključili posamezne naloge.
Prevelika skupina (22 otrok), kjer so različni otroci. Potreben je individualen pristop. V tako veliki skupini pa to ni možno. V skupini podružnične šole sem v celoti predelala spremenljivke (5 otrok).
Prevelike skupine in različno ter šibko predznanje
Pri usvajanju ostalih ciljev je bilo porabljeno toliko časa, da ga je zmanjkalo za nadgrajevanje znanja.
Različne sposobnosti učencev, ena ura na teden je premalo, saj so slabši učenci do naslednjega srečanja veliko pozabili.
Učenci so dolgo časa potrebovali, da so usvojili nekatere operativne cilje (predvsemi obvezne) in je potem zmanjkalo časa, da bi to izvedli.
Veliko časa se je porabilo za ponavljanje in ocenjevanje, še posebej ustni del, saj je zaradi velikega števila učencev s skupini bilo težko hitro priti skozi spraševanje o razumevanju konceptov. Učence je bilo treba močno navajati na lastno razmišljanje in postavljanje vprašanj za rešitev problemov; navajeni so, da se jim

rešitev poda neposredno.
Veliko časa v začetku leta za učenje dela z računalniki in uporaba gesel za prijave v različne aplikacije, mail, e-učilnica, Scratch
Zaradi manjšega števila računalnikov, sta po dva učenca uporabljala en računalnik. Učenci, ki so pretežno "gledali" druge programirati, snovi niso v celoti usvojili.

1.3.5 STANDARDI ZNANJA

Učitelji so v anketi zapisali, da nekateri standardi znanja niso uresničljivi zaradi prevelikih skupin, nehomogenega predznanja in prevelikega števila standardov.

1.3.6 DIDAKTIČNA PRIPOROČILA

20 (86%) učiteljev je zapisalo, da so predlagani pristopi in priporočila ustrezni. Dejavnosti, ki jih pripravljajo učitelji so zelo raznoliki in so navedeni v tabeli 2.

Tabela 2: Učne dejavnosti, ki jih učitelji najpogosteje načrtujejo pri pouku?

Analiza problema
Debatiranje
delo v dvojicah
frontalna razlaga
individualen pristop
Iskanje informacij
Iskanje napak v programu
Iskanje po spletu.
Iskanje primerov iz vsakdanjega življenja
Iskanje rešitev v parih
Izdelava izdelka po navodilu
Izdelava izdelka po svojih idejah
Izdelava projekta - igrice
Izdelava projektne naloge
Izdelava vsebin
Izdelovanje animacij v PowerPointu
Kognitivni pogovor
Komunikacijsko opismenjevanje in uporaba orodij
Kviz
Medpredmetne povezave
Medsebojna komunikacija (ustno in elektronsko)
Oddajanje nalog v spletni učilnici
Pisanje pravil in navodil
Predstavitev in razprava o problemu
Predstavitev problema in skupno iskanje rešitev
Preverjanje predznanja
Primerjava rešitev
Programiranje
Programiranje v dvojicah ali manjših skupinah
Projektno delo
Razgovor
Razlaga
Razmišljanje in izdelava algoritmov
Reševanje nalog - programiranje
Reševanje nalog v manjših skupinah
Reševanje nalog v parih
Reševanje problemov.
Reševanje vaj v spletni učilnici
Samostojna izdelava projektov
Samostojno delo
Samostojno delo in delo v parih

Samostojno delo na projektu z razlago učenca, kaj dela
Samostojno delo za računalnikom
Samostojno raziskovanje in iskanje rešitev problema
Samostojno reševanje problemov
Skupaj z učenci poiščemo rešitev problema
Skupinsko reševanje problemov
Snovanje programa v Scratchu
Sodelovanje
Sodelovanje pri izdelavi projekta v skupini
Sodelovanje z ostalimi učenci
Spoznavanje orodja, prijemov
Spoznavanje z novimi elementi programiranja na osnovi primera
Spremljanje razumevanja
Sprotno preverjanje
Učenje na primerih vsaj na začetku (motivacija)
Učenje programov, ki so potrebni za razumevanje in uporabo (npr Slikar, Gif animator..itd)
Utrjevanje
Uvodna motivacija s primerom iz življenja

Učitelji najpogosteje organizirajo individualno delo pri katerem učenci samostojno rešujejo problem (izdelava igrice ali programa). Delo v skupinah je redkeje omenjeno, večkrat učenci delajo v parih.

V tabeli 3 je razvidno v kolikšni meri učitelji diferencirajo različne elemente pouka. Učitelji največkrat diferencirajo količino pomoči učencem, tempo in učne oblike dela, najmanj pa domače naloge in učna gradiva.

Tabela 3: Kaj učitelji diferencirajo

	povprečje	standardni odklon
Učne vsebine	2,22	0,951
Učne dejavnosti	2,26	0,689
Učna gradiva	1,91	0,733
Izdelke učencev (način, čas ... predstavitev)	2,48	0,730
Učno okolje (večja/manjša zahtevnost ...)	2,09	0,733
Strategije poučevanja (samostojno/vodeno učenje ...)	2,30	0,765
Tempo	2,87	0,869
Količino pomoči učencu	3,26	0,810
Preverjanje in ocenjevanje (način/čas predstavitev)	2,30	0,926
Učne oblike (delo v parih, delo v skupini, individualno delo)	2,65	0,885
Domače naloge (količina, zahtevnost, obvezno/izborno ...)	1,91	0,848

Tabela 4: Komentarji/pojasnila k diferenciranju pouka:

- prevelika skupina (26 učencev) in premalo računalnikov (20) - različna predznanja in zelo različna razumevanja
Če je 28 učencev, je to zelo težko.
Diferenciacija je nujna, vendar gre ta na račun časa porabljenega v urah
Glede na število otrok (normativ) kvalitetno diferenciranje skoraj nemogoče
Med učenci obstajajo zelo velike razlike v zmožnosti koncentracije.
Poudarek na nadarjenih učencih in šibkejših.
V tem šol. letu sem imela čez 20 učencev. Diferenciacija je bila obvezna, bilo je zelo, zelo težko delati, saj ti učenci še ne poznajo ne koordinatnega sistema, kaj šele kotov in to vse razložiti. Si ne predstavljam drugo leto, ko imam 27 učencev v petem razredu (eni so že hodili v 4. razredu, drugi so na novo), kako vse cilje uresničiti.
Zaradi majhne in dokaj homogene učne skupine ni bilo potrebe po diferenciaciji.

Učitelji imajo različne poglede na diferenciacijo pouka. Nekaj jih meni, da je v velikih skupinah težko izvajati diferenciacijo, medtem ko eden meni, da je diferenciacija nujna.

Učitelji največkrat ocenjujejo projekte (86,9%) in pisne ter ustne odgovore (73,9%). 10 učiteljev (41,7%) pridobiva ocene s pomočjo kvizov. En učitelj ocenjuje domače naloge in eden sodelovanje pri pouku.

Tabela 5: **Kaj preverjate in ocenjujete (načini preverjanja in ocenjevanja)?**

	število	odstotek
pisne in ustne odgovore	17	73,9
kviz	10	41,7
projekt	20	86,9
domače naloge	1	4,3
Sodelovanje pri pouku	1	4,3

1.3.7 ORGANIZACIJSKI, KADROVSKI IN MATERIALNI VIDIKI

21 učiteljev (87,5%) izvaja predmet skozi celo leto (po 1 šolsko uro na teden). Predmet je običajno umeščen v zadnje ure urnika, pri redkih izjemah je umeščen v prvo uro.

12 učiteljev, ki je odgovarjalo na anketo (>50%) ima v razredu več kot 21 učencev.

Zanimivi so odgovori na vprašanje Kako preverjate znanje učencev, če dva učenca uporabljata en (isti) računalnik. Odgovori so zapisani v tabeli 6, večina pa ocenjuje vsakega učenca posebej.

Tabela 6: Kako ocenjujete učence, ki v parih delajo za istim računalnikom

Dobita enako oceno (za skupno delo)
En izdelek dva avtorja
En učenec gre sodelovat z drugim učencem, drugega ocenim posamezno. Projekti so ocenjeni v dvojicah, med drugim tudi povprašam, kako je potekalo sodelovanje in dogovarjanje o ideji programa oz. o poteku programa.
Nekaj učencev čaka oz. rešujejo naloge, ki niso povezane z računalništvom (npr. domače naloge ...)
Opazovanje njihovega dela, odziva, prispevka k problemu
Preverjanje znanja razdelim v dve skupini npr. ena skupina 6., druga 7. šolsko uro.
Projektne naloge
Težko. Prvič je en učenec rešil eno nalogo, potem drugi učenec drugo nalogo (isti cilji), drugič so delali igrice v paru, vsak je programiral svojo figuro. Skratka, delo je zahtevno. V skupini bi moralo biti manj učencev.
Težko...ocena na koncu najverjetneje ni najbolj realna....učenca opazujem pri delu, jima rečem včasih, da se naj menjata. Če ju vprašam kak sta določeno stvar naredila mi morata znat razložiti. Ves ta način ocenjevanja zahteva tudi malce več časa, kot če bi bil za računalnikom samo en učenec.
Z izdelavo projektov, z ocenitvijo objavljenih nalog v spletni učilnici
Zelo težko!!! Mnogi učenci se pri pouku NIP prvič srečajo z računalnikom. Veliko ur na začetku leta smo porabili za prijavljanja v spletne aplikacije. Nekateri imajo še konec leta veliko težav s tem. Če sta dva učenca na enem računalniku je znžmešnjava še toliko večja. Opažam tudi, da eden od obeh v paru izgubi pozornost, ker ni sam za računalnikom in le čaka, da bo spet on na vrsti. Pri ocenjevanju opažam, da je znanje učencev, ki so imeli svoj računalnik večje, kljub temu, da naloge delajo v parih. Vsak učenec lahko dele problema preveri na svojem računalniku in tako učenca hitreje prideta do rešitve. Še večji problem smo na začetku leta imeli na podružnični šoli, kjer smo imeli 5 računalnikov za 17 učencev.

Ker se predmet letos izvaja prvič smo učitelje povprašali s kakšnimi izzivi se soočajo. Največji izziv so učiteljem predstavljale nehomogene skupine učencev glede računalniške pismenosti in zmožnosti abstraktnega razmišljanja. Učenci so imeli težave pri prijavljanju zaradi pozabljanja gesel. Učitelji vidijo izzive tudi pri napačnem razumevanju računalništva in neustreznih pričakovanjih učencev. Vsi odgovori na to vprašanje so vidni v tabeli 7.

Tabela 7: Izzivi s katerimi se učitelji soočajo pri pouku so:

Izvedba načrtovanega v razpoložljivem času. Izogibanje nenačrtovanim tehničnim ali drugačnim težavam.

kako diferencirati pouk pri tako različnih predznanjih in sposobnostih učencev v tako veliki skupini, pa še to sama v računalniški učilnici
Kako vsem učencem omogočiti dobre pogoje za učenje.
le velika skupina in močna heterogenost. Otroci imajo zelo različen tempo razumevanja in napredovanja
Možnost primera, da se mi zgodi 28 učencev iz treh razredov (4., 5. in 6.) in le 17 računalnikov. V tem primeru si ne predstavljam kvalitetnega pouka.
Največ težav je bilo s prijavo. Na začetku smo kar nekaj časa porabili za to. Čez celo leto smo obdelali manj snovi, kot je planirane v učnem načrtu. Pri vsej razlagi in prijavah, še moraš hkrati vzdrževati red in mir v učilnici s 26 učenci. Ko so delali samostojno je vsak učenec imel svojo težavo, tak da sem bila navadno na koncu ure brez glasa in energije.
Nevzdržen normativ!!!
Normativ 28 učencev za poučevanje ni primeren. Učenci se v 4. razredu večinoma prvič srečajo s samostojno prijavo v spletne aplikacije. Prej na razredni stopnji imajo njihove šifre razredničarke in ko izvajajo pouk v računalnici že predhodno vpišejo učence. Pri NIP pa učence navajam na njihovo odgovornost in imajo še konec leta nekateri velike težave že s samim vpisom. Kjer sta za istim računalnikom 2 učenca se ta čas še poveča. Če sta dva učenca za istim računalnikom drugemu učencu hitro postane dolgčas in nestrpno čaka, da bo sam prišel na vrsto. Učenci, ki uporabljajo svoj računalnik imajo hitrejši uvid v rešitev problema kot tisti, ki si delijo računalnik. Težave se pojavijo tudi pri ocenjevanju, saj ne morem izvesti kviza, če je na enem računalniku več otrok. (težava je še večja na podružnici, kjer smo imeli na začetku leta pred nakupom novih računalnikov tudi po 4 učence na 1 računalnik). Sem pred veliko dilemo, ali naslednje leto še propagirati izbirni predmet in delati v neustreznih okoliščinah, ali pa prepustiti vpis izbiri staršev in kvalitetneje delati z manj učenci??
Organizacijo samostojnega dela in pomoči učencem.
Pomoč učencev s slabšim znanjem in predznanjem računalništva, sodelovanje med učenci, treniranje pozornosti, koncentracije, logično razmišljanje ...
Pouk bi bolje potekal v blok urah (2 uri / teden)
predvsem z zapornitvijo uporabniških imen in gesel za učilnico, mail, scratch, ...
Preveč otrok, premalo časa za kvaliteten pouk
Prevelika skupina. Težko se posvetiš tistim, ki imajo težave pri razumevanju.
Preveliko število učencev (mimi večkrat sploh ne pridejo do besede), nezbranost učencev zaradi pozne ure, zaradi česar težko razmišljajo s svojo glavo, hitro obupajo nad problemom, živahnost...
Preveliko število učencev glede na število računalnikov
Učenci so še zelo majhni, vsak od učitelja zahteva, da se mu takoj in 100 % posvetiš, kar pa je težko, če jih imaš v razredu čisto preveč.
Večina učencev do začetka obiska NRA uporablja računalnik zgolj za igranje :- (želi si izdelati svojo "igrical"
Velika diferenciacija, težave z usklajevanjem dela med učenci. Premalo časa za kakovostno delo.
velika vedoželjnost učencev
Zgrešena pričakovanja učencev o pouku, velik razhod med znanji učencev.

22 učiteljev (95,7%) uporablja pripravljene naloge v spletni učilnici, ki jim nekateri (87%) dodajajo še svoje nove naloge. 15 učiteljev (65,2%) poleg omenjenih uporablja še druge vire za poučevanje računalništva.

Na vprašanje ali bi želeli o predmetu sporočiti še kaj, so učitelji odgovorili, da bi bilo potrebno zmanjšati normativ. En učitelj predlaga, da bi programiranje ponudili v višjih razredih, v 4. razredu naj bi učence najprej učili uporabljati Word in Power Point. Vsi odgovori so zbrani v tabeli 8.

Tabela 8: Bi nam o predmetu želeli še kaj sporočiti?

Delo do 10 učencev bi bilo zelo boljše. Tudi učenci bi imeli več od predmeta. Učenci so navdušeni in radi obiskujejo ta predmet.
Manjši normativ za delitev učencev v skupine
Mislím da bi bilo bolj pametno, da se učenci v 4 razredu seznanió z wordom in ppt in se nato v višjih razredih raje začnejo učiti programiranja. Letošnje leto je bilo zelo naporno in prav rada bi dala tistega, ki se strinja z normativom 29 učencev v razred vsaj za eno uro, da vidi kako to zgleda.
Nevzdržen Normativ!!!
Nevzdržen normativ!!! Če za predmet narediš (pre)veliko reklamo, imaš polno skupino. Ker učenci ogromno časa porabijo že za samo vpisovanje v spletne aplikacije gre veliko časa v nič. Vprašanje za učitelja je torej, ali bo naslednje leto še s takim navdušenjem vabil učence k pouku računalništva??
Poučujem dve skupini, skupaj 43 učencev. Po prvomajskih počitnicah smo poskusno izvedli pouk v treh skupinah, kje smo enakomerno razporedili po 14 ali 15 učencev.

Predmet me je spodbudil k uvajanju razvijanja računalniške pismenosti v nižjih razredih (delo v sodelovanju z razrednimi učiteljicami)
prilagoditev učnega načrta tej starosti otrok, za nadarjene je vredno, za povprečne pa ni.
Prosim za več življenjske modrosti in upoštevanje dejstva, da je pouk nemogoče izvajati kvalitetno s tremi generacijami otrok istočasno v eni številčni skupini (do 28 učencev).
Splošno za računalništvo: 1. Obvezno v predmetnik 2. Manjše skupine (max. 20 učencev na skupino)
Test
Uspešno naprej!
Zmanjšajte normativ - ni življenjsko
Želel bi imeti več ur na razpolago.

1.4 Povratne informacije učiteljev s pogovorov na študijskih srečanjih

Glavna povratna informacija učiteljev, na vseh študijskih srečanjih je bila, da je normativ za računalništvo prevelik. Pouk računalništva (razvijanje algoritmičnega načina razmišljanja, spoznavanje računalniških konceptov, razvijanje abstraktnega načina razmišljanja) v računalniški učilnici je zelo specifičen. Izvedbe pouka je odvisna od veliko dejavnikov, na katere učitelj včasih nima veliko vpliva. Da bi osvetlili problematiko pouka računalništva, navajamo specifičnost pouka z več vidikov:

1.4.1 Vidik učenca

- Za razumevanje in reševanje problemov pri pouku računalništva potrebujejo učenci zmožnost abstraktnega razmišljanja. Učenci v 4. razredu to zmožnost šele pridobivajo. Med njimi so zelo velike razlike, zato potrebujejo več individualne pomoči učitelja.
- Učenci se pri NIP računalništvo v 4. razredu povečini prvič srečajo z računalnikom pri pouku. Mnogi med njimi niso veščji dela z računalnikom, zato potrebujejo več individualne pomoči učitelja pri uporabi opreme (miška, tipkovnica, ...).
- Učenci pri pouku uporabljajo spletne aplikacije, v katere se morajo prijavljati z uporabniškimi imeni in gesli. Kadar učenci geslo pozabijo, mora učitelj precej časa nameniti posameznikom pri ponovni registraciji ali spreminjanju gesel.
- Učenci se šele učijo sodelovanja in nudenja medsebojne pomoči, zato je učitelj običajno edini vir pomoči.
- Predpogoj za razumevanje in sodelovanje v učnem procesu, je razumevanje določenih matematičnih in računalniških konceptov. Učenci v 4. razredu še ne poznajo negativnih števil, kotov in koordinatnega sistema. Pri veliko nalogah je razumevanje teh konceptov nujno potrebno, zato moram učitelj te koncepte razložiti in utrjevati.

1.4.2 Vidik učitelja

- Učitelj učni proces organizira tako, da učenci o problemu razmišljajo in ga poskušajo samostojno rešiti. Ker se abstrakten način razmišljanja pri učencih šele razvija, mora biti učitelj pozoren na tiste učence, ki zaostajajo, ki določenih konceptov ne razumejo ali pa jih razumejo napačno.
- Učitelj mora opaziti učence, ki hitreje napredujejo in potrebujejo zahtevnejše izzive.
- V računalniški učilnici je minimalno 14 računalnikov (glede na Navodila za graditev osnovnih šol v Republiki Sloveniji iz leta 2007). Če je v razredu 28 učencev, učitelj zelo težko preverja znanje tistih učencev, ki delajo v parih. Podobne težave se pojavijo tudi pri ocenjevanju.
- V novem šolskem letu se bodo na nekaterih šolah pojavili nehomogene skupine, sestavljene iz »novih« učencev in tistih, ki že imajo določena znanja.
- Učitelj mora preverjati, da računalniška oprema nemoteno deluje in da so nameščene vse posodobitve programske opreme.

1.4.3 Vidik predmeta

- Predmet temelji na konstruktivističnem pristopu: učenci dobijo izhodišče, na podlagi katerega sami ustvarjajo svoje projekte. Ker vsak učenec oz. par dela na svojem projektu, pri tem naleti na različne probleme, zato se mora učitelj posvečati vsakemu učencu oz. paru posebej.
- Učni načrt predvideva seznanjanje s tehnikami in metodami reševanja problemov ter razvijanje algoritmičnega načina razmišljanja. Učenci potrebujejo zato več časa za razmišljanje in tudi več individualne pomoči učitelja.
- Pouk temelji na upoštevanju učenčevega predznanja in njegovi aktivni vlogi pri usvajanju znanja. Pri velikem številu učencev v računalniški učilnici je to oteženo.
- Predmet je izbiren in neobvezen. Učenci se lahko k pouku predmeta vključijo v kateremkoli razredu (4., 5. ali 6.) kadarkoli na začetku šolskega leta. Kombiniranje skupin učencev, ki imajo različne izkušnje in znanja s tega področja otežuje (skoraj onemogoča) doseganje vseh ciljev učnega načrta.
- Normativ za obvezni predmet računalništvo je 20, prav tako kot za predmete s področja športa in tehnike ter tehnologije. Normativa za neobvezna predmeta šport ter tehnika sta tudi zaradi tega razloga 20 učencev.

1.4.4 Vidik preverjanja in ocenjevanja

- Učenci morajo pridobiti tri ocene. Če so skupine velike (dva učenca na enem računalniku) se porabi vsaj 6 ur za ocenjevanje. Pred ocenjevanjem mora učitelj nekaj ur nameniti še utrjevanju in preverjanju. Od 35 ur pouka na leto, ostane za pridobivanje znanja od 20-25 ur.
- Učitelji priznavajo, da je kriterij ocenjevanja takšen, da pridobi večina učencev dobre ocene (štirice ali petice). Učenci v primeru slabših ocen drugo leto ne želijo več obiskovati računalništva, učitelji pa želijo ohraniti skupino, zato temu primerno prilagodijo kriterij.

1.5 ŠTUDIJA PRIMERA

V šolskem letu 2014-15, je pedagoški svetovalec za računalništvo, sodeloval pri izvajanju neobveznega pouka računalništvo na OŠ Franc Rozman Stane Maribor. Z učiteljem sta ure skupaj načrtovala in izvajala. V razredu je bilo 21 učencev.

Ker so bili na tej šoli v fazi menjavanja ROID-a, sta težave s programsko in strojno opremo morala reševati sama in sproti med poukom. Težav z računalniki nista nikoli v celoti odpravila in nekaj računalnikov učenci niso mogli uporabljati. Ker je bilo učencev več kot delujočih računalnikov, sta za nekaterimi računalniki sedela po dva učenca. Čeprav sta poskušala organizirati dejavnosti tako, da sta oba učenca, za enim računalnikom, izmenjaje aktivna, jima to ni uspelo. Kljub nagovarjanju, naj se za računalniki zamenjujejo, je v večini parov, eden od učencev ves čas samo pasivno spremljal delo drugega.

Kljub temu, da sta bila v razredu dva učitelja, vsem učencem nista mogla pomagati pri težavah povezanih z opremo. Da bi dosegla cilje učne ure, ki sta si jo zadala, sta včasih prosila učence, naj se presedejo k sošolcem, ki težav z računalniki niso imeli. Časa za odpravljanje napak na

opremi nista imela. Tako sta vsaj z nekaterimi učenci dosegala cilje in izvajala pouk v skladu z načrtom.

Razumevanje sta preverjala na različne načine: s pogovori (pri problemskem reševanju nalog), s testi in individualnimi pogovori.

Za pouk sta uporabljala poleg pripravljenih gradiv iz spletne učilnice še dodatna lastna gradiva, PPT prezentacije in dejavnosti, ki so pomagale učencem pri razumevanju konceptov.

Velikokrat sta pozornost namenjala samoevalvaciji učencev. Tako so morali učenci razmišljati in pisati o stvareh, ki so jih razumeli, kakor tudi o stvareh na katerih so morali še delati.

Izziv, ki ga še nista zadovoljivo rešila, je bilo dviganje rok. Učenci so kar hitro obupali in klicali učitelja na pomoč. V naslednjem letu bo potrebno več časa nameniti medvrstniški pomoči in vztrajnosti pri reševanju problemov.

Učenci so bili zelo nehomogeni, zato sta dajala »hitrejšim« učencem možnost, da so svoje projekte izboljševali in nadgrajevali. Večino časa sta se ukvarjala z učenci, ki so potrebovali pomoč za doseganje minimalnih standardov.

Ocenjevanje znanja sta izvedla enkrat s testom in dvakrat z ocenjevanjem projekta (programa). Pri učencih, kjer sta pred računalnikom sedela dva učenca, sta po pogovoru ocenila vsakega posebej.

Ugotavljata, da sta za ocenjevanje znanja, skupaj z utrjevanjem in preverjanjem od 35 ur pouka porabila skoraj 10 ur. Zaradi odpadlih ur (prazniki, športni ali tehniški dnevi) sta lahko pridobivanju znanja namenila malo več kot 20 šolskih ur. Za razvijanje algoritmičnega načina razmišljanja je takšno število ur premalo.

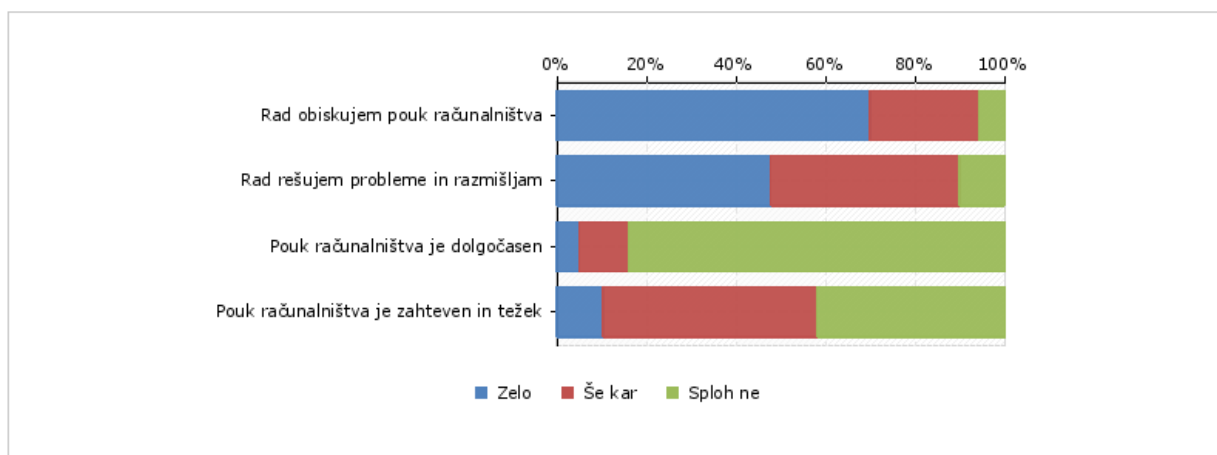
1.6 Preverjanje znanja učencev s skupnim testom

Svetovalec za računalništvo je za vse učence neobveznega predmeta računalništvo pripravil spletni test za preverjanje znanja. Pri prvem preverjanju je na test odgovorilo 695 učencev. Preverjano je bilo znanje iz sklopa algoritmi, zaporednosti izvajanja ukazov in zank. Ob koncu šolskega leta je test rešilo 513 učencev. Ugotovili smo, da je na osnovi pravilno rešene naloge težko sklepati ali učenec nek računalniški koncept tudi v resnici razume. To smo ugotovili, ko smo z nekaterimi učenci izvedli intervjuje, v katerih so učenci razmišljali naglas, med tem, ko so reševali nek problem. Čeprav so na vprašanje, ki je ugotavljalo razumevanje nekega koncepta odgovorili pravilno, pri razmišljanju »na glas«, niso bili uspešni. Ugotovili smo, da je razgovor edini način, da učitelj ugotovi na kateri stopnji abstraktnega razmišljanja se nahaja učenec in ugotovi ali razume določen koncept ter mu nato ustrezno pomaga.

Učencem iz šol, ki so reševali spletni test, smo na koncu postavili tudi nekaj vprašanj o predmetu. Več kot 50% jih je odgovorilo, da bodo z računalništvom nadaljevali tudi v petem razredu. Na vprašanje ali jim kaj ni bilo všeč, so povečini odgovarjali, da je bilo odlično, da računalništva ne vidijo kot dolgočasnega in da radi rešujejo probleme.

Tabela 9: Odnos do predmeta

Oceni naslednje trditve. (n = 513)

1.7 Zaključek

Na osnovi rezultatov ankete, pogovorov z učitelji in spremljave pouka ocenjujemo, da je normativ za računalništvo neustrezen in ga je potrebno zmanjšati. Doseganje učnih ciljev in minimalnih standardov je v številčnih razredih, ki bodo drugo šolsko leto tudi kombinirani, zelo oteženo.

Učni načrt za neobvezni izbirni predmet ocenjujemo kot ustrezen. Iz odzivov učencev ugotavljamo, da radi hodijo k pouku računalništva in da želijo (več kot 50%) s poukom nadaljevati tudi v drugem šolskem letu. Učenci so v 4. razredu na različnih stopnjah zmožnosti abstraktnega razmišljanja, zato tudi učitelji ugotavljajo, da učenci različno hitro napredujejo in razumevajo novo snov. Učitelji morajo zaradi tega diferencirati pouk, kar večina ocenjuje kot zelo težavno. Učenci so v 4. razredu tudi zelo radoživi in polni energije. Učitelji in učenci potrebujejo kar nekaj mesecev, da se uskladijo glede pravil obnašanja v računalniški učilnici. Kadar je učencev več kot je računalnikov, je potrebno opozarjati pare učencev, da se pri delu učenca menjavata. Ker je poučevanje v računalniški učilnici povezano tudi s pogoji, ki morajo biti izpolnjeni, da pouk nemoteno poteka, je potrebno poskrbeti, da vsi računalniki delujejo in da imajo vsi učenci temeljna računalniška znanja. Prav tako morajo učenci jasno vedeti kaj je cilj vsake učne ure, ker lahko drugače učenci računalnike uporabijo za aktivnosti, ki niso v učnem načrtu.

Učitelji so izpostavili problematiko ocenjevanja, ki po njihovem mnenju pouk otežuje, zato predlagajo ponoven razmislek o smiselnosti ocenjevanja predmeta.

Izobraževanje za učitelje NRA je bilo s strani učiteljev dobro sprejeto. Ugotavljamo, da učitelji potrebujejo še dodatna znanja s področja poučevanja računalništva. Nekaj izobraževanj najdejo učitelji v katalogu stalnega strokovnega spopolnjevanja, nekaj znanja lahko pridobijo na študijskih srečanjih, veliko pa se lahko učitelji naučijo samostojno preko spletnih seminarjev. Zelo koristne so tudi hospitacije. V tem letu smo bili na dveh hospitacijah. V novem šolskem letu načrtujemo bolj množično organiziranje in hospitiranje pri pouku.

7 POROČILO O SPREMLJAVI IZVAJANJA NEOBVEZNEGA IZBIRNEGA PREDMETA ŠPORT

Poročilo o spremljavi

NEOBVEZNEGA IZBIRNEGA PREDMETA ŠPORT

v šol. letu 2014-15

Spremljavo so opravili pedagoški svetovalci za športno vzgojo: Gorazd Sotošek, Nives Markun Puhan, Špela Bergoč.

Poročilo pripravil: Gorazd Sotošek

Zavod Republike Slovenije za šolstvo, oktober 2015

1 Uvod

1. 1 Uvedba in zasnova neobveznega izbirnega predmeta šport

V šolskem letu 2014/15 so bili v drugem VIO uvedeni neobvezni izbirni predmeti, med njimi tudi neobvezni izbirni predmet šport (NŠP). Program predmeta, kot je zastavljen v učnem načrtu, se nanaša na značilnosti in razvojne potrebe otrok te starostne skupine, ob upoštevanju stanja njihovega telesnega in gibalnega razvoja, motivacije ter izvedbenih pogojev.

Predmet je zasnovan tako, da spodbuja razvoj ključnih gibalnih sposobnosti otrok te starosti, da vodi k uravnavanju telesne teže, razvija pravilno telesno držo ter omogoča pridobivanje gibalnih kompetenc. Vsebine predmeta so tiste, ki morajo biti prisotne v vsakodnevni športni vadbi učencev ter tiste nove vsebine, ki jih redni pouk športa ne vključuje.

Program torej učence spodbuja k raznovrstnim športnim dejavnostim in pomeni dopolnitev ter popestritev rednih ur predmeta šport.

1. 2 Okvir spremljanja pouka

Spremljava pouka predmeta NŠP je potekala v prvem šolskem letu uvedbe predmeta. V ta namen je bil oblikovan skupni instrumentarij spremljave, ki je bil prilagojen glede na predmetno specifikko. Pri tem smo uporabili naslednje metode:

- anketiranje učiteljev
- pogovori z učitelji na študijskih srečanjih
- hospitacija na uri
- študija primera izvajanja predmeta in vprašanja za učence

2 Spremljava pouka

2. 1 Spletni anketni vprašalnik

Na anketni vprašalnik so odgovorili štirje (4) učitelji, ki poučujejo predmet NŠP. Zakaj le toliko težko sklepamo, lahko pa predvidevamo, da bi bilo odgovorov bistveno več v primeru, da bi pri uvajanju tega predmeta nastajale večje težave. Tako menimo, da se je predmet NŠP v šolah "prijel" brez težav, da so v času uvajanja učitelji dobili potrebne informacije in strokovno podporo in da so bile vsebine, vezane na NŠP na študijskih srečanjih, ustrezno izbrane. K takemu sklepanju nas vodi tudi dejstvo, da na izpeljanih študijskih srečanjih v šolskem letu 2014/15 ni bilo izpostavljenih problemov v zvezi s predmetom NŠP.

2. 2 Hospitacija na šolah

Pouk smo spremljali na treh šolah, v dveh primerih so bile opravljene hospitacije pouka, v enem primeru je sodelovanje potekalo na daljavo.

2.3 Ugotovitve spremljave in interpretacija

- Opredelitev predmeta: Splošna opredelitev predmeta je jasna in razumljiva, učitelji so mnenja da je predmet ustrezno umeščen v predmetnik.

- Splošni cilji predmeta: So jasni in razumljivi, učitelji niso imeli pripomb ali predlogov.
- Operativni cilji in vsebine: Učitelji se strinjajo tako z zasnovo kot vsebinami in ni predlogov za spremembe. Predlagane praktične vsebine so razumljive in primerne. Najpogostejše izbrane vsebine iz posameznih učnih sklopov so:
 - Iz 1. učnega sklopa *Športne dejavnosti, usmerjene predvsem v razvoj splošne (aerobne) vzdržljivosti*, so najpogostejše izbrane vsebine teki, dejavnosti na snegu in aerobika.
 - Iz 2. učnega sklopa *Športne dejavnosti, usmerjene predvsem v razvoj koordinacije gibanja, ravnotežja, natančnosti in ustvarjalnosti* so najpogostejše izbrane vsebine žogarije, ravnotežne spretnosti, zadevanje tarč, ples, hokejske igre, igre z loparji in cirkuške spretnosti.
 - Iz 3. učnega sklopa *Športne dejavnosti, usmerjene predvsem v razvoj različnih pojavnih oblik moči* so najpogostejše izbrane vsebine akrobatika, plezanja, skoki in borilni športi.
- Standardi znanja: Učitelji lahko določajo standarde znanj iz zapisanih v učnem načrtu, saj so zapisani dovolj široko.
- Didaktična priporočila: Ni zapisanih ali izraženih posebnosti.
- Oblike in metode pouka: Najpogostejši obliki dela sta delo v manjših skupinah in individualno delo. Pri pouku učitelji najpogostejše diferencirajo vsebine, dejavnosti in količino pomoči učencu, zatem preverjanje in ocenjevanje.
- Preverjanje in ocenjevanje: Preverja in ocenjuje se predvsem gibalno znanje.
- Organizacijski, materialni in kadrovski vidiki: Predmet NŠP izvajajo skozi vse šolsko leto, zadnje ure pouka, v telovadnici in delno na igrišču. Učitelji pri predmetu NŠP uporabljajo gradiva iz seminarjev, študijskih skupin in strokovne literature. Pri poučevanju predmeta NŠP učitelji ne uporabljajo IKT, učenci pa IKT uporabljajo za spoznavanje.

Učitelji menijo, da imajo dovolj znanja za poučevanje NŠP. Za vsebine, ki bi jih želeli imeti na usposabljanjih navajajo:

- vsebine, ki ne zahtevajo večjih finančnih vložkov,
- vsebine, ki se v učnih načrtih pojavljajo prvič (cirkuške spretnosti) in metodiko poučevanja le-teh,
- praktične delavnice z novimi idejami.

Učitelji menijo, da so v učnem načrtu zapisana potrebna znanja izvajalcev ustrezna.

- Dodano mnenje iz anketnega vprašalnika: "*Predmet NŠP je dobro zastavljen, težava je le v tem, da imajo učenci preveč drugih obveznosti po pouku (fakultativni pouk, zdrav življenjski slog, interesne dejavnosti)*".

Zaradi izražene želje po izobraževanju za poučevanje NŠP, smo za učitelje predmeta pripravili seminar, ki je uvrščen v dodatno ponudbo ZRSS. Vsebine tega seminarja se bodo nanašale na zgoraj našteje potrebe učiteljev. Nekoliko večji poudarek bo na vsebinah iz učnega sklopa Cirkuške spretnosti, ki so največja novost.

3 Poročilo o študiju primerov izvajanja NŠP

3.1 Okvir študija primerov

V predmetni skupini za ŠVZ smo opravili podrobnejšo spremljavo oz. študijo primera izvajanja neobveznega izbirnega predmeta šport na treh šolah in sicer vsak svetovalec na eni šoli. Pri tem smo se v dveh primerih udeležili pouka NŠP v živo, v enem pa je spremljanje potekalo na daljavo. Opravljen je bil podrobnejši razgovor s športnim pedagogom in posnet video material.

3.2 Ugotovitve in interpretacija

- Vsebine NŠP: V vseh primerih izvajajo različne vsebine tako, kot je to priporočeno v učnem načrtu – v tretjinskem obsegu iz vzdržljivosti, moči in koordinacije. Z izbiro gibalnih dejavnosti športni pedagogi prilagajajo pouk materialnim in prostorskim pogojem, letnemu času in lastnemu znanju.
- Prostorski pogoji: Vsebine najraje izvajajo izven telovadnice, tudi v zimskem času. Ocenjujejo, da je izven telovadnice izpeljana več kot polovica ur NŠP.
- Vključeni učenci: K predmetu NŠP se prijavljajo učenci z zelo različnimi gibalnimi sposobnostmi. Učenci so s predmetom zelo zadovoljni, vseh jim je, da so vsebine drugačne od tistih iz rednega pouka ŠPO. S prijavi ni težav, večinoma se prijavljajo sami, le redke napotijo starši.
- Priprava in načrtovanje predmeta: V vseh primerih so športni pedagogi ustrezno načrtovali NŠP. Ker pa je predmet še nov, vsi načrtujejo v naslednjem šolskem letu spremembe na podlagi letošnjih izkušenj. Malce več nesigurnosti je opaziti pri oblikovanju meril za preverjanje in ocenjevanje znanja. Za predstavitev predmeta učencem in staršem so športni pedagogi pripravili zgibanke, prosojnice .ppt in video posnetke.

4 Povzetek

Pri uvajanju predmeta NŠP ni težav, predmet so tako učenci kot učitelji lepo sprejeli. Menijo, da je predmet potreben in da je učni načrt smiselno in ustrezno pripravljen. Učitelji poskrbijo za ustrezno predstavitev predmeta učencem in staršem, kar prispeva k vpisu v predmet.

Izvajanje predmeta prilagajajo prostorskim pogojem, veliko ur je izpeljanih zunaj, kar priporoča tudi učni načrt.

Pri izbiri vsebin za izvajanje predmeta je opaziti raznovrstnost le-teh. Nekateri učitelji so inovativni ter so poiskali in pripravili res zanimive vsebine, nekaj novih vsebin iz vsakega od treh učnih sklopov pa prinaša tudi načrtovani seminar. Tudi pri preverjanju in ocenjevanju ni težav razen izražene nesigurnosti glede ocenjevanja posameznih vsebin.

Poročilo pripravil: G. Sotošek

8 POROČILO O SPREMLJAVI IZVAJANJA NEOBVEZNEGA IZBIRNEGA PREDMETA TEHNIKA

Poročilo o spremljavi
NEOBVEZNEGA IZBIRNEGA PREDMETA TEHNIKA

v šol. letu 2014-15

Spremljavo je opravil pedagoški svetovalec za tehniko in tehnologijo Gorazd Fišer.

Podatke zbral in obdelal: Tomi Deutsch

Poročilo pripravil: Gorazd Fišer

Zavod Republike Slovenije za šolstvo, oktobra 2015

1. UVOD

1.1. Uvedba neobveznega izbirnega predmeta tehnika

Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o OŠ (ZOSn-I, Ur. list RS 63/2013, 20. a člen) je s šolskim letom 2014/15 popestril drugo vzgojno-izobraževalno obdobje (od 4. do 6. r.) osnovnošolskega programa z neobveznimi izbirnimi predmeti: drugi tuj jezik, umetnost, računalništvo, šport ter tehnika. Učni načrti so bili potrjeni na seji Strokovnega sveta RS za splošno izobraževanje decembra 2013 (učni načrt TEHNIKA je na spletni povezavi http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/podrocje/os/devetletka/program_r_azsirjeni/Tehnika_izbirni_neobvezni.pdf).

Iz tabele 1 je razvidno, da se TEHNIKA v predmetnik OŠ vključuje z eno uro na teden v 4., 5. in 6. razredu (drugi tuj jezik z dvema urama).

B RAZŠIRJENI PROGRAM									
NEOBVEZNI IZBIRNI PREDMETI	1.r	2.r	3.r	4.r	5.r	6.r	7.r	8.r	9.r
PRVI TUJI JEZIK	2								
DRUGI TUJI JEZIK							2	2	2
DRUGI TUJI JEZIK ali UMETNOST, RAČUNALNIŠTVO, ŠPORT, TEHNIKA				2/1	2/1	2/1			

Tabela 1: Vključenost NIP v predmetnik OŠ, pridobljeno z http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/podrocje/os/devetletka/predmetnik_i/Pred_14_OS_4_12.pdf

1.2. Formalni okvir spremljanja pouka

Slednje poročilo se omejuje na spremljavo 1. leta uvajanja UN za neobvezni izbirni predmet TEHNIKA (v nadaljevanju NTE).

Metodologijo spremljave z instrumentarijem so oblikovali člani ožje skupine na ZRSS za oblikovanje in spremljavo UN neobveznih izbirnih predmetov (v nadaljevanju NIP): dr. Inge Breznik, Gorazd Fišer, dr. Liljana Kač, Radovan Krajnc, dr. Fani Nolimal, mag. Katica Pevec Semec in Gorazd Sotošek. Spremljavo UN za NTE je v 1. letu spremljave izvajala Gorazd Fišer.

Spremljava uvajanja UN NIP v šolski sistem bo trajala 3 leta in je skladna z 22. členom prehodnih in končnih določb ZOSn-I (Ur. list RS 63/2013), ki predvideva postopno uvajanje pouka NIP, in sicer:

- 1. leto spremljave v š.l. 2014/15 za učence 4.r.,
- 2. leto spremljave v š.l. 2015/16 za učence 5.r. ter
- 3. leto spremljave v š.l. 2016/17 za učence 6.r.

Št.	Cilji	Kriteriji
-----	-------	-----------

1.	Presoja realizacije in razumevanje ciljev ter standardov znanja v UN.	• mnenje učiteljev iz ankete in razgovora, • analiza učiteljevih dokumentov (letna priprava učitelja, učiteljeva priprava na učno uro s hospitacijo).
2.	Presoja ustreznosti organizacije pouka, učnih metod, oblik in sredstev pri izvajanju pouka NTE.	• mnenje učencev iz ankete, • mnenje učiteljev iz ankete, • analiza učiteljevih dokumentov (letna priprava učitelja, učiteljeva priprava na učno uro s hospitacijo).

2. Rezultati ankete in interpretacija

1.1 SPLOŠNI PODATKI:

Vprašalnik je oddalo 27 učiteljev neobveznega izbirnega predmeta (NIP) TEHNIKA. Od tega je bilo 16 učiteljic in 11 učiteljev. V 81,5% gre za univerzitetno izobrazbo (22 učiteljev). Predmet poučuje v 24 primerih učitelj/profesor tehnike in tehnologije. V enem primeru je to učitelj/profesor razrednega pouka, v drugem učitelj lesarstva in v enem univ. dipl. ing. elektrotehnike.

Od 27 učiteljev jih ima 15 naziv mentor, 11 naziv svetovalec in 1 brez naziva. Več kot 10 let delovnih izkušenj ima 24 učiteljev, 3 učitelji od 6-10 let in nihče manj kot 6 let.

1.2 OPREDELITEV PREDMETA:

Opredelitev predmeta je jasna in razumljiva vsem 27 učiteljem.

Popolnoma vsi tudi mislijo, da je predmet primerno umeščen v predmetnik.

1.3 SPLOŠNI CILJI PREDMETA:

Splošni cilji v učnem načrtu so razumljivi 26 učiteljem, enemu učitelju pa ni razumljiv cilj 6 in 10. Učitelj meni, da ta 2 cilja nista dovolj razumljiva tej starosti učencev.

Cilji so uresničljivi za 23 učiteljev (85,2%), 4 učitelji menijo, da so prezahtevni. Od teh štirih pa dva menita, da je ciljev tudi preveč. Eden učitelj meni, da je normativ za skupino previsok. Vsi pa so mnenja (vseh 27 učiteljev), da so v splošnih ciljeh opredeljena ustrezna znanja in veščine.

1.4 OPERATIVNI CILJI IN VSEBINE:

Realizacija vseh operativnih ciljev je uspela 86,3% učiteljev, 11,6% je realizacija uspela deloma, 2 učitelja nista uspela realizirati učnega načrta.

Glavni razlogi za neuspešno realizacijo so bili:

- določene vsebine (načrtovanje, skiciranje) so prezahtevne za 4.razred,
- premalo časa,
- prevelika skupina za izdelavo izdelkov,
- ker nimajo blok ure,

- velike razlike med učenci,
- učenci v tej starosti so zelo počasni pri izdelavi izdelkov.

1.5 STANDARDI ZNANJA:

Standardi znanja so razumljivi popolnoma vsem.

Standardi so uresničljivi za 81,5% učiteljev. Pet učiteljev meni, da so neuresničljivi ker:

- so za večino učencev prezahtevni,
- je v UN preveč načrtovanja, spoznavanja gradiv (to ne drži, ker je v UN tega minimalno),
- so sicer minimalni standardi v celoti uresničljivi, ostali so preveč zahtevni.

Dva učitelja menita, da je standardov preveč, pet jih je mnenja, da so prezahtevni. En je mnenja, da je preveč učencev (19 v skupini).

1.6 DIDAKTIČNA PRIPOROČILA:

Predlagani pristopi in priporočila za uresničevanje ciljev so ustrezni za 92,6% učiteljev.

Dva sta drugačnega mnenja:

- en učitelj bi vključil samo izdelke iz papirnih gradiv,
- drugi meni, da je preveč teorije (tudi to ne drži, ker je v navodilih jasno zapisano, da teorije ni, samo osnovna uvodna informacija).

Vsi učitelji vključujejo vse 4 navedene učne oblike dela: frontalno delo, individualno delo, delo v dvojicah in delo v skupinah.

Popolnoma vsi učitelji tudi diferencirajo na vseh naštetih postavkah: vsebine, dejavnosti, gradiva, izdelke, učno okolje, strategije poučevanja, tempo, količino pomoči učencu, preverjanje in ocenjevanje, domače naloge (dva sta pa pri naslednjem vprašanju zapisala, da ne dajeta domačih nalog).

24 učiteljev ocenjuje izdelek, 21 učiteljev ocenjuje proces izdelave. 9 učiteljev pa vključi v oceno še druge kriterije: funkcionalnost izdelka, odnos (do dela, gradiv, sošolcev), varnost pri delu, ureditev prostora, poznavanje (gradiv, orodij, strojev), ekološki vidik.

1.7 ORGANIZACIJSKI, KADROVSKI in MATERIALNI VIDIKI:

1.7.1 Organizacija pouka:

a) Predmet izvajamo:

- fleksibilni predmetnik (2 uri strnjeno v enem polletju): **3**
- skozi vso leto po eno uro: **18**
- blok ura na 14 dni: **6**

Priporočilo v učnem načrtu je, da se predmet izvaja v okviru fleksibilnega predmetnika ali pa kot blok ura.

b) Umeščenost predmeta v urnik:

- vedno zadnje ure: **19**
- vedno prve ure: **3**
- prve in zadnje ure: **1**

- različno (kot ostali) **4**

c) Število učencev v skupini:

- 10 ali manj učencev: **3**
- od 11-15 učencev: **14**
- od 16-20 učencev: **10**

č) Predmet se izvaja v:

- učilnici: **13**
- v delavnici: **26**
- računalnica: **1**

1.7.2 Kadrovski vidik:

Vsi učitelji so mnenja, da imajo dovolj znanja za poučevanje predmeta.

25 učiteljev meni, da so zapisana znanja izvajalcev v učnem načrtu, ustrezna.

Dva učitelja pa sta predlagala, da bi ga lahko izvajali samo učitelji tehnike in tehnologije (to je bila tudi moja zamisel ob oblikovanju učnega načrta, a vemo, da nam zakonodaja to onemogoča).

1.7.3 Materialni vidik:

Od učnih gradiv učitelji najpogosteje uporabljajo: spletne strani, delovna gradiva založbe, knjižne vire (Didaktika zgodnjega poučevanja tehnike in tehnologije, Od igre k tehniki), e-učbenik, učbenik, učne liste, konstrukcijske zbirke, revija TIM, učni načrt.

Pri pouku 59,3% učiteljev uporablja IK tehnologijo, 40,7% jih IKT ne uporablja. Dejavnosti, ki jih učenci najpogosteje izvajajo z IKT: iščejo informacije (59,3%), rišejo tehnično-tehnološko dokumentacijo (40,7%), projicirajo in demonstrirajo (37,0%), uporabljajo različne računalniške programe (25,9%), rešujejo probleme (14,8%), obdelujejo podatke, snemajo (7,4%), 3D modelirajo (1 učitelj).

1.8 »Ali bi o predmetu želeli sporočiti še kaj?«

V tej rubriki ankete so učitelji zapisali v veliki večini pozitivne odzive. Povzetek teh odgovorov je zapisan pod pozitivni in negativni odzivi.

a) POZITIVNI ODZIVI (12):

- otroci so zelo zainteresirani za delo.
- Iz analize s 25 učenci smo ugotovili, da jim je bilo zelo všeč. Predvsem praktično delo z lesom in umetnimi snovmi. Vsi so prijavili tudi naslednje leto.
- Lahko bi bil to obvezen predmet v predmetniku.
- Mi zelo uživamo pri njem in tudi v naslednjem letu bomo imeli 3 skupine.

- Podpiram uvedbo tega predmeta, učenci so zelo motivirani. Menim, da je bolje, da ta predmet poučujejo učitelji tehnike in tehnologije.
- Predmet je ustrezen za starost učencev in pripomore k pridobivanju ročnih spretnosti. Učenci so za delo zelo motivirani in so uspešno razvijali svoje sposobnosti.
- Super! Naslednje leto se je prijavilo preveč učencev (presegam fond ur). Vsekakor naj bo predpisana blok ura. Nikakor pa ne smete dovoliti, da se združuje učence 4. in 5. r v eno skupino. Potem pride 20 učencev (kar je že na meji mogočega) z različnim predznanjem in na različni stopnji razvoja, kar ne gre skupaj.
- Učencem v tej starosti naj se omogoči čim več ročnih delovnih izkušenj z jasnimi in razumljivimi napotki, z minimalno uporabo IKT.
- Učenci so uživali. Želijo si še več ur tehnike.
- Učenci so zelo radi obiskovali NIT. Skozi leto so postajali spretnější in natančnejši. To so opazile tudi njihove razredničarke.
- Učenci, ki so obiskovali predmet, so pokazali zelo velik napredek v ročnih spretnostih, razumevanju strojev in obdelovalnih postopkov, poznavanju gradiv, uporabi IKT sredstev. Upam, da bodo s takim veseljem obiskovali pouk TIT tudi v višjih razredih.
- Želim, da bi se čim več učencev vključevalo v ta predmet, saj učenci teh starostnih stopenj zelo radi "delajo - ustvarjajo" in s tem pridobivajo teoretična in predvsem praktična znanja v okviru tehnike.

b) NEGATIVNI ODZIV (1):

- Z učenci 4. razredov je delo zelo drugačno v primerjavi z učenci 6. razredov. Ne predstavljam si s skupino 19 učencev izdelovati različno zahtevne izdelke hkrati saj je nemogoče zagotoviti varnost in tekoče delo. Učenci so zelo nesamostojni in kar naprej sprašujejo, potrebno jih je stalno voditi po korakih, samostojnih je bilo v tej generaciji zelo malo. Najbrž so navajeni na takšen, voden način dela v nižjih razredih. Menim, da so učni cilji preveč ambiciozni.

c) NAPOTKI KOLEGOM IZ PRAKSE ZA PRAKSO (2):

- Za učitelja na predmetni stopnji je delo z učenci 4. razreda precej drugačno od običajnega pouka. Veliko časa je potrebno nameniti nadzoru in stalni osredotočenosti na njihovo delo, da ne prihaja do napak, prehitrega dela in morebitnih poškodb. Učenci so manjši, mize in višina strojev (vrtalnik, vibracijska žaga, tračni in kolutni brusilnik, pripomoček za lokalno segrevanje, globoki vlek) pa nekoliko previsoki za primerno delo. Predlagala bi več ročnega dela, čeprav pa je za učence delo z el. stroji seveda veliko bolj zanimivo.

- Zaradi praktičnega dela naj bo skupina manjša. Blok ura bi bila priporočljiva (op.: to priporočilo za blok uro ali fleksibilni predmetnik je zapisano tudi v učnem načrtu)...

3. Ugotovitve in predlogi:

- na podlagi povratnih informacij in učiteljev lahko ugotovim, da je predmet zelo priljubljen med učenci in zelo dobro sprejet s strani učiteljev.
- Cilji, standardi znanja in opredelitev predmeta jim je razumljivo in ustrezno. Morda je nekaterim malo prevelika zahtevnost ciljev.
- Nekateri učitelji tudi opozarjajo na veliko zahtevnost in nevarnost pri delu zaradi velikega števila otrok te starosti (do 20 otrok) pri delu z orodji in stroji.

Zato predlagam, da se še razmisli o dodatnem zmanjšanju normativa pri delu s tako majhnimi otroci pri delu z orodji in stroji.

Menim pa tudi, da je ocenjevanje izbirnih predmetov nesmiselno. Kjer si odvisen od števila prijavljenih učencev, se zmanjšuje zahtevnost in se dajejo lepe ocene.

8 POROČILO O SPREMLJAVI IZVAJANJA NEOBVEZNEGA IZBIRNEGA PREDMETA UMETNOST

Poročilo o spremljavi izvajanja

NEOBVEZNEGA IZBIRNEGA PREDMETA UMETNOST V 2. VZGOJNO-
IZOBRAŽEVALNEM OBDOBJU OSNOVNE ŠOLE

Poročilo po prvem letu izvajanja za šolsko leto 2014/2015

Nosilki naloge: dr. Fani Nolimal, vodja Oddelka za osnovno šolstvo
dr. Inge Breznik, svetovalka za glasbeno umetnost

Podatke zbrala: dr. Inge Breznik
Podatke obdelal: Tomi Deutsch
Poročilo pripravila: dr. Inge Breznik

Zavod Republike Slovenije za šolstvo, oktober 2015

KAZALO VSEBINE

1. UVOD

- 1.1. Uvedba neobveznega izbirnega predmeta umetnost
- 1.2. Formalni okvir spremljanja pouka

2. METODE RAZISKOVANJA

- 2.1. Podatki o osnovni populaciji
- 2.2. Metode raziskovanja

3. REZULTATI IN INTERPRETACIJA

- 3.1. Splošni podatki o vzorcu
- 3.2. Opredelitev predmeta
- 3.3. Splošni cilji predmeta
- 3.4. Operativni cilji in vsebine
- 3.5. Standardi znanja
- 3.6. Didaktična priporočila
- 3.7. Organizacijski, kadrovski in materialni vidiki

4. ŠTUDIJA PRIMEROV NA IZBRANIH ŠOLAH

5. SKLEPI IN PREDLOGI

Kratice, simboli

- NIP – neobvezni izbirni predmet
- NUM – neobvezni izbirni predmet umetnost
- UN – učni načrt

1. UVOD

1.1. Uvedba neobveznega izbirnega predmeta umetnost

Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o OŠ (ZOSn-I, Ur. list RS 63/2013, 20. a člen) je s šolskim letom 2014/15 popestril drugo vzgojno-izobraževalnem obdobje (od 4. do 6. r.) osnovnošolskega programa z neobveznimi izbirnimi predmeti: drugi tuj jezik, umetnost, računalništvo, šport ter tehnika, za katere učni načrti so bili potrjeni na seji Strokovnega sveta RS za splošno izobraževanje decembra 2013 (učni načrt za NUM na spletni povezavi http://www.zrss.si/pdf/030214104945_un_umetnost_4_do_9r_neobv_ip_6_1_2014.pdf).

Zavod RS za šolstvo – kot predlagatelj učnih načrtov – izvaja spremljavo uvajanja učnih načrtov (v nadaljevanju UN) v letih uvajanja predmetov v šolski sistem.

Iz tabele 1 je razvidno, da se NUM v predmetnik OŠ vključuje z eno uro na teden v 4., 5. ali 6. razredu.

B RAZŠIRJENI PROGRAM									
NEOBVEZNI IZBIRNI PREDMETI	1.r	2.r	3.r	4.r	5.r	6.r	7.r	8.r	9.r
PRVI TUJI JEZIK	2								
DRUGI TUJI JEZIK							2	2	2
DRUGI TUJI JEZIK ali UMETNOST, RAČUNALNIŠTVO, ŠPORT, TEHNIKA				2/1	2/1	2/1			

Tabela 1: Vključenost NIP v predmetnik OŠ, pridobljeno z

http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/podrocje/os/devetletka/predmetnik_i/Pred_14_OS_4_12.pdf

1.2. Formalni okvir spremljanja pouka

Slednje poročilo se omejuje na spremljavo 1. leta uvajanja UN za neobvezni izbirni predmet umetnost (v nadaljevanju NUM).

Metodologijo spremljave z instrumentarijem so oblikovali člani ožje skupine na ZRSS za oblikovanje in spremljavo UN neobveznih izbirnih predmetov (v nadaljevanju NIP): dr. Inge Breznik, Gorazd Fišer, dr. Liljana Kač, Radovan Krajnc, dr. Fani Nolimal, mag. Katica Pevec Semec in Gorazd Sotošek. Spremljavo UN za NUM je v 1. letu spremljave izvajala dr. Inge Breznik.

Spremljava uvajanja UN NIP v šolski sistem bo trajala 3 leta in je skladna z 22. členom prehodnih in končnih določb ZOSn-I (Ur. list RS 63/2013), ki predvideva postopno uvajanje pouka NIP, in sicer:

- 1. leto spremljave v š.l. 2014/15 za učence 4.r.,
- 2. leto spremljave v š.l. 2015/16 za učence 5.r. ter
- 3. leto spremljave v š.l. 2016/17 za učence 6.r.

Cilj spremljave vseh NIP v 2. VI obdobju je zagotavljanje višjega nivoja izbirnosti na šolah. Cilji predmeta NUM pa so osredotočeni na izvedbeno raven oz. na učinkovitost/kakovost izvedbe UN NUM.

Št.	Cilji	Kriteriji
1.	Presoja realizacije in razumevanje ciljev ter standardov znanja v UN.	• mnenje učiteljev, • javna predstavitev del, učenčev portfolio, • učni uspeh učencev, • analiza učiteljevih dokumentov (letna priprava učitelja, učiteljeva priprava na učno uro s hospitacijo).
2.	Presoja ustreznosti organizacije pouka, učnih metod, oblik in sredstev pri izvajanju pouka NUM.	• zadovoljstvo in mnenje učencev, • zadovoljstvo in mnenje učiteljev, • ustrezna uporaba učnih metod, oblik in sredstev pri izvajanju pouka, • analiza učiteljevih dokumentov (letna priprava učitelja, učiteljeva priprava na učno uro s hospitacijo).

4. METODE RAZISKOVANJA

2.1. Podatki o osnovni populaciji

V 1. letu spremljave NUM so bili v proces spremljanja vključeni učitelji oz. izvajalci predmeta NUM (v nadaljevanju učitelji NUM) in učenci tistih razredov, kjer je bila opravljena spremljava pouka. Spremljava je vključevala naslednji instrumentarij:

- spletni anketni vprašalnik za učitelje NUM (posredovan prek e-pošte) na vse šole, kjer so v š.l. 2014/15 izvajali NUM (fUči=27),
- anketni vprašalnik za učence razredov, kjer je bila opravljena spremljava pouka (fUče=94),
- intervju z učitelji NUM, kjer je bila opravljena spremljava pouka (fHos=8),
- analiza učiteljeve pedagoške dokumentacije (letne priprave učitelja, učiteljeve priprave na učne ure s hospitacijo, kriteriji preverjanja in ocenjevanja znanja, pripravljena gradiva za učence, učenčev portfolio, učenčevi izdelki, javne uprizoritve del), kjer je bila opravljena spremljava pouka.

Predmet NUM se je v š.l. 2014/15 izvajal v 4. razredih na 71 slovenskih OŠ, v katerega je bilo vključenih 1009 učencev (uradna statistika MIZŠ za š.l. 2014/15).² Na te šole se je poslala prošnja po reševanju spletnega vprašalnika za učitelje NUM.

² Tuj jezik (Nemščina, Italijan ščina, Angleščina in Francoščina) kot prvo ponujena izbira NIP za 4. r. bil izvajan na 331 OŠ, šport na 221 OŠ, računalništvo na 149 OŠ in tehnika na 104 OŠ. Umetnost je bil po številu izvedbe na zadnjem mestu izbora NIP v 2. VIO.

2.2. Metode raziskovanja

Cilje spremljave se je presojalo s spodaj opisano metodologijo.

1. cilj: Presoja realizacije in razumevanja ciljev ter standardov znanja v UN NUM.

Realizacija in razumevanje ciljev ter standardov znanja v UN NUM se je ugotavljala z metodo opazovanja javne predstavitve del (npr. predstave, nastopa) in učenčevih izdelkov v portfoliu, z metodo opazovanja neposredne izvedbe pouka, z metodo analize vprašalnikov (za učitelje in učence) in intervjuja z učitelji ter z metodo analize dokumentov (letna priprava učitelja, učiteljeva priprava na učno uro s hospitacijo).

2. cilj: Presoja ustreznosti organizacije pouka, učnih metod, oblik in sredstev pri izvajanju pouk NUM.

Pri presoji uporabe ustreznih učnih metod, oblik in sredstev pri izvajanju pouka NUM je bila uporabljena metoda analize vprašalnikov (za učence in učitelje) in intervjuja z učitelji, metoda analize dokumentov (letna priprava učitelja, učiteljeva priprava na učno uro s hospitacijo) ter metoda opazovanja neposredne izvedbe pouka. Pri slednjem se je opazovala metodična (učne oblike in metode dela), didaktična (učne pristope) in organizacijska (učna sredstva) stran pouka.

Za presoj obeh ciljev so bile opravljene spremljave 5 javnih predstavitev del ter spremljave 3 učnih ur neposrednega pouka.

V raziskavi je uporabljena deskriptivna metoda empiričnega pedagoškega raziskovanja. Z obdelavo podatkov so bile izračunane frekvence (f in $f\%$) in povprečne ocene ($\bar{x}$).

5. REZULTATI IN INTERPRETACIJA

5.1. Splošni podatki o vzorcu

Rešenih je bilo **27 spletnih anketnih vprašalnikov za učitelje** ($f_{U\check{c}i}=27$; 89% žensk, 11% moških), od katerih je bilo 37% učiteljev razrednega pouka, 37% učiteljev likovne umetnosti, 26% učiteljev ostalih predmetov (glasbena umetnost, šport, slovenščina, biologija, vzgojitelj). Več kot polovica teh učiteljev (52%) ima daljšo delovno dobo (od 16 do 30 let) ter skoraj polovica le-teh (40, 7%) pridobljen naziv svetovalca. Raziskava je pokazala, da se za izvedbo NUM odločajo učitelji z izkušnjami, znanjem in več-letno prakso.

UN NUM obsega uresničevanje otrokove umetniške izraznosti na osmih umetniških področjih: film, folklorna dejavnost, glasbena ustvarjalnost, gledališka dejavnosti, likovna ustvarjalnost, literarna ustvarjalnost, ples, šolske produkcije, proslave, dogodki. Ker se v enem letu učitelj posveti samo enemu področju, je bilo v spremljavo neposrednega pouka zajeto večje število šol

s ciljem slediti uresničevanju UN na vsakem od naštetih umetniških področij. Tako je **neposredna spremljava pouka NUM potekala v 8-ih 4. r. na 8-ih osnovnih šolah** (fHos=8) iz mariborskega okoliša v razmerju umetniških področij kot kaže tabela 1.³

Na šolah, kjer se je spremljal neposreden pouk, je na anketne vprašalnike odgovorilo 94 otrok (fUče=94), od tega 77,7% deklic in 22,3% dečkov.

UMETNIŠKO PODROČJE V UN	Šole, kjer smo opravili spremljavo s hospitacijo (fHos=8)	Podatki iz e- vprašalnikov za učitelje (fUči=27)
film	/	1
folklorna dejavnost	OŠ Maksa Durjave Maribor	1
glasbena ustvarjalnost	OŠ Prežihovega Voranca Maribor	3
gledališka dejavnosti	OŠ Martina Konšaka Maribor	6
likovna ustvarjalnost	OŠ Bojana Iliča Maribor OŠ Draga Kobala Maribor OŠ Malečnik	10
literarna ustvarjalnost	/	1
ples	OŠ Leona Štuklja Maribor	1
šolske produkcije, proslave, dogodki	OŠ Angela Besednjaka Maribor	4

Tabela 2: Statistika šol, ki so izvajale NUM na posameznem umetniškem področju UN v okviru spremljave s hospitacijo in e-vprašalnikov

Tabela 2 prikazuje, da je izbor področja likovne ustvarjalnosti najpogosteje izbrano področje v okviru izvedbe NUM.

5.2. Opredelitev predmeta

Rezultati obdelave podatkov rešenih e-vprašalnikov za učitelje (fUči=27) so potrdili, da je opredelitev predmeta jasna in razumljiva (96,3% odgovorov z da).

5.3. Splošni cilji predmeta

Rezultati obdelave podatkov rešenih e-vprašalnikov za učitelje (fUči=27) so potrdili, da so splošni cilji v UN razumljivi (100% odgovorov z da) in uresničljivi (92,6% odgovorov z da) ter da so v splošnih ciljih opredeljena ustrezna znanja in veščine (96,3% odgovorov z da).

5.4. Operativni cilji in vsebine

³ Ni bilo ustvarjenih potnih stroškov, ker je bila spremljala javne predstavitve del ali pouka izvedena v kraju bivanja/službovanja svetovalke.

Iz podatkov intervjujev z učitelji, kjer je bila opravljena spremljava pouka z hospitacijo ($f_{Hos}=8$) je mogoče sklepati, da je bila večina operativnih ciljev na podlagi UN uspešno realiziranih. Kjer pa niso bili realizirani, je bil naveden vzrok: pomanjkanje časa.

5.5. Standardi znanja

Rezultati obdelave podatkov rešenih e-vprašalnikov za učitelje ($f_{Uči}=27$) so potrdili, da so standardi znanja v UN razumljivi (100% odgovorov z da) in uresničljivi (92,6% odgovorov z da).

Uresničljivost standardov znanj se odseva tudi v učnih dosežkih učencev. Rezultati obdelave rešenih vprašalnikov za učence ($f_{Uče}=94$) so pokazali, da ima 91,5% otrok pri predmetu NUM oceno 5. Vsi otroci so zadovoljni s svojimi ocenami (100% odgovorov z da).

Učitelji ($f_{Uči}=27$) največkrat preverjajo in ocenjujejo ustvarjalnost in produkcije/nastope (oboje $f\%=85,2$), spretnost, natančnost izvedbe, uporabe tehnologije, pripomočkov ($f\%=77,8$) in konkretne izdelke učencev ($f\%=59,3$).

Učiteljevo razumevanje splošnih in operativnih ciljev ter standardov znanj UN je vidno tudi iz analize letnih priprav učiteljev ($f_{Hos}=8$), pri katerih je bila opravljena spremljava s hospitacijo in iz učiteljevih priprav na učno uro s hospitacijo. Vse letne priprave vsebujejo operacionalizacijo ciljev z vsebinami in dejavnostmi po tematskih sklopih ter kriterije za preverjanje in ocenjevanja znanja.

Učiteljevo razumevanje ciljev in standardov znanj je bilo vidno tudi na izvedbeni ravni ($f_{Hos}=8$), in sicer pri opazovanju treh neposrednih izvedb pouka (z vidnimi izdelki učencev v učenčevem portfoliju) ter pri spremljavi petih javnih predstavitev del.

V intervjujih so učitelji ($f_{Hos}=8$) izpostavili dobro zasnovane UN, ki dopuščajo učitelju proste roke in avtonomijo pri izbiri vsebin ter prilagajanju le-te sposobnostim, spretnostim in predznanju otrok.

5.6. Didaktična priporočila

Rezultati obdelave podatkov rešenih e-vprašalnikov za učitelje ($f_{Uči}=27$) so potrdili, da so predlagani pristopi in priporočila za uresničevanje ciljev predmeta v UN ustrezni (92,6% odgovorov z da).

Najpogostejše uporabljene dejavnosti pri pouku NUM so: dramatizacija in igra vlog ($f=16$), improvizacija ($f=7$), likovno ustvarjanje ($f=6$), gibalno-plesna dejavnost ($f=4$), priprava nastopa ($f=4$), eksperimentiranje ($f=3$), izkustveno učenje ($f=2$).

V povprečju največkrat sta uporabljeni obliki dela individualno delo ($\bar{x}=3,00$) in delo v manjših skupinah ($\bar{x}=2,85$).

Učitelji svoje delov povprečju največkrat diferencirajo pri tempu dela ($\bar{x}=2,96$), količini pomoči učencu ($\bar{x}=2,89$), učnih oblikah ($\bar{x}=2,85$) ter preverjanju in ocenjevanju znanja in izdelkih učencev (oboje $\bar{x}=2,74$).

Najpogostejše uporabljena učna gradiva in viri znanja so gradiva iz seminarjev, splet, knjige, slikovni material in učni načrt.

Pri pouku se v 96,3% uporablja IKT tehnologijo (npr. CD-predvajalnik, računalnik s projekcijo, interaktivna tabla,) za dejavnosti spoznavanja ($f\%=81,5$) in iskanja informacij ($f\%=66,7$), demonstracije ($f\%=37,0$) in snemanja ($f\%=33,3$).

Oblike in metode dela ter učiteljev odnosni vidik poučevanja je viden tudi v zadovoljstvu otrok pri pouku NUM. Rezultati obdelave podatkov rešenih vprašalnikov za učence ($fUče=94$) so pokazali, da so učenci izbrali predmet NUM zaradi zanimive vsebine predmeta ($f\%=78,7$) oz. ker jim je predmet zanimiv ($f=8$), zabaven ($f=7$), ker ustvarjajo ($f=5$), nastopajo ($f=4$).

Učenci radi obiskujejo pouk pri predmetu NUM ($f\%=100$), ker jim je vseč vsebina in način dela ($f\%=87,2$) ter nastopanje ($f\%=61,7$). Učenci menijo, da se ure NUM razlikujejo od rednih ur GUM ($f\%=95,7$), ker sami ustvarjajo ($f=8$), ker delajo drugače ($f=6$), ker je sproščeno, zanimivo ($f=2$) in se zabavajo ($f=2$).

Učitelji so v intervjujih ($fHos=8$) izrazili zadovoljstvo s poučevanjem NUM ter izpostavili pozitivne izkušnje, ker delajo z motiviranimi otroki.

5.7. Organizacijski, kadrovski in materialni vidiki

Rezultati obdelave podatkov rešenih e-vprašalnikov za učitelje ($fUči=27$) so potrdili, da je predmet NUM primerno umeščen v predmetnik OŠ (100% odgovorov z da).

Izvaja se v obliki 1 ure/tedensko ($f\%=66,7$), skozi vso šolsko leto ($f\%=59,3$), po urniku kot zadnje šolske ure ($f\%=77,8$) v učilnicah ($f\%=92,6$).

Učitelji menijo, da imajo za poučevanje tega predmeta dovolj znanja ($f\%=81,5$) ter da se strinjajo z zapisom o znanjih izvajalcev v UN ($f\%=85,2$).

ŠTUDIJA PRIMEROV NA IZBRANIH ŠOLAH

V spremljavi je bilo videnih 5 javnih predstavitev del ter 3 učne ure neposrednega pouka.

c.1 Na OŠ Maksa Durjave Maribor so prikazali javno predstavitev dela iz področja folklorne dejavnosti v okviru zaključne šolske prireditve. Folklorni nastop je bil dobro pripravljen z razgibano plesno koreografijo, primerno razvojni specifikami otrok, natančnimi plesnimi koraki in lepimi kostumi. Nastop je vseboval vse elemente folklorne dejavnosti: prikaz ljudskih plesov, ljudskega petja in ljudskega običaja.

c.2 Na OŠ Prežihovega Voranca Maribor so presenetili z odlično javno predstavitvijo dela za starše otrok iz področja glasbene ustvarjalnosti, in sicer glasbeno pravljičico J. Bitenca *Slonček Jakonček*. Dodana vrednost te predstave je bila ta, da je učiteljica otroke naučila natančno zapeti pesmi ob zvočni matrici, otroci pa so sami ustvarili besedilo za vmesni govorni del, plesno koreografijo, sceno in poslikave obrazov otrok z živalskimi motivi. Brezhibna odrska postavitev igralcev, scene, obvladovanja odrskega prostora in orientacije ter samostojnosti otrok.

c.3 Na OŠ Martina Konšaka Maribor je bila videna javna uprizoritev dela iz področja gledališke dejavnosti. V avli šole se je odvila dramska predstava J. Remškarja *Mulci proti dr. Zlobi*. Otroci so bili na odru dokaj nesproščeni, režija je bila bolj statična, ne dovolj razgibana, temelječa na dialogih in manj na dramskem dogajanju, akciji. Igra je bila časovno predolga in vsebinsko prezahtevna za starost otrok 4. razreda.

c.4 Na OŠ Angela Besednjaka Maribor so v okviru državnega tekmovanja iz znanja Vesele šole prikazali javno uprizoritev dela iz področja UN NUM šolske produkcije/proslave/dogodki gledališko igro *Raznolikost nas bogati* (po motivih pravljice Žabec in tujec avtorja M. Velthuijsa). Igra je bila vsebinsko primerna za to starost otrok. Otroci so uživali v dramski interpretaciji.

c.5 Na OŠ Draga Kobala Maribor je v okviru likovne ustvarjalnosti nastala razstava izdelkov uporabne umetnosti, kjer so stare mize, stole, lončke likovno preuredili, predizajnirali in jim dali drugačen pomen, drugačno obliko in funkcijo. Nastalo je veliko inovativnih, estetskih izdelkov.

c.6 Na OŠ Bojana Iliča Maribor so izvedli učno uro s hospitacijo iz področja likovne ustvarjalnosti. V uri so prikazali usvajanje likovnega področja grafike, in sicer dela z matrico in odtisom le-te. Otroci so bili zelo aktivni, disciplinirani, samostojni pri delu, učilnico pripravili in pospravili.

c.7 Na OŠ Malečnik likovna ustvarjalnost so pri neposredni učni uri s hospitacijo prikazali prelet dela pri pouku NUM. Videni so bili portfoliji učencev z vsemi inovativnimi izdelki. Učiteljica je v šolskem letu zajela spoznavanje vseh likovnih področij: risanje, slikanje, grafiko, kiparstvo, arhitekturo ter animirani film. Presežek dela je bil viden na področju filma, kjer so otroci sami oblikovali sceno za film, figure iz plastelina, jih premikali in ob tem fotografirali. Fotografije so prenesli v računalniški program za oblikovanje animiranega filma.

c.8 Na OŠ Leona Štuklja Maribor so prikazali učno uro s hospitacijo iz področja plesa. Izvirna in izkušena učiteljica športa je znala spodbujati kreativnost otrok, njihovo samostojno ustvarjanje in kreiranje plesnih kompozicij v parih ali manjših zasedbah. Predhodno jih je ogrela z izvirnimi didaktičnimi grammi z žogo za oblikovanje ritma skupine.

Opisani primeri dobre prakse so bili v avgustu 2015 predstavljeni na izobraževanju učiteljev NUM in služijo kot izhodišče za nadaljnji razvoj in spodbudo dela na tem področju.

6. SKLEPI IN PREDLOG

Ugotovitve spremljave kažejo, da:

- je opredelitev predmeta v UN jasna in razumljiva,
- so splošni cilji v UN razumljivi in uresničljivi ter da so v splošnih ciljih opredeljena ustrezna znanja in veščine,
- je bila večina operativnih ciljev na podlagi UN uspešno realiziranih,
- so standardi znanja v UN razumljivi in uresničljivi,
- vsi učenci z ocenami 5 dosegajo standarde znanj,
- so predlagani pristopi in priporočila za uresničevanje ciljev predmeta v UN ustrezni,
- so najpogostejše uporabljene dejavnosti dramatizacija in igra vlog, improvizacija in ustvarjanje,
- sta največkrat uporabljeni obliki dela individualno delo in delo v manjših skupinah,
- učitelji delo diferencirajo pri tempu učenčevega dela, količini pomoči učencu, učnih oblikah ter preverjanju in ocenjevanju znanja in izdelkih učencev,
- učenci radi obiskujejo pouk NUM in so motivirani za delo,
- je predmet NUM primerno umeščen v predmetnik OŠ in
- se NUM izvaja 1uro/tedensko, skozi vso šolsko leto, v šolskih učilnicah, po urniku v zadnjih šolskih urah.

Oblikovan je bil **en predlog, da se pri opredelitvi predmeta jasneje oz. enoznačno zapiše, da učitelj v enem šolskem letu pri predmetu NUM obravnava samo eno umetniško področje.**

9 PRILOGE - VPRAŠALNIKI O IZVAJANJU NEOBVEZNIH IZBIRNIH PREDMETOV

VPRAŠALNIK ZA UČITELJE
o pouku drugega tujega jezika kot NIP v 4. in 7. razredu OŠ (2014/15)

Spoštovana učiteljica, spoštovani učitelj,

pred vami je vprašalnik o učenju in poučevanju drugega tujega jezika kot neobveznega predmeta v osnovni šoli v tem šolskem letu. Vprašalnik je del spremljave postopnega uvajanja drugega tujega jezika kot neobveznega predmeta v osnovno šolo, ki ga izvaja Zavod RS za šolstvo. Vaši odgovori nam bodo v pomoč pri iskanju boljših organizacijskih in didaktičnih rešitev pri izvajanju pouka **drugega tujega jezika kot neobveznega izbirnega predmeta** (v nadaljevanju 2TJ kot NIP).

1. SPLOŠNI PODATKI O UČITELJU

- 1.1** Naziv šole, v kateri poučujete: _____
- 1.2** Občina, kjer deluje šola: _____
- 1.3** Vaša smer izobrazbe: (izberite formalno smer in morebitno dodatno kvalifikacijo) (možnih je več odgovorov):

Smer izobrazbe	Dodatna kvalifikacija
a. profesor angleščine	- dodatni študijski program za poučevanje angleščine na zgodnji stopnji
b. profesor francoščine	- dodatni študijski program za poučevanje nemščine na zgodnji stopnji
c. profesor hrvaščine	
d. profesor italijanščine	
e. profesor madžarščine	
f. profesor nemščine	
g. profesor razrednega pouka	
h. drugo:	

1.4 Izbrani drugi tuji jezik:

Kot NIP v šolskem letu 2014/2015 poučujem (označite jezik in razred – možnih je več odgovorov):

a. angleščino	v 4. razredu	v 7. razredu
b. francoščino	v 4. razredu	v 7. razredu
c. hrvaščino	v 4. razredu	v 7. razredu
d. italijanščino	v 4. razredu	v 7. razredu
e. madžarščino	v 4. razredu	v 7. razredu
f. nemščino	v 4. razredu	v 7. razredu

1.5 Število skupin, v katerih poučujete NIP:

- a. ena skupina
- b. dve skupini
- c. tri skupine
- d. več kot 3 skupine

1.6 Vaše delovne izkušnje s poučevanjem drugega tujega jezika v letih:

- a. do 5 let
- b. od 6 do 10 let
- c. od 11 do 15 let
- d. od 16 do 20 let
- e. od 21 do 30 let
- f. več kot 31 let _____

1.7 Vaš naziv (po Pravilnik o napredovanju):

- a. brez naziva
- b. mentor

- c. svetovalec
- d. svetnik

2. OPREDELITEV PREDMETA

2.1 S pomočjo štiristopenjske lestvice ocenite, v kolikšni meri se strinjate z opredelitvijo drugega tujega jezika kot NIP v učnem načrtu:

	sploh se ne strinjam	se ne strinjam	se strinjam	popolnoma se strinjam
Uvedba 2TJ NIP daje vsem učencem v Sloveniji možnost učenja drugega tujega jezika v okviru formalnega osnovnošolskega izobraževanja in tako zagotavlja socialno pravičnejšo družbo.	1	2	3	4
Pouk 2TJ NIP ob upoštevanju učenčevega miselnega, socialnega razvoja in čustvovanja nadgrajuje komunikacijski pristop v dejavnostno in zmožnostno naravnani pristop k učenju in poučevanju.	1	2	3	4
Pouk 2TJ kot NIP sledi sodobnim didaktično-metodičnim usmeritvam ter uvaja osmišljene in uporabne učne vsebine (npr. v okviru medpredmetnih povezav).	1	2	3	4
2TJ kot NIP ima drugačno vlogo kot prvi tuji jezik: pri tem jeziku je večji poudarek na sporazumevalnih in učnih strategijah ter medjezikovni in medkulturni ozaveščenosti.	1	2	3	4
Je prispevek k večjezičnosti in večkulturnosti tako v lastnem okolju kot v Evropi in zunaj nje.	1	2	3	4

2.2 Ali je umestitev predmeta v osnovnošolski predmetnik primerna? ☐ Da ☐ Ne

Če "ne", kaj bi spremenili?

3. SPLOŠNI CILJI PREDMETA

3.1 S pomočjo štiristopenjske lestvice ocenite, v kolikšni meri se strinjate z opredelitvijo splošnih ciljev.

	sploh se ne strinjam	se ne strinjam	se strinjam	popolnoma se strinjam
Učenec se usposablja za osnovno sporazumevanje s tujimi govorniki v vsakdanjih okoliščinah.	1	2	3	4
Učenec se usposablja za uporabo tega jezika pri pridobivanju podatkov iz različnih virov.	1	2	3	4
Učenec razvija sporazumevalno jezikovno zmožnost v drugem tujem jeziku, kot jo opredeljuje Skupni evropski jezikovni okvir.	1	2	3	4
Učenec v okviru pouka 2TJ kot NIP razvija medkulturno zmožnost in druge kompetence vseživljenjskega učenja.	1	2	3	4
Razvijanje jezikovne zmožnosti (slovnica in besedišče) je le ena od sestavin pouka.				

3.2 Ali so splošni cilji v učnem načrtu razumljivi?

☐ Da ☐ Ne

Če "ne", kaj je nerazumljivo oz. kako bi vi to zapisali?

3.3 Ali je obseg splošnih ciljev v učnem načrtu uresničljiv?

☐ Da ☐ Ne

Če "ne", kaj bi spremenili, dodali ali izločili?

4. OPERATIVNI CILJI IN VSEBINE

4.1 Operativni cilji

S pomočjo štiristopenjske lestvice ocenite, kako pogosto so učenci pri pouku drugega tujega jezika izvajali določeno jezikovno sporazumevalno dejavnost kot operativne cilje.

	nikoli	občasno	pogosto	vedno
Sprejemniško slušno dejavnost	1	2	3	4
Sprejemniško bralno dejavnost	1	2	3	4
Interakcijsko dejavnost	1	2	3	4
Tvorbno govorno dejavnost	1	2	3	4
Tvorbno pisno dejavnost	1	2	3	4
Dejavnost v okviru izbirnih ciljev (UN, stran 7)	1	2	3	4

4.2 Uresničitev ciljev

S pomočjo štiristopenjske lestvice ocenite, v kolikšni meri so učenci pri pouku drugega tujega jezika uresnili cilje glede na izbrano sporazumevalno dejavnost (UN, stran 9).

	niso uresnili	delno uresnili	večinoma uresnili	popolnoma uresnili
POSLUŠANJE : Učenci razumejo najbolj pogosta navodila pri pouku, zelo preprost opis osebe (ime, starost), opis predmetov (npr. v učilnici) in kratka sporočila (npr. voščilo, pozdrav, preprosta vprašanja)	1	2	3	4
BRANJE: Učenci razumejo pogosta poimenovanja (npr. šolski predmeti, dnevi v tednu) in navodila pri pouku ter kratke opise slik. Znaajo poiskati določeno informacijo (npr. urnih šolskih dejavnosti).	1	2	3	4
SPORAZUMEVANJE/INTERAKCIJA: Učenci v pogovoru pozdravijo in odzdravijo ter se zahvalijo, črkujejo svoje ime in naslov. Odgovarjajo na vprašanja (npr. koliko je ura, kam so namenjeni) in postavljajo preprosta vprašanja (npr. kaj rad ješ? Kateri šport ti je všeč?)	1	2	3	4
GOVORJENJE: Učenci deklamirajo (recitirajo), zapojejo izštevanko ali pesem. Na preprost način predstavijo sebe in druge (ime, kraj bivanja, starost, telefonsko številko).	1	2	3	4
PISANJE: Učenci prepišejo preproste besede in kratke povedi. Napišejo seznam (npr. spisek dnevnih dejavnosti)	1	2	3	4

4.3 Operativni učni cilji so razumljivi.

☐ Da ☐ Ne

Če "ne", kateri so nerazumljivi in kaj bi spremenili/zapisali drugače?

4.4 Operativni učni cilji so ravno prav zahtevni.

☐ Da ☐ Ne

Če "ne", zapišite premalo ali preveč zahtevne operativne cilje.

4.5 Tematski učni sklopi

S pomočjo štiristopenjske lestvice ocenite, v kolikšni meri ste pri pouku drugega tujega jezika uspeli uresničiti predvidene tematske učne sklope.

	nisem uresničil	delno uresničil	večinoma uresničil	popolnoma uresničil
Jaz in drugi	1	2	3	4
Moj vsakdan, moja šola	1	2	3	4
Moje okolje, živali	1	2	3	4
Jaz in moj svet, zabava	1	2	3	4
Praznovanja	1	2	3	4
Stiki med kulturami, medkulturni vidik	1	2	3	4
Drugo (napišite kaj):	1	2	3	4

4.6 Vsebine so primerne (obseg, težavnost). ☐ Da ☐ Ne

Če »ne«, katere so neprimerne in katere bi dodali?

5. STANDARDI ZNANJA

5.1 Doseganje standardov znanja

S pomočjo štiristopenjske lestvice ocenite, v kolikšni meri so učenci dosegli standarde znanja drugega tujega jezika (raven A1) (UN, stran 16)

	niso dosegli	delno dosegli	večinoma dosegli	popolnoma dosegli
POSLUŠANJE: Učenci pri počasnem in razločnem govorjenem besedilu razumejo posamezne pogosto rabljene besede in najosnovnejše besedne zveze, ki se nanašajo nanje, na njihovo družino in neposredno življenjsko okolje	1	2	3	4
BRANJE: Učenci razumejo pomen posameznih pogosto rabljenih poimenovanj, besednih zvez in preprostih povedi.	1	2	3	4
SPORAZUMEVANJE/INTERAKCIJA: Učenci se lahko preprosto sporazumevajo, če je sogovornik pripravljen svoje izjave ponoviti počasneje ali jih pojasniti in če jim je pripravljen pomagati pri izražanju misli. Znajo postavljati vprašanja, ki se nanašajo na trenutne potrebe ali splošne teme, in odgovarjati nanje.	1	2	3	4
GOVORJENJE: Učenci znajo uporabljati preproste besedne zveze in povedi, s katerimi opišejo svoj kraj in ljudi, ki jih poznajo.	1	2	3	4
PISANJE: Učenci znajo pisati kratka, preprosta sporočila in razglednice, na primer s počitniškimi pozdravi. Izpolnjevati znajo obrazce, ki zahtevajo osebne podatke.	1	2	3	4

5.2 Ali so standardi znanja razumljivi? ☐ Da ☐ Ne

Če "ne", katere bi spremenili?

5.3. Ali so standardi znanja uresničljivi? ☐ Da ☐ Ne

Če "ne", kaj bi spremenili?

6. DIDAKTIČNA PRIPOROČILA

6.1 Didaktični pristopi

S pomočjo štiristopenjske lestvice ocenite, kako pogosto pri pouku drugega tujega jezika vključujete naslednje elemente:

	nikoli	občasno	pogosto	vedno
Komunikacijski pristop	1	2	3	4
Na učenca osredinjeno učenje in poučevanje	1	2	3	4
Večjezični pristop (aktiviram učenčevo znanje in učenje drugih jezikov)	1	2	3	4
Medkulturno učenje in poučevanje	1	2	3	4
Veččutno učenje (hkratno vključevanje različnih čutil)	1	2	3	4
Avtentične naloge (realna komunikacijska situacija, npr. medkulturna izmenjava, ekskurzija v tujino ipd)	1	2	3	4
Celostno učenje (medpredmetno povezujem vsebine iz drugih šolskih predmetov)	1	2	3	4
Uporabljam lastna učna gradiva.	1	2	3	4
Uporabljam konkretne didaktične pripomočke (lutke, žogice, igre, šampiljke, škatle, ...)	1	2	3	4
Uporabljam že izdelana in izdana učna gradiva (učbeniki, delovni zvezki, didaktično gradivo)	1	2	3	4
V razredni komunikaciji z učenci govorim v drugem tujem jeziku (pozdravi, dajanje navodil učencem ipd).	1	2	3	4
Preverjam, če učenci razumejo učno vsebino.	1	2	3	4
Spremljam in dokumentiram učni napredek učencev.	1	2	3	4
Učenci samovrednotijo svoj napredek.	1	2	3	4
Pri spremljanju napredka učencev vključujem tudi starše.	1	2	3	4
Učencem dajem domačo nalogo.	1	2	3	4
Učenci delajo domačo nalogo.	1	2	3	4

6.2 Uporaba IKT pri učencih

S pomočjo štiristopenjske lestvice ocenite, kako pogosto pri pouku drugega tujega jezika učenci uporabljajo informacijsko komunikacijsko tehnologijo za naslednje namene:

	nikoli	občasno	pogosto	vedno
Za razvijanje sporazumevalne zmožnosti v tujem jeziku (z uporabo spletnih storitev za komuniciranje, kot so npr. e-pošta, socialna omrežja, blogi, spletna telefonija idr.),	1	2	3	4
Za iskanje informacij (na spletnih straneh, v elektronskih slovarjih ipd)	1	2	3	4
Za razvijanje medkulturne zmožnosti (učenci se z glasbo, videoposnetki, podcasti ipd. soočajo z izvirnimi okoliščinami, spoznavajo kulturo, običaje, navade, nebesedno komunikacijo drugih kulturnih skupnosti itd.),	1	2	3	4
Za besedno glasovno in vizualno ustvarjalnost učencev (npr. s pomočjo spletnih aplikacij izdelava stripov, avatarjev, igrice, spletnih strani itd.),	1	2	3	4

Za predstavljanje in objavlanje izdelkov učencev (grafično, slikovno, pisno, zvočno, večpredstavno),	1	2	3	4
Za sodelovalno ustvarjanje znanja (npr. v mrežnih projektih IEARN, E-twinning, mednarodnih šolskih partnerstvih).	1	2	3	4

6.3 Oblike dela

S pomočjo štiristopenjske lestvice ocenite, kako pogosto izvajate izbrane oblike dela?

	nikoli	občasno	pogosto	vedno
Frontalno delo	1	2	3	4
Individualno delo	1	2	3	4
Delo v dvojicah	1	2	3	4
Delo v manjši skupini	1	2	3	4
Projektno delo	1	2	3	4

6.4 Diferenciacija

S pomočjo štiristopenjske lestvice ocenite, kako pogosto pri pouku drugega tujega jezika diferencirate glede na zmožnosti in druge posebnosti učencev:

	nikoli	občasno	pogosto	vedno
Učne vsebine	1	2	3	4
Učne dejavnosti	1	2	3	4
Učna gradiva	1	2	3	4
Izdelke učencev	1	2	3	4
Učno okolje	1	2	3	4
Strategije poučevanja	1	2	3	4
Tempo	1	2	3	4
Količino pomoči učencu	1	2	3	4
Preverjanje in ocenjevanje	1	2	3	4
Učne oblike (delo v pari, delo v skupini, individualno delo)	1	2	3	4
Domače naloge	1	2	3	4

6.5. Načini ocenjevanja

S pomočjo štiristopenjske lestvice ocenite, kako pogosto pri ocenjevanju znanja drugega tujega jezika uporabljate naslednje načine:

	nikoli	občasno	pogosto	vedno
Ustno ocenjevanje: recitacija, deklamacija, petje pesmi	1	2	3	4
Ustno: glasno branje besedila	1	2	3	4
Ustno: govorna predstavitev (tudi s prosojnicami, slikami, plakatom, izdelkom, lutko)	1	2	3	4
Ustno: dialog (igra vlog, avtentični dialog, npr. razgovor o prostem času, intervju)	1	2	3	4
Ustno: opis postopka (npr. učenec poda ustna navodila za neko konkretno delo, za izdelavo predmeta)	1	2	3	4

Pisno ocenjevanje: zaprti tipi nalog (izbira med več možnostmi, alternativni tipi (pravilno/napačno), povezovanje slike z besedo itd)	1	2	3	4
Pisno: polodprti tipi nalog (npr. prenašanje podatkov v drugo obliko, pisno poimenovanje stvari, kratki odgovori na vprašanja)	1	2	3	4
Pisno: odprti tip nalog (kratki opisi slikovnih in grafičnih prikazov, oblikovanje besedila po predlogi kot npr. osebna izkaznica, vabilo za rojstnodnevno zabavo itd)	1	2	3	4
Drugo: (dopišite)	1	2	3	4

6.6 Ali imate pri ocenjevanju kakšne zadrege, pomisleke? Če da, jih prosim na kratko opišite.

7. ORGANIZACIJSKI/KADROVSKI IN MATERIALNI VIDIKI IZVAJANJA PREDMETA

7.1 Kako predmet izvajate?

Predmet izvajam praviloma:

- dvakrat po eno uro tedensko
- strnjeno kot blok uri
- Drugače:

7.2 Kako je predmet umeščen v urnik?

- vedno zadnje ure
- vedno prve ure
- različno (prve, zadnje ... ure)

7.3 Prostor

S pomočjo štiristopenjske lestvice ocenite, kako pogosto izvajate pouk v določenem prostoru oz. lokaciji?

	nikoli	občasno	pogosto	vedno
V matični učilnici za 4. razred.	1	2	3	4
V posebni učilnici za tuji jezik.	1	2	3	4
V računalnici.	1	2	3	4
V učilnici za nek drug predmet.	1	2	3	4
V telovadnici.	1	2	3	4
Na šolskem igrišču ali dvorišču.	1	2	3	4
Drugo: (vpišite)	1	2	3	4

7.4 Katera učna gradiva in vire znanja najpogosteje uporabljate? (učbenik, delovnik, spletna učna gradiva – navedite naslove)

7.5 Menite, da bodo letošnji četrtošolci oz. sedmošolci, učenci 2. TJ kot NIP, naslednje leto nadaljevali z učenjem izbranega drugega tujega jezika?

☐ Da ☐ Ne

Zakaj tako menite?

7.6 Menite, da bi se učenci naučili več, če bi bil predmet **obvezen**? ☐ Da ☐ Ne

Zakaj tako menite?

7.7 Primerjava učencev drugega tujega jezika glede na razred

Označite, kaj je po vašem mnenju velja bolj za četrtošolce in kaj bolj za sedmošolce pri pouku
2. TJ

	Velja bolj za učence 4. razreda	Velja bolj za učence 7. razreda	Velja za oboje: učence 4. in za 7. razred	Različno, ne morem se odločiti
Večja motivacija za učenje jezika oz. jezikov.	1	2	3	4
Večja skrb za jezikovno pravilnost.	1	2	3	4
Boljše pomnenje besedišča.	1	2	3	4
Bolj si pomagajo z znanjem drugih jezikov (materinščine, angleščine,...)	1	2	3	4
Radi imajo igralne, gibalne dejavnosti.	1	2	3	4
Uživajo v veččutnem učenju (ko gledajo, poslušajo, se dotikajo, vohajo, okušajo)	1	2	3	4
Več je govorne interakcije v drugem tujem jeziku med učenci.	1	2	3	4
Drugo (dopišite):	1	2	3	4

7.8 Kakšno je vaše **splošno mnenje** o pouku drugega tujega jezika kot neobveznega izbirnega predmeta?

Hvala vam za vaše odgovore in uspešen pouk še naprej vam želimo!

Svetovalke za pouk nemščine, francoščine, italijanščine, hrvaščine in angleščine na Zavodu RS za šolstvo

V aprilu 2015

Priloga 2: Vprašalnik o izvajanju NRA

VPRAŠALNIK ZA UČITELJE

o izvajanju neobveznega izbirnega predmeta (NRA) v 2. VIO obdobju OŠ

Spoštovana učiteljica, učitelj,

Na Zavodu RS za šolstvo spremljamo izvajanje neobveznih izbirnih predmetov v drugem vzgojno-izobraževalnem obdobju osnovne šole. V spremljavi želimo ugotoviti, kako uspešno udejanjate učne načrte (splošne in operativne cilje, predlagane vsebine, didaktična priporočila), odkriti morebitne ovire in skladno s tem zasnovati učinkovito strokovno podporo. Kot učitelja neobveznega izbirnega predmeta računalništvo (v nadaljevanju: NRA) vas prosimo, da vaše mnenje in pridobljene izkušnje delite z nami s tem, da čim bolj objektivno izpolnite vprašalnik, ki je pred vami.

I. SPLOŠNI PODATKI O UČITELJU

- Spol: Ž M
- Stopnja izobrazbe: a. srednja ali višja šola c. magisterij
 b. univerzitetna č. doktorat
- Smer izobrazbe (napišite formalno smer in morebitno dodatno kvalifikacijo):

Smer izobrazbe	Dodatna kvalifikacija
i. učitelj računalništva	a. študijski program izpopolnjevanja iz računalništva in informatike
j. univ. dipl. ing. računalništva	b. drugo_____
k. univ. dipl. ing. matematike	
l. univ. dipl. ing. fizike	
m. univ. dipl. ing. elektrotehnike	
n. drugo	

- Vaše dosedanje delovne izkušnje:
 - a. do 5 let
 - b. od 6 do 10 let
 - c. od 11 do 15 let
 - d. od 16 do 20 let
 - e. od 21 do 30 let
 - f. več kot 31 let
- Vaš naziv (Pravilnik o napredovanju):
 - a. brez naziva
 - b. mentor
 - c. svetovalec
 - č. svetnik

*Sledijo **vprašanja** in **trditve**, ki zadevajo **učni načrt NRA**, zato ga imejte pred seboj.*

Na trditve in vprašanja **odgovorite** za **da/ne** ali **izberete** med ponujenimi odgovori, ki jih po potrebi **dopolnite**. Prosimo vas, da vse negativne odgovore **pojasnite** in **predlagate** izboljšave.

II. OPREDELITEV PREDMETA:

Učni načrt NRA, str. 4

1. Opredelitev predmeta je jasna in razumljiva.

Da

Ne

Če »ne«, pojasnite odgovor?

--

2. Predmet je⁴ primerno umeščen v predmetnik osnovne šole (4. in 5. razred).

Da

Ne

Če »ne«, kam bi ga umestili?

--

III. SPLOŠNI CILJI PREDMETA:

Učni načrt NRA, str. 4

3. Splošni cilji v učnem načrtu so razumljivi.

Da

Ne

Če »ne«, kateri cilj/i je/so nerazumljiv/i? Kaj predlagate?

Nerazumljiv/i splošni cilj/i:	Predlog/i:

4. Splošni cilji v učnem načrtu so uresničljivi.

Da

Ne

Če »ne«, pojasnite zakaj. Izberite med ponujenimi odgovori in jih po potrebi dopolnite (možnih je več odgovorov).

Splošni cilji niso uresničljivi, ker:

- a. je ciljev preveč
- b. so cilji prezahtevni
- c. drugi razlogi (napišite):

--

5. V splošnih ciljih so opredeljena ustrezna znanja in veščine.

Da

Ne

Če »ne«, kaj bi spremenili, dodali ali izločili?

--

⁴ Glede na starost učencev, njihove razvojno-psihološke značilnosti in tedenske obremenitve.

6. Katere operativne cilje (UN NRA, str. 5) ste razvijali v tem šolskem letu in kako uspešno ste jih realizirali?

Navedite jih in za slehernega označite uspešnost realizacije (en odgovor).

Operativni cilji:	Uspešnost realizacije:
1.	a. v celoti b. deloma c. nismo uspeli
2.	a. v celoti b. deloma c. nismo uspeli
3.	a. v celoti b. deloma c. nismo uspeli
4.	a. v celoti b. deloma c. nismo uspeli
...	d.

Če ste pri katerem od ciljev izbrali odgovor b. ali c., pojasnite razloge:

--

7. Standardi znanja so razumljivi.

Da

Ne

Če »ne«, kateri je/so nerazumljivi in bi jih spremenili/zapisali drugače?

Nerazumljiv/i standard/i znanja:	Predlog/i:

8. Standardi znanja so uresničljivi.

Da

Ne

Če »ne«, kateri so neuresničljivi in pojasnite, zakaj. Izberite med ponujenimi odgovori in jih po potrebi dopolnite (možnih je več odgovorov).

Neuresničljivi standardi znanja:	Razlogi:
	a. Standardov je preveč b. Standardi so nerazumljivi c. Standardi so preveč zahtevni (učenci ne morejo razviti zapisana znanja in spretnosti) d. Drugi razlogi (napišite):

9. Predlagani pristopi in priporočila za uresničevanje ciljev predmeta so ustrezni.

Da

Ne

Če »ne«, kaj predlagate?

Predlogi:

--

10. Katere učne dejavnosti najpogosteje načrtujete in pri pouku izvajate?

Prosimo naštejite vsaj štiri:

1. ...
2. ...
3. ...
4. ...

11. Na štiristopenjski lestvici označite, kako pogosto pri pouku izvajate navedene oblike dela:

	nikoli	občasno	pogosto	vedno
Frontalno delo	1	2	3	4
Individualno delo	1	2	3	4
Delo v dvojicah	1	2	3	4
Delo v manjših skupinah	1	2	3	4

12. Na štiristopenjski lestvici označite, kako pogosto pri pouku diferencirate:

	nikoli	občasno	pogosto	vedno
Učne vsebine	1	2	3	4
Učne dejavnosti	1	2	3	4
Učna gradiva	1	2	3	4
Izdelke učencev (način, čas ... predstavitev)	1	2	3	4
Učno okolje (večja/manjša zahtevnost ...)	1	2	3	4
Strategije poučevanja (samostojno/vodeno učenje ...)	1	2	3	4
Tempo	1	2	3	4
Količino pomoči učencu	1	2	3	4
Preverjanje in ocenjevanje (način/čas predstavitev)	1	2	3	4
Učne oblike (delo v parih, delo v skupini, individualno delo)	1	2	3	4
Domače naloge (količina, zahtevnost, obvezno/izbirno ...)	1	2	3	4

Morebitni komentarji/pojasnila:

13. Kaj preverjate in ocenjujete (načini preverjanja in ocenjevanja)?

Izberite med ponujenimi odgovori in jih po potrebi dopolnite (možnih je več odgovorov).

Ocenjujem:

- a. pisne in ustne odgovore
- b. kviz
- c. projekt
- d. drugo:

14. Kako predmet izvajate?

Izberete **dva** odgovora – enega med a. in b. in enega med c. in d.
Če izvajate drugače, pojasnite, kako.

- a. Strnjeno, zgolj v prvem ali drugem polletju
- b. Skozi vse šolsko leto
- c. Dvakrat po eno uro tedensko
- d. Strnjeno kot blok uro
- e. Drugače (napišite):

15. Kako je predmet umeščen v urnik?

Izberite odgovor.

- d. Vedno zadnje ure
- e. Vedno prve ure
- f. Prve in zadnje ure
- g. Različno (kot ostali predmeti)

16. Koliko učencev obiskuje pouk v eni skupini?

Izberite odgovor in dapišite število učencev.

- a. _____, manj kot je v učilnici računalnikov
- b. _____, enako kot je v učilnici računalnikov
- c. _____, več kot je v učilnici računalnikov

17. Kako preverjate znanje učencev, če dva učenca uporabljata en (isti) računalnik?

Opišite:

--

18. S katerimi izzivi se še soočate pri pouku?

Navedite jih:

--

19. Kje izvajate pouk NRA?

Izberite med ponujenima odgovoroma in ju po potrebi dopolnite (možnih je več odgovorov).

- a. V računalniški učilnici
- b. V navadni učilnici, kjer imamo prenosne računalnike
- c. Drugje:

20. Kaj uporabljate pri pouku?

Izberite med ponujenimi odgovori (možnih je več odgovorov).

- a. Naloge iz spletne učilnice NIP4 (ki je bila predstavljena na izobraževanju v avgustu)
- b. Naloge, ki jih pripravljate sami
- c. Naloge iz drugih virov, ki so namenjeni učenju računalništva

21. Ali menite, da so zapisana znanja izvajalca v poglavju 6 v učnem načrtu ustrezna? Da

Ne

Če »ne«, kaj predlagate?

Predlogi:

22. Ali bi o predmetu želeli sporočiti še kaj?

Zapišite:

Hvala za sodelovanje,

Radovan Krajnc,
svetovalec za računalništvo in informatiko,
Zavod RS za šolstvo

Priloga 3: Vprašalnik o izvajanju NŠP

VPRAŠALNIK ZA UČITELJE
o izvajanju neobveznega izbirnega predmeta šport (NŠP) v 2. VIO obdobju OŠ

Spoštovana učiteljica, učitelj,

Na Zavodu RS za šolstvo spremljamo izvajanje neobveznih izbirnih predmetov v drugem vzgojno-izobraževalnem obdobju osnovne šole. V spremljavi želimo ugotoviti, kako uspešno udejanjate učne načrte (splošne in operativne cilje, predlagane vsebine, didaktična priporočila), odkriti morebitne ovire in skladno s tem zasnovati učinkovito strokovno podporo. Kot učitelja neobveznega izbirnega predmeta šport (v nadaljevanju: NŠP) vas prosimo, da vaše mnenje in pridobljene izkušnje delite z nami s tem, da čim bolj objektivno izpolnite vprašalnik, ki je pred vami.

I. SPLOŠNI PODATKI

- Spol: Ž M
- Stopnja izobrazbe: a. srednja ali višja c. magisterij
 b. univerzitetna č. doktorat
- Smer izobrazbe (napišite formalno smer in morebitno dodatno kvalifikacijo):

Smer izobrazbe	Dodatna kvalifikacija
o. učitelj/profesor športne vzgoje p. učitelj/profesor razrednega pouka q. drugo (navedite):	

- Vaše dosedanje delovne izkušnje:
 - g. do 5 let
 - h. od 6 do 10 let
 - i. od 11 do 15 let
 - j. od 16 do 20 let
 - k. od 21 do 30 let
 - l. več kot 31 let
- Vaš naziv (Pravilnik o napredovanju):
 - a. brez naziva
 - b. mentor
 - c. svetovalec
 - č. svetnik

Sledijo vprašanja in trditve, ki zadevajo učni načrt NŠP, zato ga imejte pred seboj.

Na trditve in vprašanja **odgovorite** za **da/ne** ali **izberete** med ponujenimi odgovori, ki jih po potrebi tudi **dopolnite**. Prosimo vas, da vse negativne odgovore **pojasnite** in **predlagate** izboljšave.

II. OPREDELITEV PREDMETA: Učni načrt NŠP, str. 4 - 5

1. **Opredelitev predmeta je jasna in razumljiva.** Da Ne

Če »ne«, pojasnite odgovor?

--

2. **Predmet je⁵ primerno umeščen v predmetnik osnovne šole (4. in 5. razred).** Da Ne

Če »ne«, kam bi ga umestili?

--

II. SPLOŠNI CILJI PREDMETA: Učni načrt NŠP, str. 6

3. **Splošni cilji v učnem načrtu so razumljivi.** Da Ne

Če »ne«, kateri cilj/i je/so nerazumljiv/i? Kaj predlagate?

Nerazumljiv/i splošni cilj/i:	Predlog/i:

4. **Splošni cilji v učnem načrtu so uresničljivi.** Da

Ne

Če »ne«, pojasnite zakaj. Izberite med ponujenimi odgovori in jih po potrebi dopolnite (možnih je več odgovorov).

Splošni cilji niso uresničljivi, ker:

- d. je ciljev preveč
- e. so cilji prezahtevni
- f. drugi razlogi (napišite):

--

5. **V splošnih ciljih so opredeljena ustrezna znanja in veščine.** Da Ne

Če »ne«, kaj bi spremenili, dodali ali izločili?

--

⁵ Glede na starost učencev, njihove razvojno-psihološke značilnosti in tedenske obremenitve.

6. Operativni cilji so razumljivi.

Da

Ne

Če »ne«, kateri so nerazumljivi in bi jih spremenili/zapisali drugače?

Nerazumljiv/i operativni cilj/i:	Predlog/i:

7. Obseg operativnih ciljev je primeren.

Da

Ne

Če »ne«, katere bi izpustili?

Operativni cilj/i, ki bi ga/jih izpustili:

8. Operativni cilji so primerno zahtevni.

Da

Ne

Če »ne«, navedite, kateri so preveč zahtevni in zakaj. Izberite med ponujenimi odgovori in jih po potrebi dopolnite (možnih je več odgovorov).

Prezahtevni operativni cilj/i:	Razlog/i:
	a. Učenci nimajo ustreznega gibalnega predznanja. b. Učenci nimajo dovolj razvitih gibalnih sposobnosti. c. Drugo (zapišite):

9. Predlagane vsebine so razumljive.

Da

Ne

Če »ne«, katere so nerazumljive in kaj bi spremenili/zapisali drugače?

Nerazumljiv/a/e vsebin/a/e:	Predlog/i:

10. Predlagane vsebine so primerno zahtevne.

Da

Ne

Če »ne«, navedite, katere so preveč zahtevne in zakaj. Izberite med ponujenimi odgovori in jih po potrebi dopolnite (možnih je več odgovorov).

Preveč zahtevne vsebine:	Razlogi:
	1. Učenci imajo težave pri učenju 2. Učenci nimajo ustreznega predznanja 3. Drugo (zapišite):

11. Katere športne dejavnosti ste v letošnjem letu izbrali iz posameznega sklopa?

Izberite med ponujenimi odgovori (v vsakem sklopu je možnih več odgovorov).

1. sklop: Športne dejavnosti, usmerjene predvsem v razvoj splošne (aerobne) vzdržljivosti

a. Teki

- b. Dejavnosti na snegu
- c. Nordijska hoja in tek
- d. Plavanje in druge dejavnosti v vodi
- e. Aerobika
- f. Kolesarjenje

2. sklop: Športne dejavnosti, usmerjene predvsem v razvoj koordinacije gibanja, ravnotežja, natančnosti in ustvarjalnosti

- a. Ples
- b. Hokejske igre
- c. Igre z loparji
- d. Žogarije
- e. Cirkuske spretnosti
- f. Ravnotežne spretnosti
- g. Zadevanje tarč
- h. Rolanje

3. sklop: Športne dejavnosti, usmerjene predvsem v razvoj različnih pojavnih oblik moči

- a. Akrobatika
- b. Skoki
- c. Plezanja
- d. Borilni športi

Da

Ne

Če »ne«, kateri je/so nerazumljivi in bi jih spremenili/zapisali drugače?

Nerazumljiv/i standard/i znanja:	Predlog/i:

Da

Ne

Če »ne«, kateri so neuresničljivi in pojasnite, zakaj. Izberite med ponujenimi odgovori in jih po potrebi dopolnite (možnih je več odgovorov).

Neuresničljivi standardi znanja:	Razlogi:
	e. Standardov je preveč f. Standardi so nerazumljivi g. Standardi so preveč zahtevni (učenci ne morejo razviti zapisana znanja in spretnosti) h. Drugi razlogi (napišite):

24. Predlagani pristopi in priporočila za uresničevanje ciljev predmeta so ustrezni. Da Ne
Če »ne«, kaj predlagate?

25. Na štiristopenjski lestvici označite, kako pogosto izvajate navedene oblike dela:

	nikoli	občasno	pogosto	vedno
Frontalno delo	1	2	3	4
Individualno delo	1	2	3	4
Delo v dvojicah	1	2	3	4
Delo v manjših skupinah	1	2	3	4

26. Na štiristopenjski lestvici označite, kako pogosto pri pouku diferencirate:

	nikoli	občasno	pogosto	vedno
Učne vsebine (praktične vsebine ...)	1	2	3	4
Učne dejavnosti (športne dejavnosti ...)	1	2	3	4
Učna gradiva (športni, tehnični ... pripomočki ...)	1	2	3	4
Izdelke učencev (način predstavitve ...)	1	2	3	4
Učno okolje (večja/manjša zahtevnost ...)	1	2	3	4
Strategije poučevanja (samostojno/vodeno učenje ...)	1	2	3	4
Tempo	1	2	3	4
Količino pomoči učencu	1	2	3	4
Preverjanje in ocenjevanje (način/čas predstavitve)	1	2	3	4
Učne oblike (delo v parih, delo v skupini, individualno delo)	1	2	3	4

Morebitni komentarji/pojasnila:

27. Kaj preverjate in ocenjujete (načini preverjanja in ocenjevanja)?

Izberite med ponujenimi odgovori (možnih je več odgovorov).

Ocenjujem:

- e. gibalno znanje
- f. teoretično znanje
- g. seminarske naloge, plakate, predstavitve
- h. drugo (napišite):

VI. ORGANIZACIJSKI, MATERIALNI IN KADROVSKI VIDIKI:
--

Učni načrt NŠP

28. Kako predmet izvajate?

*Izberite **dva** odgovora – enega med a. in b. in enega med c. in d.*

Če izvajate drugače, pojasnite, kako.

- f. Strnjeno, zgolj v prvem ali drugem polletju
- g. Skozi vse šolsko leto
- h. Dvakrat po eno uro tedensko
- i. Strnjeno kot blok uro
- j. Drugače (napišite):

29. Kako je predmet umeščen v urnik?

Izberite odgovor.

- h. Vedno zadnje ure
- i. Vedno prve ure
- j. Prve in zadnje ure
- k. Različno (kot ostali predmeti)

30. Kje predmet izvajate?

Izberite med ponujenimi odgovori (možnih je več odgovorov).

- a. V telovadnici
- b. Na igrišču
- c. Drugje (navedite):

31. Katera učna gradiva in vire znanja pri predmetu najpogosteje uporabljate?

Najpogosteje uporabljam:

--

32. Ali pri predmetu uporabljate IKT tehnologijo?

Da

Ne

Če »da«, navedite, katero in čemu.

Uporabljam:

--

33. Katere dejavnosti učenci izvajajo s pomočjo IKT?

Izberite med ponujenimi odgovori (možnih je več odgovorov).

S pomočjo IKT učenci:

- a. spoznavajo ...
- b. iščejo informacije
- c. rešujejo probleme
- d. obdelujejo podatke
- e. obdelujejo zvok
- f. obdelujejo slike
- g. uporabljajo različne računalniške programe
- h. snemajo
- i. demonstrirajo ...
- j. drugo (napišite):

34. Ali menite, da imate za poučevanje predmeta dovolj znanja?

Da

Ne

Če »ne«, katera bi želel izpopolniti oz. nadgraditi.

Navedite:

35. Ali menite, da so zapisana znanja izvajalcev učnem načrtu (str. 17) ustrezna?

Da

Ne

Če »ne«, kaj predlagate?

36. Ali bi o predmetu želeli sporočiti še kaj?

Zapišite:

Hvala za sodelovanje!

Priloga 4: Vprašalnik o izvajanju NTE

VPRAŠALNIK ZA UČITELJE
o izvajanju neobveznega izbirnega predmeta tehnika (NTE) v 2. VIO obdobju OŠ

Spoštovana učiteljica, učitelj,

Na Zavodu RS za šolstvo spremljamo izvajanje neobveznih izbirnih predmetov v drugem vzgojno-izobraževalnem obdobju osnovne šole. V spremljavi želimo ugotoviti, kako uspešno udejanjate učne načrte (splošne in operativne cilje, predlagane vsebine, didaktična priporočila), odkriti morebitne ovire in skladno s tem zasnovati učinkovito strokovno podporo. Kot učitelja neobveznega izbirnega predmeta tehnika (v nadaljevanju: NTE) vas prosimo, da vaše mnenje in pridobljene izkušnje delite z nami s tem, da čim bolj objektivno izpolnite vprašalnik, ki je pred vami.

I. SPLOŠNI PODATKI O UČITELJU

- Spol: Ž M
- Stopnja izobrazbe: a. srednja ali višja c. magisterij
 b. univerzitetna č. doktorat
- Smer izobrazbe (napišite formalno smer in morebitno dodatno kvalifikacijo):

Smer izobrazbe	Dodatna kvalifikacija
r. učitelj/profesor tehnike in tehnologije s. učitelj/profesor razrednega pouka t. drugo (navedite):	

- Vaše dosedanje delovne izkušnje:
 - m. do 5 let
 - n. od 6 do 10 let
 - o. od 11 do 15 let
 - p. od 16 do 20 let
 - q. od 21 do 30 let
 - r. več kot 31 let
- Vaš naziv (Pravilnik o napredovanju):
 - a. brez naziva
 - b. mentor
 - c. svetovalec
 - č. svetnik

*Sledijo **vprašanja** in **trditve**, ki zadevajo **učni načrt NTE**, zato ga imejte pred seboj.*

Na trditve in vprašanja **odgovorite** za **da/ne** ali **izberete** med ponujenimi odgovori, ki jih po potrebi tudi **dopolnite**. Prosimo vas, da vse negativne odgovore **pojasnite** in **predlagate** izboljšave.

II. OPREDELITEV PREDMETA:

Učni načrt NTE, str. 4

11. Opredelitev predmeta je jasna in razumljiva.

Da

Ne

Če »ne«, pojasnite odgovor?

--

12. Predmet je⁶ primerno umeščen v predmetnik osnovne šole (4., 5. in 6. razred).

Da

Ne

Če »ne«, kam bi ga umestili?

--

III. SPLOŠNI CILJI PREDMETA:

Učni načrt NTE, str. 4

13. Splošni cilji v učnem načrtu so razumljivi.

Da

Ne

Če »ne«, kateri cilj/i je/so nerazumljiv/i? Kaj predlagate?

Nerazumljiv/i splošni cilj/i:	Predlog/i:

14. Splošni cilji v učnem načrtu so uresničljivi.

Da

Ne

Če »ne«, pojasnite zakaj. Izberite med ponujenimi odgovori in jih po potrebi dopolnite (možnih je več odgovorov).

Splošni cilji niso uresničljivi, ker:

- g. je ciljev preveč
- h. so cilji prezahtevni
- i. drugi razlogi (napišite):

--

15. V splošnih ciljih so opredeljena ustrezna znanja in veščine.

Da

Ne

Če »ne«, kaj bi spremenili, dodali ali izločili?

--

IV. OPERATIVNI CILJI IN VSEBINE:

Učni načrt NTE, str. 5–7

16. Katere operative cilje (UN NTE, str. 5–7) ste razvijali v tem šolskem letu in kako uspešno ste jih realizirali?

⁶ Glede na starost učencev, njihove razvojno-psihološke značilnosti in tedenske obremenitve.

Navedite jih in za slehernega označite uspešnost realizacije (en odgovor).

Operativni cilji:	Uspešnost realizacije:
5.	d. v celoti e. deloma f. nismo uspeli
6.	d. v celoti e. deloma f. nismo uspeli
7.	d. v celoti e. deloma f. nismo uspeli
8.	e. v celoti f. deloma g. nismo uspeli
...	h.

Če ste pri katerem od operativnih ciljev izbrali odgovor b. ali c., pojasnite razloge:

Deloma/nismo uspeli realizirati:	Razlogi: (možnih je več odgovorov)
	a. Cilj je nerazumljiv b. Cilj je preveč zahteven c. Premalo časa d. Drugo:

17. Standardi znanja so razumljivi.

Da

Ne

Če »ne«, kateri je/so nerazumljivi in bi jih spremenili/zapisali drugače?

Nerazumljiv/i standard/i znanja:	Predlog/i:

8. Standardi znanja so uresničljivi.

Da

Ne

Če »ne«, kateri so neuresničljivi in pojasnite, zakaj. Izberite med ponujenimi odgovori in jih po potrebi dopolnite (možnih je več odgovorov).

Neuresničljivi standardi znanja:	Razlogi:
 	i. Standardov je preveč j. Standardi so nerazumljivi k. Standardi so preveč zahtevni (učenci ne morejo razviti zapisana znanja in spretnosti) l. Drugi razlogi (napišite):

VI. DIDAKTIČNA PRIPOROČILA:

Učni načrt NTE, str. 8–11

9. Predlagani pristopi in priporočila za uresničevanje ciljev predmeta so ustrezni.

Da

Ne

Če »ne«, kaj predlagate?

10. Na štiristopenjski lestvici označite, kako pogosto izvajate navedene oblike dela:

	nikoli	občasno	pogosto	vedno
Frontalno delo	1	2	3	4
Individualno delo	1	2	3	4
Delo v dvojicah	1	2	3	4
Delo v manjših skupinah	1	2	3	4

11. Na štiristopenjski lestvici označite, kako pogosto pri pouku diferencirate:

	nikoli	občasno	pogosto	vedno
Učne vsebine	1	2	3	4
Učne dejavnosti	1	2	3	4
Učna gradiva (tehnični pripomočki, učni materiali ...)	1	2	3	4
Izdelke učencev (način, čas predstavitve ...)	1	2	3	4
Učno okolje (večja/manjša zahtevnost ...)	1	2	3	4
Strategije poučevanja (samostojno/vodeno učenje ...)	1	2	3	4
Tempo	1	2	3	4
Količino pomoči učencu	1	2	3	4

Preverjanje in ocenjevanje (način/čas predstavitve)	1	2	3	4
Učne oblike (delo v parih, delo v skupini, individualno delo)	1	2	3	4
Domače naloge (količina, zahtevnost, obvezno/izbirno ...)	1	2	3	4

Morebitni komentarji/pojasnila:

12. Kaj preverjate in ocenjujete (načini preverjanja in ocenjevanja)?

Izberite med ponujenimi odgovori (možnih je več odgovorov).

Ocenjujem:

- i. izdelek
- j. proces izdelave
- k. drugo: _____

VII. ORGANIZACIJSKI, KADROVSKI IN MATERIALNI VIDIKI:

Učni načrt NTE, str. 8–13

13. Kako predmet izvajate?

Izberite **dva** odgovora – enega med a. in b. in enega med c. in d.

Če izvajate drugače, pojasnite, kako.

- k. Strnjeno (2 uri tedensko), zgolj v prvem ali drugem polletju
- l. Skozi vse šolsko leto po eno uro
- m. Blok uro na 14 dni
- n. Drugače (napišite): _____

14. Kako je predmet umeščen v urnik?

Izberite odgovor.

- l. Vedno zadnje ure
- m. Vedno prve ure
- n. Prve in zadnje ure
- o. Različno (kot ostali predmeti)

15. Koliko učencev je v skupini?

Izberite odgovor.

- a. 10 ali manj
- b. Od 11 do 15
- c. Od 16 do vključno 20
- d. Več kot 20

16. Kje predmet izvajate?

Izberite med ponujenimi odgovori (možnih je več odgovorov).

- a. V učilnici
- b. V tehnični delavnici
- c. Drugje (navedite): _____

17. Katera učna gradiva in vire znanja pri predmetu najpogosteje uporabljate?

Najpogosteje uporabljam:

18. Ali pri predmetu uporabljate IKT tehnologijo?

Da

Ne

Če »da«, navedite, katero in čemu.

Uporabljam:

19. Katere dejavnosti učenci izvajajo s pomočjo IKT?

Izberite med ponujenimi odgovori (možnih je več odgovorov).

S pomočjo IKT učenci:

- a. iščejo informacije
- b. rešujejo probleme
- c. obdelujejo podatke
- d. rišejo tehnično-tehnološke dokumentacije
- e. uporabljajo različne računalniške programe
- f. snemajo
- g. projicirajo, demonstrirajo ...
- h. drugo (napišite): _____

20. Ali menite, da imate za poučevanje predmeta dovolj znanja?

Da

Ne

Če »ne«, katera bi želel izpopolniti oz. nadgraditi.

Navedite:

21. Ali menite, da so zapisana znanja izvajalcev učnem načrtu (str. 13) ustrezna?

Da

Ne

Če »ne«, kaj predlagate?

22. Ali bi o predmetu želeli sporočiti še kaj?

Zapišite:

Hvala za sodelovanje!

Hvala za sodelovanje,

Gorazd Fišer,
svetovalec za tehniko,
Zavod RS za šolstv

VPRAŠALNIK ZA UČITELJE
o izvajanju neobveznega izbirnega predmeta umetnost (NUM) v 2. VIO obdobju OŠ

Spoštovana učiteljica, učitelj,

Na Zavodu RS za šolstvo spremljamo izvajanje neobveznih izbirnih predmetov v drugem vzgojno-izobraževalnem obdobju osnovne šole. V spremljavi želimo ugotoviti, kako uspešno udeležate učne načrte (splošne in operativne cilje, predlagane vsebine, didaktična priporočila), odkriti morebitne ovire in skladno s tem zasnovati učinkovito strokovno podporo. Kot učitelja neobveznega izbirnega predmeta umetnost (v nadaljevanju: NUM) vas prosimo, da vaše mnenje in pridobljene izkušnje delite z nami s tem, da čim bolj objektivno izpolnite vprašalnik, ki je pred vami.

I. SPLOŠNI PODATKI

- Spol: Ž M
- Stopnja izobrazbe: a. srednja ali višja šola c. magisterij
 b. univerzitetna č. doktorat
- Smer izobrazbe (napišite formalno smer in morebitno dodatno kvalifikacijo):

Smer izobrazbe
u. učitelj razrednega pouka
v. učitelj glasbene umetnosti
w. učitelj likovne umetnosti
x. drugo:

- Vaše dosedanje delovne izkušnje:
 - s. do 5 let
 - t. od 6 do 10 let
 - u. od 11 do 15 let
 - v. od 16 do 20 let
 - w. od 21 do 30 let
 - x. več kot 31 let
- Vaš naziv (Pravilnik o napredovanju):
 - a. brez naziva
 - b. mentor
 - c. svetovalec
 - č. svetnik

*Na trditve in vprašanja **odgovorite z da/ne** ali **izberete** med ponujenimi odgovori, ki jih po potrebi tudi **dopolnite**. Prosimo vas, da vse negativne odgovore **pojasnite** in **predlagate** izboljšave.*

II. OPREDELITEV PREDMETA: Učni načrt NUM, str. 4

1. **Opredelitev predmeta je jasna in razumljiva.** Da Ne
Če »ne«, pojasnite odgovor?

--

2. Predmet je⁷ primerno umeščen v predmetnik osnovne šole (4. in 5. razred). Da Ne
Če »ne«, kam bi ga umestili?

--

II. SPLOŠNI CILJI PREDMETA: Učni načrt NUM, str. 4

3. Splošni cilji v učnem načrtu so razumljivi. Da Ne
Če »ne«, kateri cilji/i je/so nerazumljivi? Kaj predlagate?

Nerazumljiv/i splošni cilj/i:	Predlog/i:

4. Splošni cilji v učnem načrtu so uresničljivi. Da
 Ne
Če »ne«, pojasnite zakaj. Izberite med ponujenimi odgovori in jih po potrebi dopolnite (možnih je več odgovorov).

Splošni cilji niso uresničljivi, ker:

- j. je ciljev preveč
- k. so cilji prezahtevni
- l. drugi razlogi (napišite):

--

5. V splošnih ciljih so opredeljena ustrezna znanja in veščine. Da Ne
Če »ne«, kaj bi spremenili, dodali ali izločili?

--

IV. OPERATIVNI CILJI IN VSEBINE: Učni načrt NUM, str. 5–8

6. Katero umetniško področje iz učnega načrta (NRA, str. 5) ste razvijali v tem šolskem letu in kako uspešno ste realizirali operativne cilje?

Navedite jih in za slehernega označite uspešnost realizacije (en odgovor).

Umetniško področje:	Uspešnost realizacije operativnih ciljev: <i>Izberite odgovor.</i>
9. Film	g. v celoti h. deloma i. nismo uspeli
10. Folklor	g. v celoti h. deloma i. nismo uspeli
11. Glasbena ustvarjalnost	g. v celoti h. deloma i. nismo uspeli

⁷ Glede na starost učencev, njihove razvojno-psihološke značilnosti in tedenske obremenitve.

12. Gledališka dejavnost: drama, lutke	i. v celoti j. deloma k. nismo uspeli
13. Likovna ustvarjalnost	a. v celoti b. deloma c. nismo uspeli
14. Literarna ustvarjalnost	a. v celoti b. deloma c. nismo uspeli
15. Ples	a. v celoti b. deloma c. nismo uspeli
16. Šolske produkcije, dogodki, proslave	a. v celoti b. deloma c. nismo uspeli

Če ste pri katerem od operativnih ciljev izbrali odgovor b. ali c., pojasnite razloge:

Nismo oz. deloma nismo uspeli realizirati:	Razlogi: (možnih je več odgovorov)
	e. Cilj je nerazumljiv f. Cilj je prezahteven g. Drugo:

V. STANDARDI ZNANJA: Učni načrt NUM, str. 8

7. Standardi znanja so razumljivi.

Da

Ne

Če »ne«, kateri je/so nerazumljivi in bi jih spremenili/zapisali drugače?

Nerazumljiv/i standard/i znanja:	Predlog/i:

8. Standardi znanja so uresničljivi.

Da

Ne

Če »ne«, kateri so neuresničljivi in pojasnite, zakaj. Izberite med ponujenimi odgovori in jih po potrebi dopolnite (možnih je več odgovorov).

Neuresničljivi standardi znanja:	Razlogi:
	m. Standardov je preveč n. Standardi so nerazumljivi o. Standardi so preveč zahtevni (učenci ne morejo razviti zapisana znanja in spretnosti) p. Drugi razlogi (napišite):

VI. DIDAKTIČNA PRIPOROČILA: Učni načrt NUM, str. 9–14

9. Predlagani pristopi in priporočila za uresničevanje ciljev predmeta so ustrezni.

Da

Ne

Če »ne«, kaj predlagate?

Predlogi:

--

10. Katere učne dejavnosti najpogosteje načrtujete in pri pouku izvajate?

Prosimo naštejite vsaj štiri:

5. ...
6. ...
7. ...
8. ...

11. Na štiristopenjski lestvici označite, kako pogosto pri pouku izvajate navedene oblike dela:

	nikoli	občasno	pogosto	vedno
Frontalno delo	1	2	3	4
Individualno delo	1	2	3	4
Delo v dvojicah	1	2	3	4
Delo v manjših skupinah	1	2	3	4

12. Na štiristopenjski lestvici označite, kako pogosto pri pouku diferencirate:

	nikoli	občasno	pogosto	vedno
Učne vsebine	1	2	3	4
Učne dejavnosti	1	2	3	4
Učna gradiva	1	2	3	4
Izdelke učencev (način, čas ... predstavitev)	1	2	3	4
Učno okolje (večja/manjša zahtevnost ...)	1	2	3	4
Strategije poučevanja (samostojno/vodeno učenje ...)	1	2	3	4
Tempo	1	2	3	4
Količino pomoči učencu	1	2	3	4
Preverjanje in ocenjevanje (način/čas predstavitev)	1	2	3	4
Učne oblike (delo v parih, delo v skupini, individualno delo)	1	2	3	4
Domače naloge (količina, zahtevnost, obvezno/izbirno ...)	1	2	3	4

13. Kaj preverjate in ocenjujete (načini preverjanja in ocenjevanja)?

Izberite med ponujenimi odgovori (možnih je več odgovorov).

Ocenjujem:

- l. pisne in ustne odgovore
- m. konkretne izdelke
- n. produkcije, nastope (glasbene, video, folklorne, dramatizacija, ples, likovne...)
- o. spretnost, natančnost izvedbe, uporabe tehnologije, pripomočkov
- p. ustvarjalnost
- q. drugo (napišite):

VII. ORGANIZACIJSKI/KADROVSKI IN MATERIALNI VIDIKI:

Učni načrt NUM, str. 14

37. Kako predmet izvajate?

Izberite dva odgovora – enega med a. in b. in enega med c., d. in e.

Če izvajate drugače, pojasnite, kako.

- o. Strnjeno, zgolj v prvem ali drugem polletju
- p. Skozi vse šolsko leto

- q. Enkrat po eno uro tedensko
- r. Dvakrat po eno uro tedensko
- s. Strnjeno kot blok uro

- t. Drugače (napišite):

38. Kako je predmet umeščen v urnik?

Izberite odgovor.

- p. Vedno zadnje ure
- q. Vedno prve ure
- r. Prve in zadnje ure
- s. Različno (kot ostali predmeti)

39. Kje predmet izvajate?

Izberite med ponujenimi odgovori (možnih je več odgovorov).

- a. V telovadnici
- b. Na igrišču
- c. Drugje (navedite):

40. Katera učna gradiva in vire znanja pri predmetu najpogosteje uporabljate?

Najpogosteje uporabljam:

41. Ali pri predmetu uporabljate IKT tehnologijo?

Da

Ne

Če »da«, navedite, katero in čemu.

Uporabljam:

42. Katere dejavnosti učenci izvajajo s pomočjo IKT?

Izberite med ponujenimi odgovori (možnih je več odgovorov).

S pomočjo IKT učenci:

- a. spoznavajo
- b. iščejo informacije
- c. rešujejo probleme
- d. obdelujejo podatke
- e. obdelujejo zvok
- f. obdelujejo slike
- g. uporabljajo različne računalniške programe
- h. snemajo
- i. demonstrirajo
- j. drugo (napišite):

43. Ali menite, da imate za poučevanje predmeta dovolj znanja? Da Ne
Če »ne«, katera bi želel izpopolniti oz. nadgraditi.
Navedite:

44. Ali menite, da so zapisana znanja izvajalcev učnem načrtu (str. 14) ustrezna? Da Ne
Če »ne«, kaj predlagate?

45. Ali bi o predmetu želeli sporočiti še kaj?
Zapišite:

Hvala za sodelovanje,

dr. Inge Breznik,
svetovalka za glasbeno umetnost,
Zavod RS za šolstvo